

ბუჩქი ერსვნებისა

საქართველოს
საბავშვო ლიტერატურის
ცენტრი

975 /
2001/2

№10-12
2001

განმარტვე
პროკონსტანტინ
საზოგანოოცენტრი
თბილისში

მისამართი: თბილისში
შ.ა. პანაიოტოვიძის
ბიუროსი ბიუროსი

მისამართი: თბილისში
მისამართი

ნინო (კაცია) კვარცხელიანი

კანონისმცემელი: თბილისში
რუსულის დანილი

მისამართი:

მარინე კოკოშვილი,
ნინო დიდიანი,
თამარ ტყეშელაძე,
ინგო ლევიანი,
ნინო ტყეშელაძე.

მისამართი: თბილისში შ.ა.
პანაიოტოვიძის

თბილისი

კონსტანტინი

თბილისი

მისამართი

გია დანილი

საბიბლიოტეკო ცენტრი:

მარინე ტყეშელაძე,
დანილი ტყეშელაძე,
დანილი ტყეშელაძე,
კახი ტყეშელაძე,
თორნიკე გოგილაშვილი,
დანილი ტყეშელაძე,
ტიმოთეოს დიმიტროვილი,
ნინო ურიაშვილი,
კახი ტყეშელაძე,
მხედურ ტყეშელაძე,
დანილი ტყეშელაძე,
გიორგი წიხისაშვილი,
თამარ ხვალაძე,
ნინო ტყეშელაძე.

მისამართი

მარინე ხვალაძე

რეგისტრირებულია ქ. თბილისის
მაიწმინდის რაიონის სასამართლოს
მერ 12.04.99. № 49-88.

მისამართი:

პ. თბილისის ქ. №8
ტ. 99-75-48

ფონის დანილი ტყეშელაძე
თბილისი ინტერნეტ-ბიუროსი

E-mail: burji@post.ge

თუ ქართულია ეს
ქადაგებების
და დანილი
„ვეფხისტყაოსნით“
იგონივრება,
ამიგონივრება მის ხელში
„დღედაც“ ექონს და
თავის ნამუსს,
ესევე ესევეს და
ქართულიებს
იმიტომ იცავდა.

დანილი ტყეშელაძე

შინაარსი

თარგმანი

„დედაჩინა“ - 125	2
მარინე ჭატეხაშვილი, „დედაჩინა“ გუმონ, დედეს, სვიალ	4
ვაფა-ფოშველა, ჩემი წუთისხოველი	8
ნ. ტაბიძე, „მეუფე ვარ და მცოხანი“	12
გურამ თოფურია, ღამის ჯანაშია - 70	16
დედა შათირიშვილი, სიღამის თარგმანიშვილი	18

სიბავა ქართული

ნინო შარაშენიძე, რელიგიურ ცნებათა შემცველი შუბარებები და ფრაზეოლოგიზმები ხალხურ მეტყველებაში	21
--	----

თვალსაზრისი

მანანა ჩაჩანიძე, თანამედროვე ქართული პოლიტიკური მეტაფორა	23
გონი კუჭუხიძე, უკრანული „ბეატრიცე“	26
ნორა კოტინაძე, „დედისტეკვისის“ ენის ძირითადი თემისებურებანი	28
თამარ ხუციშვილი, იდეა: 27 სექტემბერი საქართველოს რეკის დღე	34

ახალი ნიშნები	28, 44
---------------------	--------

ო, პავა ჩხოვე

ნუნუ გელდიანიშვილი, მცერობა ენის არს მცერობა ქვეყნის	30
ფრთხილაძე, კურნალისტები, გისმენქც	31
გურამ ბელოშვილი, საქმარული კურნალში „დანი“ სტილისა და ორთოგრაფია-მეტექნოლოგიის თაობაზე	32

რამენა

ჭ. ხიხარულიძე, ქართული ზღაპრის სოციალურ ტიპი საერთაშორისო კატეგორია	36
--	----

საარაბო ნიშნი

მურმან ხუციშვილი, „გორდი“ ღ „ას“ კენიში	38
---	----

ბაბილონის პირილი

თორნიკე გოფოლაშვილი, ვარძ, ბერძნარე „შოესი“ ინბანი	42
--	----

ნფორმაცია

პრეპრინიტი აბბარაბს	44
---------------------------	----

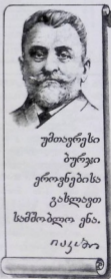

ბურჯი ეროვნებისა

BURJI EROVNEBISA

№10-12 (48)

2001

უმთავრესი
ბურჯი
ეროვნებისა
განვლავთ
სამშობლო ენა.
იყუბო

ბაბილონი
თავთი ქართული

ფანი 1 წარი

დედაენა

დედა ენა

ანუ

ანბანი და პირველი საკითხავი წიგნი

სასაბარო შეკრდებისათვის

შედგენილი იმ ზოგისშემადგენელად.

მამაკაცის სახელი, სურათობით

დასმულია წიგნი

თბილისი

გეორგიანული ენის ინსტიტუტი
1876

- 1876 წელს გამოიცა „დედა ენა ანუ ანბანი და პირველი საკითხავი წიგნი საბავშვო შკოლებსათვის“. ქართული სახელმძღვანელოების გამსინჯველი კომისიის მიერ წიგნი დაქონდოვებული იქნა სტიფანე ზარაფივის პრემიით.
- 1906 წლიდან „დედა ენა“ გამოდის ორ წიგნად: 1-ში მოთავსებულია წერაკითხვის შესასწავლი მასალა, მეორეში — საყმაწვილო მხატვრული თხზულებები, ხალხური შემოქმედების ნიმუშები და საბუნებისმეტყველო, გეოგრაფიული, ისტორიული და ეთნოგრაფიული შინაარსის მეცნიერულ-პოპულარული სტატეიები.
- 1912 წელს იაკობის სიცოცხლეში უკანასკნე-

- ლად, 33-ელ, გამოიცა „დედა ენა“.
- 1925 წელს „დედა ენა“ 45-ელ გამოიცა. ავტორის გარდაცვალების შემდეგ გამოცემის ხელმძღვანელობდა კომისია ლ. ბოცვაძის თავკაცობით. „დედა ენის“ საერთო ტირაჟმა 1 300000-ს მიაღწია.
- 1943 წლიდან გამოდის იაკობის „დედა ენის“ საფუძველზე ვ. ძიძიგურისა და ა. გვახარაიის მიერ შედგენილი „დედაენა“.
- 1944 წლიდან გამოდის იაკობის „დედა ენის“ საფუძველზე ნ. ბოცვაძისა და ე. ბურჯანიძის მიერ შედგენილი „დედაენა“.
- 1960 წელს ვენესუელაში გაიმართა მსოფლიო ენების ანბანის სახელმძღვანელოთა გამოფენა. იაკობის „დედა ენის“ საფუძველზე შედგენილმა სახელმძღვანელომ სიველი დაიმსახურა.
- 1972 წლიდან გამოდის იაკობის „დედა ენის“ საფუძველზე ვ. რამიშვილის მიერ შედგენილი „დედაენა“.
- 1976 წელს გაიმართა „დედა ენის“ 100 წლისთავის იუბილე და საფუძველი ჩეყარა „დედაენის“ ძეგლს.
- 1983 წელს თბილისში დაიდგა „დედაენის“ ძეგლი.
- 1990-იანი წლებიდან იწყება განუკითხაობა — გამოდის რამდენიმე „დედაენა“; ზოგჯერ იაკობის სახელსაც არ ახსენებენ... სამართლიანი კრიტიკა იგნორირებულია... სიტუაცია რთულია...

- 125

125 წლის წინათ გამოქვეყნდა იაკობ გოგებაშვილის „დედაჩო“.

დღეს, 125 წლის შესვენვ, წარმოუდგენელი, თუ იყო ისეთი დრო, როდესაც ქართველ კაცს არ ჰქონდა „დედაჩო“.

125 წლისა, „დედაჩის“ შეტყუებ ქართველი ბავშვი წყნის იღვხელ სამქარაში.

125 წლისა, დღი იაკობი შეხლანუხრულად დგას ქართველია განათლების სათავესთან და „დედაჩი“ ქართველს ახწავლის ქართველ ენაწულს.

და, აღმათ, არ არის უფრო საბავთო მისია, უფრო დიდი ბუნებურება, ვიდრე ის, რომ შენ ხარ მკვლერი ქართველი კაცისა ქართული ენის დედაჩრებ სამქარაში. და, აღმათ, იმასე მისივე ცნობით არ არსებობს, საბავთო ცნობა... და ეს მისია, ბუნებურება და ცნობითი განცებამ წილად იაკობისა და მის „დედაჩის“ არეჭა.

125 წლისა, ქართველი თავის ძირველ წილად „დედაჩის“ მომხრებს და ესაი უგუდავები ატყარანისა და მისა წიგნისა.

ქართული კულტურის ისტორიაში არ არსებობს უფრო დიდი აღმსწრა, ვიდრე საინბინე წიგნის ძირველ გაცეოთლად „თბ. თბ. თბ.“ არის. გათავტარბებულად შეიძლება თქვას, რომ ეს არის ეპოქალური მოვება. ეს არის ეწელახე მარჯველ მარჯებული განათლები წიგნებრების ცხრაკლტევისათვის... და იმწილად მარჯეო, ეწელათისის ხაჭიბი და ბუქებრებო, რომ, რაცე ეს განათლები ხელი ცეოქორბეს, ვერცე ვერანობი მის ხელადღეს: ამ ასაქმს არცე შეიძლება ვერანობდუო ამის...
იაკობის გენიალობა წიგნის სათაქრის შერწყმამსე ხანს - „დედაჩი“! „დედაჩი“ ბიუ მისა - პრინციპს გათავტარბი და ეს ეწები სათაქრისა, „თ“-ხაცე და ხაქროთ, მიულ წიგნს.

„დასაქმს, წიგნისა, სთავტარბის“.

დედა ჩენა

ბავთლი ნაწილი

ქართული ანბანი

ბავთან მოსწონობით, დედაჩებო, ატყარბის და ეწენით

125-ს წლისათვის ქართველთათვის

შეკვლილი

მ. კობახიძის შედგენილია

იღვრებულად გამოდის, მთავლი ხაქროთ და ეწენით.

ესე ითი ბუქს, ვით ხის ბუქს.

— ბავთლები —

წილად მისი ხელისა, მთავლი, მთავლი, 2 ხაქ, თბ. თბ. 1912.

თბილისი, იაკობის სახლი, 125-ის ნომერი.

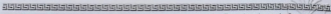
II ითბსწულელში საქართველოში ითი დიდი წიგნი დაწერა, ითი წიგნია წიგნი - „დედაჩისტყარბისა“ და „დედაჩი“. ითის ქართველმა კაცს ეთი ითისი ეთბრეწელები წიგნებისა და ამბავსაც საქართველოში ითადირო წიგნს გათავტარბეს ითბილედ - „დედაჩისტყარბისა“ და „დედაჩის“.

ითის ეთი ქართველმა კაცს წიგნია წიგნისა და ამბავსაც ეთბილედ წიგნს ატყარბეს ბავთლი - „დედაჩის“!

„დედაჩის“ „დედაჩისტყარბისა“ - ეს არის ით ეთა, რომელც 125 წელია ეწელია ქვემარბე ქართველობისათვის ეთბილედროთ ეთბია წიგნებრებისა, განათლებებისა, კულტურული ცხოვრებისა, და, ხაქროთ, დიბსწეული ქართველობისა, ეწ.

შეხარბია ხიბრეწე ით მოკლებდეს ამ ეთბს, ეთბს, რომელც მთი ტაბარბის მოეწინს

საბავთლო
მთავლი
808 000 000 00

„დედაჩანა“ და იაკობ გოგებაშვილი ქართული კაცობრივის განუყოფელი ცნებებია. ვამბობთ იაკობ გოგებაშვილი და თვალწინ „დედაჩანა“ გვეხატება. ვამბობთ „დედაჩანა“ და იაკობის მადლიანი სახე წარმოგვიდგება. ასე განუტყობად დააკვირანი, დაადვლიანი ისტორიამ ეს ორი ცნება. ასე ვითავეს ქართველმა ხალხმა ერთი დიდი ჭოხვი ი. გოგებაშვილი.

ი. გოგებაშვილის „დედაჩანა“ ერთამანად არ შექმნილა. წიგნმა განუთარგმნის რამდენიმე ეტაპი ვაიარა. იგი მრავალჯერადი ძიებისა და დაუცხრობელი მუშაობის შედეგად იქნა.

ცნობილია, რომ „დედაჩანა“ შედგენილია ანალიზურ-სინთეზური მეთოდით, რომელიც ერთობ მარტვე აღმოჩნდა ქართველთათვის. იმ ენობათვის, სადაც ზეგნა და ასო, კითხვა და წერა იდეალურად ესიტყვება ერთმანეთს. ი. გოგებაშვილმა გამოიყენა კითხვა-წერის ზეგნი და ამათ ქართულ ბავშვებს ვადადვილი წერის შესწავლის რთული პროცესი.

„დედაჩანა“, ეს პირველი სობრძის წიგნი, საუცუნეზე მეტ ხანს ემსახურებოდა ქართველი ბავშვების სულიერ აღზრდას. წიგნმა მთლიანობით

პატარას მისცა ზეგნი ცოდნა. ცხოვრების წინსვლასთან ერთად, წიგნის განსვლიანობა იხვეწებოდა გოგებაშვილის „დედაჩანა“ და იგი უფრო სრულყოფილი ხდება და გარკვეულ წიგნში ახალი მზერა-სინთეზური მეთოდი მთლიან სიტყვითა მეთოდით შეცოცლეს. მაგრამ ამ მეთოდით შედგენილმა „დედაჩანამ“ ვერ გააძახოლა.

ი. გოგებაშვილს უთქვამს: „ქვთი „დედაჩანა“ მამინ მოკლდება, როცა ის ვაუცუთებსას მოაკლდება“ — სწორედ ამ თვალთახვევით ცოცხლობს დღეს იაკობიშვილი წიგნი.

ი. გოგებაშვილის მიერ შედგენილი „დედაჩანის“ დადგენისა და განახლებამ დიდი წილი მიუძღვით იმედე ზურკანაძეს, ნინო ბოკუაძეს, პროფესორ ვალერიან რამიშვილს. ამგვარად ქართული სკოლების ძირითად ნაწილში პატარაები წერა-კითხვას ეფლებიან ვ. რამიშვილის „დედაჩანად“. რომელიც შედგენილია ი. გოგებაშვილის „დედაჩანის“ მიხედვით (შეზღვევებზე შეესებოდა და ვადაშეზღვევები გამოკლეს, 1999 წ.). წინა გამოცემასთან შედარებით წიგნი დიდი ზომისაა. მათგან — მსვლილი, ადვილად წასაკითხი, სურათები — თანამეორევი, მკაფიოდგრიფიანი, ზეგალი ხარისხის. და რაც ზაფარია, ვინების განსაკუთრებულა მათი ჩაუდგენმა ოცდობით განისაზღვრება. რაც წინასამანბო ზეგნობს უსეზად შეესიტყვება. ვადადა ვამარტყვებულა პირველი ასობის „ა“ და „ბ“ ასბნის სურათი.

სამანბო საკითხავი ტექსტები, წინა გამოცემასთან შედარებით, დიდი მარტობისაა, რაც გამოიხატება სწავლებამ მის დასებობებას. შეცვლილია სიტყვები, ფრაზები. ზოგნიშვნა ახალი ასოს ხშირი გამოყობება. იმეთ ასო, რიგობიკაცა „ქ“, საკითხავ ტექსტში 30-ჯერ მეორდება (წინა გამოცემამ მხოლოდ 18-ჯერ). „ა“ ასოს საკითხავ ტექსტში კი ეს ასო მეორდება 24-ჯერ (წინა გამოცემამ 15-ჯერ).

ი. გოგებაშვილის აზრით: „ამანბი მით უფრო ჩვენა მოეწევა. ჩამდენდაც უფრო ხშირად იმეორება

სიტყვებსა და ფრაზებში ის ასო, რომელიც უნდა შესწავლოს. „ვაგეორება ცოდნის დედაა!“ ნათქვამია ძველთაგან და ამ ანალიზის ავილი ასე არსებ არის საქორი, როგორც პირველ დაწვევით სწავლამში.

ვამბოლულ „დედაჩანაში“ ტექსტების ძირითადი ნაწილი შეცვლილია. შემოტანილია ასაკისათვის შესაფერისი მასალა თავისი აღმზრდებლობით მზარე, რომლებიც ვაგეიტრებულია ქართული სულით. წიგნში შეტანილი მითხრობები, ლექსები, ზღაპრები, ანდაზები, ვაიოცნებები, რებუსები, ზღეს უწყობენ ბავშვის გრენბის ვაგეითარებას. მის უცუთ წერასთან.

დახვეწილია წიგნის ენობრივი მზარე ცნობილია. რომ სიტყვის ვადატანა, ვადატანილი სიტყვის წაგეობა პირველთაგანდ საგამოდ უფრო. ეს პრობლემა ვაგეადია ვადატხილი ვანახლებულ „დედაჩანაში“ სიტყვის ვადატანა პირველად ამანბის შექმნამ, 63-14-ჯ საკითხავ ტექსტში ვაგეულება. ხოლო ინტენსიურად — 22-ჯ ტექსტთან.

გ რამიშვილის ვანახლებულ „დედაჩანას“ 1999-2000 სასწავლო წელს ვასწავლილი. წიგნთან ერთად ვე-

„დედაჩანა“ გუშინ, დღეს, სვალ

ლმუტუნელობით დიდი მზარასთან და მანანა მისტერის დამატებითი სახელმწიფოლოთი „დამატებითი მასალა სამანბნის ზეგნობისათვის 1997 წლის ვამოკლება თითოეული ასო-ზეგვის შესწავლას ვეუთხოვად სამ საათის (ვაიოჩასკისი ასო „ა“ და „ბ“-ს დავთმობ ოთხ საათი), ხოლო ტექსტს — ერთ დღეს და სასწავლო წლის ბოლისთვის საუცუნესო შედეგი მიუძღვ. ოცდამანი ბავშვთან ვეცა კითხვობის და წერას ვაგად. მიუტყვადეა წიგნის ვემატერობისა, ვაგეულება ზარეხებიც. ვანახლებული „დედაჩანის“ ამანბის შექმნობი ტექსტები მხოლოდ ოცდათხრომეტობ ვანისსაზერება. (დამატებული ორი ტექსტი სამანბნის ზეგნობით). რაც არასამანბნის აფობინდა მთლიან სასწავლო წლისათვის. ვაგეტყობად 24-26 სამეშაო დღე დაჩას ტექსტის ვარეშე. რაც ვეცოცლებლად უნდა ჩვენს ვაფებლისწინებულა ვარდა ამისა, წიგნში ვეცულებით უსეზტობებზე: „ა“-ასობეგვის შესასწავლ ტექსტში (გვ. 51), ხოლო ამზაყვი შემოტანილია ასო „დ“, რომელიც ბავშვებს ვერ არ შეუძლებოდა. მსგავსი უსეზტობებია გვ. 52, 59, 63-ზე ვრთოთი ვაგეუთხრობის მოლოს წერას „ჩახვსი“, (მხოლოდით რაცხვთ). სამანბნეცულებ კი ორი არებასია (გვ. 75). ვეუტყობ, ვეულოდვიტი ეს ვასაფვალსწინებულა შეუფეგო ვამოკლემანი.

დობი მითხროვა სასკოლო სახელმწიფონელოვბის ვანახლებობა ზეგნი ცდობობდა ვეუქმნა ახალი „დედაჩანა“. ზოგმა თავითი მარტობისა მწილენბის“ სასწავლებლად სკოლებში შეტანაც მოახერხა. ი. გოგებაშვილის მიერ შემუშავებული მეთოდებმა და ზეგნებს გვერდი ავიარა, ვადაყავა-ვადამავთა დიდი ზედაგობის საუცუნესო მოახრობები. იქნებ ზოგმა ისიც თქვას, რაღა დობი გოგებაშვილის „დედაჩანა“, კომპიუტერული ვეუქმნაში ვეხტობობით. ვეუტყობ, კომპიუტერულ საგეარბო მოხარედი „დედაჩანა“ სოციალოლოთ ვაგეიტრებულ უნდა შევიდეს. უარეს შემთხვევაში ვამოიღებება, ხალხისა და მწიფონელოვბის ვამოქსაფვარი ვაგეუება.

წიგნის შედგენისა თუ ვადაშეზღვევბის დროს დიდი

გლოსმუვა ვეშარდებს, ვოგებაშვილმა „დედაენის“
დექანს თორბერი წელი მიანდომს, ახლანდელი
„დედაენები“ შერი თორბერ დღეში იქნება (მადეკრ-
ბიებს შინ დონე). ბეგრმა „დედაენის“ მდღენა მატე-
რიალურ წყაროდ გაიხადა და რა ზღდა იმის იქით, რამ-
დენი ბავშვის სული მხანინდება ამისე ნაყუნად
ფოქროსს.

ცნობილი შალვა ამინაშვილის ზურამ ვახანიას, ვახ-
ტანე რიფინაიას და სხვათა გამოცემული „დედაენები“
შე ამინაშვილის მეორედონ სწავლებამ, როგორც
ვითი, დიდი გამოხმარება მხიდა ჭალქის თე რაორ-
ის სკოლებთან შესწავლა მასწავლებლთა გეულები
ქარებოდონ ვესპერიბეტალური სკოლის მასწავ-
ლებლთა ვაკეთილებს (მისწინილი მამეს შალვა
ამინაშვილის, ნათელა ამინაშვილის და სხვათა
ვაკეთილები). შემდეგ ვერკანის რაიონის სკოლების
საწილში ჩატარდა ექსპერიმენტი შე ამინაშვილის
„დედაენის“ მიხედვით. სოფ. ნურმალყის სპ. სკოლაში
საექსპერიმენტოდ შერჩას არა ზარევი ელანი. ერთმა
მასწავლებელმა არჩია შე ამინაშვილის, ხოლო მეორემ
რ ვოგებაშვილის „დედაენა“. სასწავლო წლის შეროდ
ნახეჩოდან გამოიკეთა რ ვოგებაშვილის „დედაენის“
მიხედვით სწავლების უბარატელობა. როგორც კოთხეში,
ახლე წერაში ჩვეს სკოლაში ექსპერიმენტმა ვერ
გამართალა. ეს იყო 1988-89 სასწავლო წელს.

რაც შეეება ვ. რიფინაიას და ზ. ვახანიას
„დედაენებს“ ვფიქრობ, ვანატლება და ვდამამეუდება კი
არა, მისი სწავლებიდან ამოღება უფრო მიხანინეწინილი
იქნება.

ვ. რიფინაიას „დედაენით“ სწავლება 1999-2000
სასწავლო წელს არჩია ვერკანის რაიონის ერთხობი
სკოლად. მამეწვეს ძალიან ვაფიქრადი შერა-იოთხე
შესწავლა. როგორც ვითი, ეს წიგნი ძალიან სიტყვათა
შეოღებზე აფებლბა. მამეწვეს სიტყვა მილიანად,
ერთიანად უნდა ამოიკითხოს, კოთხე და წერა ცალ-
ცალკე ისწავლება. დიფერენციით შეივლით, მამეწვეს
კოთხე საკმოდ უფრადი. მათ წიგნებში კი საკითხი
რამ უნახე მილიანად ამოსკითხი სიტყვები რაღებთი,
მარკლებად იყო დავადილი (კოთხის გასაადვილე-
ბლად). სიტყვათა ნაწილი შევივლით იყო დავადილი
მასწავლებლად. შერინ კომენტარი ზედმეტია. ბოლოს
მასწავლებლებს და სკოლაში ანთარა წიგნის დანალი
დონე და მან სკოლაში ერთ წელზე მეტ ხანს ვერ
გადლო.

რაც შეეება ზურამ ვახანიას „დედაენის“, ჩემი
ანბნით, პირველი და ვველაზე დიდი შეცდომა, რაც
წიგნს წიოდ ზოლად ვაღებდა, ეს ვრამბარბული შარე,
ვეგრძობს თე ადერითა გეუფს არ იყო ვეფერ-
ტარული, რამ კოთხე აქონ“ დავმის ზოლოდ ადამი-
ანს, ხოლო რამ ადამიანის გარდა ვველა სკოლეგ და
ურსული საენის ნახელებს. მომეცა წიგნიდან მხოლოდ
რამდენიმე მაგალითი: „არანა აქნა და თხის შვი“ გვ
3 (მათ შარის კი რამბოლევი ცხოველია, შერი
კოთხე), „არანა ბლის ბაღში“ გვ 15. (წებმა შუა ვაე-
რადილი ცხოველი). ზღაპარში „აფორი“ არ დავ-
მარა ვერკეთი“ გვ 55 (ავტორმა მათი, ფოლთაქე,
მამალი...), „არ და ვან შეგება დედა ჩრეს, სანამ
მიანატრებდე მთელიდა“ გვ 51 (შეგება მათი, მელი,
თავი, ვველი, ზილილი...) და უამრავი სხვა.

ვეგრის კოთხეების აბარბინაბული შეოდი აქვს
გამოკვეწებული კოთხეები ვაქმართავია, ფრანხები
დაუშობარბული, არადრის მომცები, იგი აბარბინებს არ

ჩემი ნიგბი, ჩემი დედა,
ჩემი ენა ქართული.

ექვემდებარება. მამე ეს რა დროშია“ (გვ 9), „ახლა
სერევი“ (გვ 13), „ბალიაში ვარეა“ (გვ 16), „თხა
მარევი თე მათი“, „თხა შორევი თე სორიოი“, „თხა
მოუხევი თე ხარი“ (გვ-7), „თხა რა, მპლუსინაი“ მ.
კ), „მათე უფრი დიდი თე სორიო“ (ვამინი სორისა
და ხახეს მ. კ), „მამათი უფრი ვრბელი თე
ერდელი“ (გვ 11), „რამელი უფრი შერევი, წიწყა
თე წიწყა“ (გვ 23). (პირდაპირ ვაფიქრებომა, რის
მიხედვით ადებებს, რა მასებს შიღლის მატარებლისეგან,
ზოგი წიწყა ხომ საყაროდ არ არის შერევი მ. კ),
„რამელი უფრი მხარე, კრანან თე სრბელი“ (გვ 25).
(მისი სობიბის ცოდხე ასეთი საკითხო პარ-
ველასელებსიდან მ. კ), „ართი ვანსევებემა ქალი
მამაკეთანა“ (გვ 65) (ეს კოთხე შეივლიდა დავეს
პირველკლასებში მართლაც რამ თქვას, მაშინ სხვ
მიღებოი მ. კ).

წიგნში ვხედავთ ფაქტობრივ შეცდომებსაც: „ეს ვეს
კუნა“ (გვ 2), „ვეფრი ლომ ვრევი“ (გვ 11), „ბაღის
თხა მიანს“ (გვ 12), „მინ ბურსანა მ. კ), „ნახი -
ველიანი ბეწევი“ - ვანსარბებული შეცდომით (გვ
20), „არე თვალის ბუღე, მამის თვალი ხის“ (გვ 25),
(ტყელითა, თვალი ხის თვალის ბუღეში მ. კ), რატიმ
უბრის ტყის შუღ დავეს ფოტოგერის მარკევი“ (გვ 36),
„არ კოქნა“ (გვ 70), (საწყალი თხ საღლა არ ვეფრე-
ბა მ. კ) და სხვა უამრავი.

შესამამბობა: „ახვი ვეს ბის“, „აქვენი თივა“ (გვ
3), „არეს ზუბინა ეწინა“ (გვ 4), „აღორი ხარი იას

მე ნივთია ზღვაში ნივნი ჩველი
რეგირც ფეფერი...

სუნეს" (გვ. 5) და სხვა.

წიგნი ზეგანა გვძლავთ მათემატიკის ელემენტებს, რაც ფიქრობ, ადვილეს" გადასწავლავთ არ არის. (გვ. 21, 26, 38, 39, 42, 49, 51, 55).

გადაცდილობ, როგორ ასწავლია წიგნს აქვს წილის ბავშვებს. ზ. ვახანიას "ადვილით". წიგნი ასწავლებს შერაც სემანტიკიდან. აქვს ასეთი დაწერილი მარტლის დიდი ბიჭის სხელი (გვ. 71). ასეთი ასეთი დაწერილი პარტერ სტოველის სხელი" (გვ. 68). "შედი ასეთი დაწერილი მოტრენავი სხელი" (გვ. 72). "შედი ასეთი დაწერილი სავაფილი ვახანის სხელი" (გვ. 73). აქვს ასეთი დაწერილი ვახანის ბიჭის სხელი" (გვ. 76). აქვს ასეთი დაწერილი ჯერში თეთრი წილის სხელი" (გვ. 77). (წელი თეთრი არა იგი უფროა 3. 3). აქვს ასეთი დაწერილი სიმონის თეთრ სხელი" (გვ. 78). ასეთი ასეთი დაწერილი ამოცდილი ვახანის სხელი". ასეთი ასეთი დაწერილი კოტეხის სტოველის სხელი". ასეთი ასეთი დაწერილი შინას და სავაფილის ნიშნის სხელი" (გვ. 83). ასეთი ასეთი დაწერილი კომპანი წითელ-ვარდის ფერის სხელი" (გვ. 83) და სხვა. ასე შინას ვეჭო წილის ბავშვებს, თუნდაც კლასი ჩამდენისმ ვასეს ამ კითხვებზე მასობა და დაწერის ეფექტი. ეს კითხვები გადაცემებს - ფორ ტენს" ან ვის უნდა იყოს ასეთი, უფრო მოხდებოდა.

ზ. ვახანიას "ადვილით" ადვილად დიდ შედეგად. შევითვალე ეს არა უფრო მეტიც დასწავლად მიმართა.

ი. გოგებაშვილის მოთხოვნების "ადვილებმა", უფრო სწორედ, დამსინებმა. მე არ ვიცი რამდენად აქვს ზღვა ამის უფლებად და რატომ არ მოთხოვებთ. მასობა გადაცემებულ მოთხოვნებს მინიმუმული არა აქვს ვინ ხაყოფილარია. ფაქტივით, მოთხოვნები და ზღვარებიც ან ვახანიას შიგნით არის გადაცემული ან მათი წიგნის შემდგენელი გვინდოდან ჩამოვლინის ან ჩამდენისმს ადვილი ერთი უბედურებაა გადაცემას გამოვია უცუქსობისაგან და არა უარესობისაგან.

გადაცემულია ი. გოგებაშვილის მოთხოვნები: "კარგი და კარგი" (ვახანიას ახალი ვარიანტი მოთხოვნის სახელიც აქვს შეცვლილი. გულდავილი ცუდა", გვ. 26). "შელო და შერდი" (ახალი სათარაო "ქვერი ტერა", გვ. 26). "კაპკა და კარა" (კაპკა და კარა", გვ. 24). "სხა და ვიო" (სხა და ვიო", გვ. 28). "ანი და შიტი" (ამბეცა და ნილია", გვ. 31). "ოთხი სურვილი" (წულწადის ოთხი დრო და ოთხი ნატრა", გვ. 30) და სხვა. გადაცემულია ზღვარები: "კომლი", "აქტივი", "არწილი და ჭიანჭველა". ასეთი გოტის ამბავი" - (უვახანისწილის სათარაოც აქვს შეცვლილი ადვილით და გველი" და სხვა. ვახანას ასობა, შემოტანილია ჩამდენისმ ახალი მოთხოვნა გვ. 25-ზე - "ესე". მომავს მთლიანი ტექსტი.

უბე წარბის ტექსტი, მასში თვალის ზეს. უბე თვალის ბუნება. აქვს არა თვალის აქვს, ამიტომაც უბე არა აქვს. მაღსაც არა უბე აქვს".

ტექსტის მოსდევს კითხვები:

რამდენი უბე აქვს სილით? რამდენი უბე აქვს ბავის? რამდენი უბე აქვს ცალთვალა დევი? ჩვილ ბავშვს? რამდენი უბე აქვს ცალი თვალთ დამრწაველი კაპკაქს?"

და ამ კითხვების შერაც სიმღერა "ქრელი ბავშვი" (კრელი კარგი, თორემ წამკითხველს გული გაუსვლავთ და).

საკობის შეთხლება შეცდილებზე აცემული უარა, არავის მომცება ტექსტების სწავლება. პატარებისათვის?

"ქრელი ბავშვი" ქვეშ არ კითხვებია (ერთი განმეორებელი?)

ანამაღი უფრო მეტიც ზომისა, თუ წერაქვი? ჩამდენის ზრდა უფრო თვლი? უფრო შერდი? უფრო ჩრდილი? ჩამდენია უფრო შინატი, ვახანას თუ ჩრდილი...? უარხობას დახრბას ცულის, ჩამდენი ერთი ზღვის ბავშვი წილის ბავშვმა.

ყოველად ამის შემდეგ, და აღმათ ამ მოყვანილი ფაქტობა ზღვის წვეთია, როგორ შეთხლება ამ წიგნს ქომავალ გამოტონდა. უფრო მეტიც, ვახანასობა, რომ ადვილად შედეგით ამ წიგნს, როგორც აქვს ვახანას თბილისის ერთ-ერთი სკოლის მასწავლებელი ნატო მანგაძე მის თქმით ი. გოგებაშვილის "ადვილეს" მიხედვით შედეგითი "ადვილეს" (1999 წლის გამოცემა) "შეტანა სკოლაში ერთგვარ ეფექტულებას იქვე" და რომ ასეთისმსეულ "ადვილესმა" საგანისობები პატარებისათვის გაუღებარა" (ჩემი შერ ვახანასობა-ნათქვამია. 3. 6) - ეს განცხადება პირდაპირ აღმსწავლებელია. ვ. ჩამდენისმის ბოლი გამოტონდა "ადვილეს" თქვენ საერთოდ არ იცნობთ, თორემ თუ ამდენ უფლებას არ მისცემდით პირაქით, ამ "ადვილესმა" ადვილადევი მათთან მარტო, ასეთისმსეულ მისწავლობი, დასწავლი, მიზნობრივი ვამართული.

ვანდეთარგობელია. იაკობიველ -დედაწინავე გამარჯოლ ჰედაგოც ეს შექნამბო განახადი არ ვაძღრება, რიცა ვანბინის „დედაწინაში“ არაველობის ამდენი კრიტიანტელია. ამ წიგნის ასე თავყმობებული დაცვა სავსებით ესაფრებოდა, სინამდვილეს მოკლებული.

როგორც ქალბატონი ნატო ბრძანებს, ი ვრე-ბაშვილმა „დედაწინა“ კი არ დაწერა, შეადგინა (დაწერილი ვანბინამ დაწერა) და თქვენი არი, რომ „ველია-დედაწინა“, რომელიც იდენტურ გამოსვლია, სადღველოდ ძველს იღებს“ - შედარაია. სადღველს მოკლებული. თენდაც ვანბინის „დედაწინის“ შავილითვე მის იაკობიველი არაფერი აქვს ვარდო მითხრობებინა, რომლებიც ისე სამარცხვინოდ არის ვადაცობებული, რომ წამოქმედებს სიცილი მოღწევს, სატრიალი რომ არ იყოს, პირდაპირ აღმნაფრთხვებოდა, თუ რად დამტკბრდათ, ამ რა ენდებოდა ზედავეს დიდი ჰედაგოცის ფერფესი წმინდებები.

ქალბატონი ნატოს განცხადებით თურმე ვანბინის „დედაწინაში“ გრამატიკული შედარობები არ ვაქვებინა. არადა სწორედ გრამატიკული შედარობების კრიტიანტელია წიგნში. თენდაც ერთი ფაქტი რომ კითხვა „ვიწ“ გამოაქვებოდა აველი სელიური და ესელი სავსის სავსელობის და ეს მარტო წიგნის ფერტობა კი არა, მისმა დარველებმათ არ იციან (არადა „ვიწ“ კითხვის სმარება შეიძლე ქლასის გრამატიკის წიგნში ისწავლებს).

ცერხალისტიან სავბარში ტინ ნატო ბრძანებს, რომ „ვანბინის „დედაწინა“ დრმა, უფთესია, მშობლიური სიტყვის არჩის ბავშვის უფთესად ასწავლის და მიუხედავად კემმარტივბამდე“, რომ „დედაწინა“ სწორედ მიმართულია აზროვნების განვითარებამზე, მიხედვრობობამზე და უნარზე“. უფრო კვემოთ კი „ეს ზეოთა, ეს კი თოთა“, ამ შექნამბინაზე კაც იცეს თავს „პერე ხა, ეს ამოკითხვის ვანადფრეზბლადია შეტრეული და აზროვნების არ კვერებებარება“, ამ ობოე კველ მის“, ამკ ვანბინის ვლევე უმარტივსობაში“ - აქსავებს (ცერხალი პერეკი ვროვნებისა“, №1-2, 2001 წ. გვ. 26). მარდაბარ სეკრეველი თქვენს საწინააღმდეგოს თქვენე დაბოლებით.

თურმე ვანბინის „დედაწინაში“ ის სიტყვებია ვაკოცხლებული, რომელიც უფადლიური ცხოვრებამი არ ვაქვებინა და „ვადღწერება“ ვეჭვებინა. ანამა ვეთამშებოთ, ფერტობი მართლიე ცილობის ვადარბინის ასეთი სიტყვები დიან, ცილობის, მაგრამ ახერხებს კი ისე უადგილოდა ნამმარი და მიწერილ-მატკანელი ეს

სიტყვები, რომ სწავლის სერეული კი ვაქვებინა თქვენი არიოთ, თურმე ვანბინის „დედაწინა“ ფსიქოლოგის უმაღლეს მოღწევებს ვერდინობა (ვინ ჰქვინ, თუ ფსიქოლოგამი ასეთი უმაღლესი მოღწევები ვაქვებს), ამ კი არის სწორი ფსიქოლოგის უმაღლესი მოღწევები ვექსი წლის ასაკის ბავშვებისათვის?

და თვევ „რამდენი კაცე იქნება დრისი, რომ „დედაწინაზე“ იმერტობ, იმდენი „დედაწინა“ უნდა დააწეროს“ (თუ შეადგინოს), ვეთამშებოთ, დიან, მართლიე და მართლიე „დრისი“, დრისელები კი, ვფერტობ, ძალიან ცოტანი არიან. ი, ვრეგენბეულის „დედაწინის“ პირველი გამოცემბინ (1876 წ.) დღემდე სელი რამდენიმე იყო ასეთი დრისეული (ნ. პოცვაძე, ვ. ბურჩანაძე, ვ. რამიშვილი) დღეს კი ძალიან მრავალ არიან. სავსეოდ ზომ არ ჩანს მოკლე დროში „დედაწინის“ ამდენი „დრისეული შემოგვევლია“?

„დედაწინის“ შედგენა ზელწამბოსაკრავი სავსე არია. აველი შედგენილი „დედაწინის“ სკოლაში შეგანა არ შეტრებინა და მის ვრეგენბეულის და ვრეგენბეულებზე უფრო კომპეტეტრტობა პირებში უნდა იფერტობ, ვფერტობ, წიგნის შედგენა შესამბის აველიე ინსტიტუტებში უნდა მიხდეს, მაგრამ აველიე-ზელი ვერადსალები უნდა იყოს პრაქტიკოს მამწავლებელია გამოცდილიე, რა, რადგან მამწავლებელი უფრო ახლოსია სკოლასთან და ბავშვებთან, უნდა ხვე-ზოლებს ამ მამწავლე-ზლებთან რეგულარული შეგუდარა, არჩის ვანბინება, ვრეელი ახალი „დედაწინის“ სკოლაში შემოტანისა და სწავლებისას უნდა შეტრებინ ისეთი მამწავლებლები, რომლებსაც ვქნებოთ ნათელი ვანბინა, რეალური ზედავა, შემოჭვევებითი უნარი, რამეთუ არავს არა აქვს უფლება ბავშვის სელი და გრანობები დაამბინოს, დღეს კი დედა ენის აუფთასეთი, მიფრთხილება სწირდება“ და „დედაწინა“ მინდა ისევე დარჩეს „მობრბინის წიგნად“.

„დედა ენა“, სობრბინის წიგნი მომტრებულ ცხრა წყარო, თი ია, თი თოთი, თი შთელი სავბარო“ და ბოლის, დებოთმა ქმის, ვამობრბეს ისეთი კაცი, რომლის მიერ შედგენილ „დედაწინას“ ი, ვრეგენბეულის „დედა ენასათი“ სელიეზე ვნათებინოს.

წიგნი ვი არა - დიღოს ხარ, ქართველი ხალხის ნათელი

ნაიკინი თინგანაშვილი
გერქანის რ-ნის სოფ. ზემლეთის საშ. სკოლის
დაწვეებითი კლასების მამწავლებელი

ჩემი წუთისოფელი

3111-3112 წლების შემოსავალი, ღირს - ღირსად და მამა - ღირსად. პაპი კარგად იცნობს სიწმინდეს.

I

ვასრულებ ჩემი მეგობრების თხოვნას, ვიწვებ ავტობიოგრაფიას, თუმცა ეს ამითიფე საჭიროდ ვერც გამოუტყდებ მითხველებს, რომ ვწვლიაფრის, რაც მასსიუს ჩემის ცხოვრებიდან, ვერ ვაუზიარებ, ბევრი რამ უნდა დავმალო, ბევრი რამ უჩვეულოა სათქმელად თუ საწერად და ბევრიც უზინველო, ხოლო რასაც ვწერ, რაც ვ შემიძლიან, ვეფლები სიმართლე დავაცვა, ვსთქვა ის, როგორც იყო, უფრო ადონდ, ვადამუბარებლად. ვვინებ, ასეთს ავტობიოგრაფიას უფრო დიდი მნიშვნელობა უნდა ჰქონდეს კრიტიკოსთისა და მკითხველისთვისაც, ვიდრე მოგონილს და ნაცემებს.

ასე, ბატონებო, თუ ვასმე გვპირანებთ ჩემი ვინაობის ვაცება და ვაცნობა, არ დავაზარებ, მოგასვენებთ: მე ვარ წმინდა ფშაველი ჩამომავლობით, როგორც დღით, ისე მამით. დედაჩემი იყო აჭრელი ქალი, სოფელ სლოიანიდან, ფეხვლიანთ ვჯარისა, სადაც მოსახლოენ დღესაც მისი ნათესავნი, სათემო ვჯარი ფეხვლმევილებსა არის ვაბილდური. დღელი მისი დედაჩემისა პარასკევა პირველი მოღვმევი იყო ფშავში. იმან შექმნა სატარული ღვინები და დღესაც ვწვლია ფშაველი ამის პანზე „ღვინობს“, საუბელოთ ვწინათობა სრულად არ სტონდა, რომ ჰბაღლიას წყალობით შენახულიყო მისი ნაწიარებები, თუმცა მისი ღვინები დღესაც კოცობს, იმით დღესაცა მუჯრის ხაღბი. ეს ღვინები დრმა ღვინითი არიან სასენი. წერიაკიანდა არც დედაჩემმა იცოდა, თუმცა ბუნებით დრად ნიჭიერი იყო. შესანიშნავი მუყაყე და მოწყალე. გლახის გამეთხველი. მეზობლის დამხმარე; დედაჩემის ჰველობა დღესაც სამაგალითოდ არის დარჩენილი. ისე ჩავიდა საღვამე, რომ ვრის არავის ახსოვს ამის ვიერვებინის, არა, ვაქაქებულს, მღანძღულს, რაც აქაქარს დედაკაცებში ნინია მოღუნა, სიცილით მივებებოდა და სამავიეროს ვადამუბელობით შეარტყენიდა, მოარბილენდა.

ერთმა შემთხვევით სობარულელსა და ჰველობის ვამო ერთხანად დაციენის საგნადღე ვამადა მეზობლების თვალში და მამაჩემისაგანაც დიდი სამდერაფი მადლო. რაც ჩვეულებრივია არ არის ფშავი, საიდანღაც მოსულიყენ პომეხი; დეინახა რა დედაჩემს მიწველტირებელი საღობი, ნახევარ ტიტოკანა ბოშის ბაღლები, დიწუთი ტრილია. ამის მეტად არ ენახა და არც ვაფრმა. „ღმერთო, ეს რა საყოფობა მოვიბიღე“, თუმცე ვიასხობა, ვამოიტანა თურმე თავის ახალი კამეხი და რადანაც ვეულის მადლი არ შეუხვედებოდა, თურმე შეველა და ამ ნახვევს უჩივებდა: „აი ეს დავტყვ-ჩაღვი შენგან...“ ამ ამბავში რომ იყო დედაჩემი და ჰველობის ეწეოდა, რამდენიმე

ბოში შეიპარა სახლში, ვაღეს სეიფი და ოთხისა მანათი ფელი მოეპარათ... ეს მხოლოდ მამინ ვაცვით, რიცა ბომეხი სამწვიდიობის ვაციდინენ... შინ დაბრუნებულს მამაჩემს ვაცვო მათი ვინაობა და, როგორც ცხოვრებაში ვასლეს კაცს, ეცოდინებოდა მათი ზნე-ბასათი, გესინენა სეიფი და, რა დავიკარვავ, რას ვებტე ეს ამბავი მამაჩემმა მოიტანა თელავში, სადაც მე და ჩემი ტუროსი მამა ვსწავლობდით სასულიერო სასწავლებელში.

ჩემი სახლი ზედ ვრახს პირის იღვა და ვანუწავებლოც მიდ-მოდოდა მეზავრი, თუ ფშაველი, თუ ხე-ქერი. დედაჩემი არ უყურებდა ამას, ვინ შეტლებული იყო, ვინ მძიძარი, ვწვლია მწერი ვვინა და ვწვლია უმამინდობებოდა: „დღისწევით, პურია გემწვეთი, შელო!“ — ეს იყო პირველი მისი სატყვეები შეტვდარის დროს. ამის ვამო ჩვენ სახლმა ვანუწაველი იყო სტუმარი და უნდა ვსთქვა, რომ ჩვენი ოქხაცე შეტვდელი იყო, რადგან მამაჩემი, ვარდა პირადის სამახურთან, ვაჭრობასაც მასდღედა. რამდენიმე ადგილას დღესებთ ჰქონდა და თელაველთა ეყენა. მამაჩემი თუმცე არ იყო ზელაველი და პირველი უწილი დედაჩემმა არც შეიღებინა სახლი, მე უბედურო, პარსა და წყალსაო“. — სტუმარი მანაც უყარდა... ეს პატარა ამის კაცი ვანთიკოცებელი მსგავსა, ეწერგია იყო, ამასთანაც იშვითა ნიქის პატარონი, ორატორი, ცნობისმოყვარი და მწიგნობარი. ვაჯავდა სასულიეროსი, პართალ ენახე წიგნი არ მოიპოვებოდა, იმას არ ვერხის, არ წიკთობა. დღე და დამეს, რომ იტყვიან, ასწარებდა, არ იცოდა ძალი რა იყო და სანიშნად ეწერესოვია, ჩვენ, სკოლიდან კახილელთა შინ დაბრუნებულნი, დილის ძილს რომ მოვხვედებოდით. „აუღვი, ბოჭო პურია მარე არ მოვხვედით!“ — დავცხსებდა სკამიდან დარუნებულა, პიროდღიანი.

— დანებე თავი, შენს მყდართი ციხენახსა, კაცო, ექნისო მამა ბაღლებსა — შენიშნევადა დედაჩემი და მოუკვდიოდა ამასე მხუბი. ეხებებოდა მამაჩემი, თორც დღისა მხუბი რა სათქმელია, იტოვდა რა ამის, სკოლა ვკანახავდა და მოწყვეთი უკრს უვებდა ქმრის თესნიარის შენიშვნას და საყველეს.

„ექნისო!“ მე ვიცი კაცობას და ცხოვრებას ძლით იბიყენა, თქვენ ნუ დამეხიკებთ. სად ვავინილა ამდენ ხანს ძილი, ავგერ შეხვეთი მუცსა, შეუდღე მოვიდა... — ბობოქრობდა იგი.

უწიდილით ჩვენ, მძინი, ვეშავებოდა ზოგი საიდან წამოტყვევებითი თავები და ზოგი საიდან, რაჯვან ვანახველითი ძილის ვაჭრებელმა შეუხვედელი იყო და მოიიყვით გულბაც ვეშავებში არადღერსა ჰეკენდა. დანამავლობისათვის სიტყვით სასტყავდ შეიღებს

დამწყვდი, უმისოდ ჯეინ ტოლი და ამხანაგი იყო, გვეხანებოდა ათას საგანზე, სახაასო სავანს თავადვე გამოსტენიდა. უფარდა დიდებულ, გამოსტენილ ისტორიულ პიერებზე ლამაზაყო. დავით აღმაშენებელი უფარდა ვერღაზე მერად ჯეინს შეუფერბი, აღტაცებით იტვოდა ხოლმე: „ოკით, დავით აღმაშენებელს წაგნების კითხვა როგორც უფარდა: ნადირობის დროსაც კი, არ ვიტყვი ლაშქრობაში, როცა სადმე მოსარცენი გეზე იღვა და ნიდირს უცდოდა, ეალ ზელში წივნი გვირა და მეორეში მწივლ-დასართ...“ უცხოვლებსაც განა — ნაბოლუონი და გამბერტი, მწერალთაც განა — ვიქტორ პილუა, ნაბოლუონი, სადღაც ვერხანაში წამოკითხავს, როცა ლაქრობდა, თითქმის გასტრეგებული ღრწილი ვრფალიყოს, ისე აღმური ასლიოდა საბეჭო. თ სად იხატება ძალა ნიჭისა და ადამიანისა... ერთბელ პარლამენტში ვიქტორ პილუა სიტყვას ამბობდა და მთელმა პარლამენტმა დაუცყარა: „ტარული“ —

ოცენ გასწვლით, — მიუყო პილუამ და განგრძო თავის სიტყვა, არ გატეხი ნება, ბოლომდე არ მოსმისონო ჩემი სიტყვაო. მართალიც არის, არ შეიძლება მთელი პარლამენტის ჰეის ერთი კაცის ჰევა სობდეს? სოფელ ვიწ — ერთი კაციო, ნათქვამია, ჰე ბეჯე კაცო თი ამისთანა ბოღრა უნდა გაზარდოს დედამა“ ვიბტერი „პიოზა“ დიდებულ ადამიანების სამკაულად ჰქონდა მამო-ჩემს შენახული და ათითი სახავდა მათ დიდ-ბუნებოყონიანს, შეუდრეველობას, მძლავრობას, ენერჯის სიდიადეს.

მამო-ჩემს სკოლა თვალით არ ენახა, „ან-ხანი“ მწვეშობაში შეესწავლა ჩემად, ტრადულად, რადგან დედ-მამა უშლიდა თერმე სწავლას. მამა თოფით დასამდვარა მოსაგლევიდ, სწავლა ვწმადველი სექვეო. მდგრამ მამო-ჩემი თერმე თვისას არ იშლიდი, განაგრძობდა სწავლას, სწერდა სიმ ჰეპზე, რიც ფშევის ხეში მზავალა. ჰელადეს ვიწ აღორსება ან კი? ფშევის ხეის იმ დროს ჰეგისბერტი და მკითხვე-ქდავები განაგებდენ, თქმთა ბატონ-პატრონი ისინი იყენი, მთელი ხალხი მუკაში ექითანი და საითაც უნდოდით, იქითყენ უხამდენ თვის, რამდენიც მსურდით, იმდენს ხარეს შეაწერდენ ხატის სასარგებლოდ, რომელიც ბოლოს იმითი ქიბეს და კალთის არ ასელებოდა. მამო-ჩემის სწავლა იმით არ ებიტრადებოდა, რადგან მითთვის სასარგებლოს ეს სწავლა არის მოასწავებდა და სახიანოს კი ბეჯეს.

მე როცა მამო-ჩემი ვიყანი მამად, მამონ იგი მითავარ-დაიკენდა იყო სოფ. მღაროსკარში, ს. ხარ-ვლელ რვა ვერსზე დამორცებით. როცა კი შენ

იმყოფებოდა, შედამ მამობოდა მოთხრობებს ძველი საღვთო ისტორიიდან, წყარა-კითხვას მასწავლიდა ძველბერს წესზე, ჩაღვდებოდა ხორცს ხილკისთვის საყველად დოცარზე. იქვე ტახტზე მეც დაუძღვობიდი პარდობარ და ვუდებოდი გაფაციაცებით ყურს იმის ტბილს საუბარს, რადგან „რეული ადოქმის“ ზოგ-ზოგი მოთხრობა ნეტისმეტად მომწონდა; ჩემს ყრადღებს იზიდავდა; დავითისაგან ვლოიათის დამარცხება, სამონ ბლერის მოქმედებანი, მათა მკაბულთა თავდადება და სტ... და უნდა მოგესწონოთ ისიც, რომ ჩემი თავი სამონ ბლიერად მეყანდა წარ-მოუდევნილა. რადგან დედა-ჩემი ამბობდა ჩემზე, დიდი თმა ჰქონდა, როცა დამებუბადო, თითქმის თვალბს უფარავდყო, და ვეშარებოდა: თმა რად მოკრატეო-მეთქი. მინაც ამ ამიანობაში თავის თავზე წარმოდგენ-და განმიღვდა, რადაც არასწველებრივ ადამიანად მომამყენა ჩემი თავი და დამისხა არასწველებრივი მომავლი.

რვა წლამდე ვიზრდებოდი ძველ წიგნებზე; ვეღბის-ტაიოსანი, მწე-ტახტისა და კიწმედის აშბავი (სუნიანშვილის ქრისტიანობა), გრანბული ვორე-ზან-დისა შექმნა ჩემ საყვერულ საკითხავ წიგნებად; ერთბელ წყაროტვის რული ვწერდებოდი, რამდენჯერმე უნდა ერთი და იგივე გადამეკითხა, საგმარო ამბებს დიდ იბტიცებაში მოყვანდი და სწორედ ის ხანა დავიფა საძირკვლად, ლობოჩ, ჩემს შემიკვივებდას. ერთბანად ბერად შევლომაზხედაც კი ვოცნებობდი, მავრამ შინაღებმა მასხარად ამოვღეს და ამ ოცნებაზე ზელი ამბლებინეს ჩემად უნებურად. დედა-ჩემის მიერ ნაამბობიდან ღრმად ნამეტადი აგულში მის მიერ ნანახი იაკობისებური ცხად-ჩვენება, რომელსაც შემდგე, როცა

მოვიზარდენით და შევინერგებას ცოტაოდნად ვესუნეთ, აღარც კი ვუყრებდით, თუკი დედა შინაც ზეგნს თავს ფიცულბად დასარწმუნებლად: „ჯერ ისეც ქალი ვიყავ ვასათბურაში“, — ამბობდა დედა-ჩემი, (ვევლები იმის სიტყვებით ვადამოვცეთ ნახელი მოჩვენება) — „მე და ჩემს ბიძაშვილს ქალს სხლოყანს (სოფელია) ვაჩივ დერიფანში გვეძინა. შუალამე იქნებოდა, დგანდგარი, ბარდგნალი დაფა ისეთი, მეგონა შთა-ბარა თუ იქვე ვარ. შაშინებელი წამოვე ლოგინში, გაძებდე და მოვლი ცა განათებული იყო. ორაი ოქროსფერი ქაჭვი იყო წამოსული, ერთი ქვატისა გორიდან, მეორე სხლოყენის გორითა, ვადამბულები, ზედ ცეცხლის ბაღლით აღიოდნე, და სამოლიდენ და ისეთ მწკვრს (წმინდა) ხმაზე ვაღობდენ, ისე ტკბილად, დმერთი, იმაზე კარგს რას ვაგორენს ცაცის უერთი.“

ამ მოჩვენებასაც, რა თქმა უნდა, თავისი ძალა

ასპარეზი იყო გამოილი და თუ ინსპექტორი ტარილოვი არ წამოგვიწყდებოდა მე და ჩემს ამაზ-აგებს, ნეტავი ზენ, და თუ ის აგვიჩინებოდა ქართშხლად, ცუდად იყო ზენი საქმე, დაფინავებდა კრივი ჩემს საუფეთქოს ამაზნავად თხოვნიდა ჩვენებური მღვდლის შეილი, შაქრო მალაშვილი... სახლის პატრონთანაც ერთად ვიდევით და კრივი ვარ-ერთად ვმოღვაწეობდით. ჩვენი სახლის პატრონი, ერთ-ერთ კოლონატად, მედავითანე, ძველნური კაცი, რომელიც ჩემს გვარს არ დამაქერა, რასაც ვადაცეთა, ხოლო მალაშვილის გვარიდან მშნადი გამოიყვანა, როცა კრავიდან დაბეგვალ-დაპნესულს მომიხდებოდა შინ დაბრუნება, მომმართავდა თავისი დანერგულ რუსულით „ტი რაზიკოვ ზდეს, ა კოვკოვე (მალალოვი) დევი“ უნდა მოგახსენოთ, რომ მაშინ რაზიკოვად ვიწ-ტრებოდით და არა რაზიკაშვილად. იქნებ

შეურაცხყოფადაც კი მიმეღო თუ ვინმე რაზიკაშვილს დამიხსებდა, ასე ღირფასად მიმანდა ჩემი გვარის დამოლოება „ოვა“-თ.

მასწავლებლები, სკოლის უფროსები კრვის გვილიდნენ და ამას როდი ფიქრობდნენ, თუ ზენ ვიყავით დასასყელნი შიტამ, რომ ვკრივობით ვერთაში ერთვულ, ისინი უფრო მეტის სასყელის ღირსნი იყვნენ, რადგან მუდამ დედე კთიობდნენ, ზენ ვეკრებოდნენ ხან მუშტი, ხან როზგით. მე პირადე ამ შირივ ბედნიერი ვიყავ, რადგან როზგსა და მუშტებს ვრტებოდი. მე რომ მიმიყვანს სკოლაში, როზგი სპარტებში მხოლოდ ორ წელსდა იყო შეზღვევ აკრბალეს.

ქონდა და მიფიქრებინებდა, რომ ზენი დედ-მამის და მისი შვილების სცეზბეში ვანგება მონაწილეობას იღებდა...

რვა წლისა თელავში სასულეო სასწავლებელში მიმბარეს. სასწავლებელში უფრო ჩემს გულსა და გონებას ვერაფერი შეემატა, ჩემს ფანტაზიას, გონებას მოთხოვნილებას ვერ აქაყოფილებდა ლათინური და ბერძნული ფრანგების დახეობებდა. უფარვისი სასტუმო სწავლის ვერ აქაყოფილებდა ჩემს ცნობისმოყვარეობას, ვერ აწვილდა ნოეფის საზრდის. იძლეებელი ვიყავ მიწმართნა სხვადასხვა წიგნებისათვის, რაც ძნელი საშოვარი აღმოჩნდა. ვითარებოდა, რაც შეეძლებოდა, ვანერტვოდ, რადგან სელმძღვანელი არა მგონდა და ამის გამო ასტრონომიულს, რისაც არაფერი ვამეგებოდა, უფრო მეტს ვაყობოლებოდი, ვიდრე სხვა საბუნებისმეტყველო ან საისტორიო წიგნებს. ცოლე დეფერინავდი, როცა დედაშინისა არაფერი ვამეგებოდა, ვეგნა წლის ჩემი თელავში ყოფნის დროს სწავლის ნაყოფად ჩაიფილება რამდენიმე რუსულ-ბერძნულ-ლათინური ფრაზა, — ქართულს ვინ ვკალირსება, — რუსული „პლიონობის“ ცოდნა, რისაც გულმოღვანელ ქსწავლობდა და რუსულის მასწავლებელიც, თუ არა ვსცდები, სვიმ. რუხილად, კარგად ვასწავლიდა. სამ-ფიქროდ კრვი იმართებოდა და ვველასთვის ფართო

რა ვასაყვრებელი იყო, მასწავლებლების ჩერი სხვაზე ამოგვეყარა? ან იმათ ნაწილები მაგალითი ზენე ვაგვეყვრებინა? ისინი კლასში იქნედნენ მეშტებს თავის მოწაფეთა შორის, რომლებიც განსაკუთრებულ მიზანბრეს და არა ვასამე-ცებლად, რომ ზენე იმათ მაგალითისთვის მივეგნას და უცხოებისთვის თავ-პირი გვემტკიცას...

ზენოვის სკოლა საპყრობილე იყო და დმერთს იმას ვეფიქრებოდათ მივლი ზენის არსებით, გათავებულყო სქნა სწავლა და დავლრწვიფათთ ტანევა-წყალების ბრჭალებიდან. დიდად უბედურია და მით უმეტეს უბედურებდა არანა ისინი, ვინც ამ საპყრობილში დღურწველვითა აღზღვანათლების სახელით. აღბათ პარამობდნენ თვით აღზობრდენილ ძველებერ აღზრდის სიმკაცრეს, რომ ქართველებს ასე უთქვამთ: „სწავლის ძირი მწარება, ხოლო წვირში ვტაკებლდე-მაი“... (სწავლა ტანევა, ხოლო ნაყოფი მისი ტკბილი არის!). ნეტო მუდამ სწავლა ტანევად უნდა წარმოვიდგინოთ და არ შემემაგვდე ისეთი წესები, რომ სიმამოვნებად ვადამოცეს ვიარ.“

საყრმის დროს ერთი ზენე შვირდა, — თუ ვისმე რამე უნარს ვეუენას ღირსებად უთვლიდა, უმძველად ამ ღირსების წარმომადგენელი უნდა ვყოფილიყავ: აქებდნენ კარგ მოკრეველს — მეც ვკრიობდი, რომ კარგი მოკრევის სახელი მიმიხევევა. აქებდნენ კარგ მოქილავს — მეც ვუბდიობდი, რადა ფალავნის სახელი ვამეთქვა. ამ ორ საქმეში არ იყო რომ მიზანს არ მივადრწვი, მატრამ სახლის მიხევევაზე სიარულსა

საინტელ მდგომარეობაში, სწორედ წერონის მდგომარეობაში ამომთავიანა თავი. იყო ვინმე მთავარი თელავში, რომელიც სობორაში ემასხერებოდა. სასულიერო სასწავლებლის მოწვევები ზედამ აქ დავდივით წირვა-ლოცვებზე. ეს მთავარი დიდი ხნის პატრიონი იყო, ვვლდა ხმას უტყბდა: არა ხმა აქვს ვანი მთავარს, რა ხმა, ძალიან ბასი აქვსო! რა, ეს ჩამწვდა გულში: როგორ თუ ვანი მთავარს ბასი აქვს და მეც კი არ უნდა მქონდეს-მეთქი. ვიტიფებოდი, ვფიროდი თავისთვის, ვიბერებოდი, ვატანდი ხმას ძალას, რომ გამებობებინა და იქამდე დავტანე თავისი თავი, გულში ტყვილი დამიწყო... გლობას მასწავლებელი როცა ხმებს არჩევდა შევირდებოდა მგალობელთა გუნდის შესადგენად, საშინლად შურჩაყ-ხუროდი დავბრჩი, რომ მან ზემში აიამე თუ ხასი, ტენორი, არამდე არავითარი ხმოვანება არ ქოვა. დავბრჩი გულწაქვლად, მაგრამ რა გაეწყობოდა: თავს შოლოდ იმითი ვანდებოდა, რომ მასწავლებელს აღმათ ვეჩაერებო-მეთქი, ხოლო რომ ბასი ყოფა ეს უაბველად მქამდა და მიველოდი სხვა დროს, სხვა მასწავლებელს, რომელიც ზემს „ბასს“ უმწარიტ ბასად სცნობდა.

ყოფე გაგრძელებულიყო ზემი იქ ყოფნა, გამოვილოდა რამ ჩემი საყვარულიანი? არაფერი. რადგან ქ. თბილისში რომ გადავედი, თელაველი სატრფოს საყვარული სხვაზე მიმთვარდა, მაგრამ ეს საყვარულიც პირველსა ჰგავდა. „შოთის კლდია, შოთის დავა“ იყო ზემი ნუვეში და ვიღრე არ დავაყვადი და იმისა, ვინც მივეარდა, ცოლად შერთვა არ განვიზრახე, ვერც საყვარულის გამოცხადება ვაბეუდე...

ათი წლისა უაბე შეეყარებელი ვასლით, მაგრამ რამდენადღაც ძლიერი იყო ეს ზემი საყვარელი, იმდენად გაუბნდვი, დამალული, უსატრფო, ისეთი, რომ ვვინებ, ვინც მივეარდა, იმასაც არ იცოდა; მე კი თუ მუდამ დღე არ შენასა თვლით, მოგვეფიოდი, რის გამოც, როცა დროს ვიბეუდებოდი, უნდა ვაგვე-ულოვო იქ. საცა ზემი „სატრფო“ მივეუბოდა, რომ

„ჩემი ნუთისოფელი“ და ჩვენი გულისტკივილი

კლასიკოსთავან მხოლოდ რამდენიმე მწერალმა დევეიტოვა მეშუარული ნაწარმოებები. ქართული ლიტერატურის ბრწყინვალე შენაბენია აკაკი წერეთლის „ქემი თავჯადასავალი“, დავით კლდიაშვილის „ქემი ცხოვრების გზაზე“, კონსტანტინე გამაახურდიას „ლანდებთან ლაციკი“. 1937 წელს მიხეილ ჯავახიშვილი წერდა: „მე ცხოვრების საკმაოდ ურელი გზა ვანვლეე და უამრავი მასალა დამიგროვდა. განვიზრახე, მითხველსაც ვავეუზიარო იგი, ე. ი. ზემი მოგონებანი დავწერო (სათაური: „ლდიდან საღამომდის“).... სამწუბაროდ, მხოლოდ სათაურის თქმა მოასწრო... მეშუარულ ნაწარმოებთა შოთისასა ვეცა-ფიველას „ქემი წუთისოფელი“. სამწუბაროდ, ავტორს იგი დავსარულეებელი დარჩა; არ არის ვრცელი (რამდენიმე გვერდი), მაგრამ ვეას უოფელ ნაწარმოებს, უოფელ სიტყვას სხვაგვარი დავფსებვა სტორდება ჩვენგან...“

მკითხველის ყურადღება სათაურებს მინდა მივაბურო: „ქემი თავჯადასავალი“, „ქემი ცხოვრების გზაზე“, „ლანდებთან ლაციკი“, „ქემი წუთისოფელი“... თუ თავად რა მინიშნელობას ანიჭებდნენ სა-თაურებს, იტიდანაც ჩანს, რომ მ. ჯავახიშვილმა მკითხველს, უპირველესად, სათაური ვაანდო... რატომ ვამახვილებ ამ დავტრე ყურადღებას? მოგახსენებთ:

ამას წინათ ხელში ჩამივარდა ბატონი ვახუშტი კოტეტიშვილის რედაქტორობით გამომავალი ვახუთი „ქართული სიტყვა“, რომელშიც ვაგრძელებებით იმეულებოდა ბატონი ვახუშტის მეშუარული ნაწარ-მოება „ქემი წუთისოფელი“ (!). ქართული მწერლობის შესანიშნავი მკოდნემ, ვახუშტი კოტეტიშვილმა, რა თქმა უნდა, იცის, რომ ეს სათაური ვეასია... და მინც გამოილენა (არ მინდა, სხვაგვარიად ვთქვა)...

ვიმედოვნებთ, ბატონი ვახუშტი, ვიღრე წიგნად გამოცემდეს ამ მოგონებებს, პატრეს მთავებს დიდ ვეასს და შეუცვლის სათაურს თავის წიგნს...

ბობოჩი ბოლონასხვილი

18 ნოემბერს 110 წელი შეუსრულდა ბალაბტიონ ტაბიძეს. წინამდებარე პუბლიკაცია არის ერთ-ერთი თავის შემოკლებული ვარიანტი ნოზარ ტაბიძის სოლიდური მონოგრაფიისა „გალაკტიონი“, რომელიც 2000 წელს გამოქვეყნდა. თუ რამდენად საინტერესო და მნიშვნელოვანია ეს მონოგრაფია, ამ ნაწყვეტიდანაც შეიტკობს მკითხველი...

პოეტების მეფის არჩევას დიდი ზნის ისტორია აქვს. ამ ტრეტლის ერთ-ერთი პირველი მფლობელი ვოფილა X საუკუნის სპარსელი პოეტი იმსარი (მ. ქერდიანი). ევროპაში პოეტია მეფის არჩევას ვასული საუკუნის მიწურულს ჩაერთა საფრანგული.

საქართველოში პოეტების მეფის არჩევაზე საუბარი ზეწი საუკუნის 10-იან წლებში დაიწყო. ტიციან ტაბიძე წერდა: „ემულდობალიტრატურული ტრადიცია“ ამ წესის დამკვიდრებას მოითხოვდა და ევროპულთა შავალითი იმპერებდა ზურგს. გრ. რომაძემ განსხვავებული პოზიცია დაკავდა. ამას წინად ახალგაზრდა შერაილი ტ. ტაბიძე თითქო სველით ამბობდა, რომ ქართულს პოეზიაში მეფე აღარ არის. ამასთანავე „მეფის არჩევან“ ჩვეულებასაც ახევენდა. სემის აზრით იგი ჩვეულება დისავმობია (თუ გინდ საფრანგეთშიაც მოხდეს): ეწვის უბო საბოლიტო საკითხი თუ გადაწყდება (თუმცა ესეც საცილია თეორიულად). პოეზიის საკითხი კი — „რა მოგახსენიო“. წარმოედგინოთ: უბოს დანტეს მოსწონს ერთი, ათასს საქვან — მეორე. როგორ ვადისწევთ?! აქ ეწვის უბა ამსურამდე მივლენო.“

„ერაზმენტები“, საიდანაც არის მოტანილი ეს ციტატა, იმ მხრედაც არის საყურადღებო, რომ მასში დანამდობროვის უპირველეს ზეწინად ი. გრაშაშვილი იხსენიება. ამრიგად, თუ კი სატარდებოდა რომაძისათვის არასასურველი არჩევნები და მის თბულებდენ მონაწილეობა მიუღო ეწვისურაში, საფუძრეულია, ვეიგავინი გრამაშაშვილისთვის დავლა.

გრ. რომაძის სტატუსიში სტეპელი იზიარებდენ. მაგრამ იყენ იხილეთუ, რომლებაც შარს უტარდენ ზეწინათა მეფის არჩევას.

„ახალი ცისკრის“ რედაქციამ განიზიარა სათავეში ჩადგომილა ამ საქმეს და სათანადო ანტეტებოც კი დაბეჭდა ისინი უნდა დარჩევიოდა ზეწინებს.

„მეფე ვარ და მეგოსანი“

ბელეტრისტებს, დრამატურგებს, პუბლიცისტებს და საზოგადო მოღვაწეებს. რედაქცია იმასაც იუწყებოდა, რომ ეწვისურის სიღმშლოება სასტიკად დაცული იქნებოდა. „უნდა გახსოვდეს, რომ ევროპაში ასეთ პოეტებს დიდის სიმპატიითა და თანაგრძნობით უყურებინან.

საქრომა ზეწინ საზოგადოების მოწინავე ელემენტები წამოყენებულ საკითხს მეტრის პატრიარქებით შიშვკონ და მეტრ ანგარაში ვაუწვიონ.

აქვე ვაქსალებთ, თუ ვინმეს რაიმე აზრის გამოთქმა სურს აღბრულ საკითხის შესახებ, ეთხოვ, გვაეცნობონ გაზეთის საშუალებით.“

ამ თორსნობს უარყოფითად გამოხსმარა „სამშობლო“. ვაზეთში დაიბეჭდა ელო ანტრონიკაშვილის „მეგოსნის არჩევა“. აეტროის აზრით, ასეთ საქმეში აქარება არ შეიძლება ტრეტელი მეფისა 200 ვაქმა კი არ უნდა მინიწოს ზეწინამს, არამედ ხალხმა. თანაც პოეტის ზანტბოვი მოღვაწეობის ვათეალისწინების საფუძველზე, როგორც ავათ წე რეთელთან დაკავშირებით მოხდა.

უფიბრობთ, გაიფიებულა იბო სხვადასხვა მიუღვნა. ერთია პოეტთა მეფის საყაროდ არჩევა და ამ წესის დამკვიდრება, რაც ლიტერატურული ცხოვრების ანაგაღმავამაფურებას იწვევს და ზეწინად მსგებს საერთო და ზანტბოვი სევეარლის გამლდენება შესაბამის ებითეტსა თუ მეტეარაში.

ვ. ანტრონიკაშვილის ვანტვადებით, პოეტთა მეფის არჩევას „საბოლიტურ-ფერფიკული“ ზანათი ეწენება და იგი სასურველ შედეგს ვერ გამოიღებს, ხომ შეიძლება ფართო საზოგადოებამ არ ვაზიაროს თორის დასტენა და „სულ სხვა ვისმეს მიუღვნას ტატბად მისი ვრძობა? ხომ შეიძლება ესე მოხდეს?

მაშ იმ ეხლა არჩეულს რად ვაქვებთ ასეთს უტრეტულ მფლობარეობაში?

ამის დრო თავინით მოვა და... ისე ხალხს ვაქალით არჩვენები.“

ვ. ანტრონიკაშვილის წერაღს ერთვის რედაქციის მინაწერი, რომ იგი „სარულიად იზიარებს“ აეტროის

შპს.
როგორც ჩანს, ამ წერილმა, სხვა ფარულმა თუ
აშკარა შეტევებმა „ახალი ცისკრის“ წამოშვება
ჩამალა მაგრამ პოეტთა მეფის არჩევს საეთობი
შინძი არ მოსწონია.

შემთხვევითი არ არის, რომ პოეტთა მეფის წოდებ-
ის მისაპოვებლად ტყინას ტაბობ წერს ლექსს
„ქენი ანგლოზით“. მისთვის ეს ტრეტული არ
უბოძებიათ. მაგრამ ფაქტი თავისთავად ძალზე
შეტყველია. იგი არა მხოლოდ მოვლენების ბუნებრი-
ობას განახლებს, არამედ იმაზეც მოგვანიშნებს, რომ
მეფის გვირგვინისთვის ზრახვა გამაძვრებელი იყო.

„არტისტული ვეფოლებს“ გამოქვეყნების შემდეგ
გალაქტიონი ვენოსსად აღიარებს და შეგობრებმა
გადაწყვიტეს, იგი პოეტთა მეფედ ავირით. ეს გალაქ-
ტიონის თანხმობით, უფრო მეტიც, მისი ერთგვარი
წაქეზებითაც მოხდა.

საერთოდ, გალაქტიონისათვის უცხო არ იყო
გამორჩეულობისკენ ლტოლვა. ამის მიზეზი და
ლოკალური საფუძველიც ქონდა. მაგრამ ზნაზად ვერ
იფიქსირებინებდა რადიკალ ვითარებას, სოციალურ-
პოლიტიკურ სიტუაციას... ვაფელამიც ცდებოდა და
ამიტომ ჩამუშენადვე უმჯობესებოდა კეთილშობილ
ლამანქელს.

წამოშვება შორისმჭვრეტელობას, სიფიზისად და
დაძმებულ შრომას მოითხოვდა. როგორც არცხვა,
ეტიკობობდნენ ვ. ჭინიჭილა, ი. აბსელიანი, ვ. სავა-
ნელიძე, შ. შ. პოპოვიძე.

ერთ ჩანაწერში, რომელიც მოგონებ-ქსენის ვე-
მას წარმოადგენს, გალაქტიონი მოგვანიშნებს
სავანელის თვადებებზე: „12. ვიონი აქობს რეგენი-
ზაციას ა. შ. არბელისას. 13. ვიონის შეტყება ვან-
წილებთან“.

ვიონ სავანელი ერთხანს ცისფერანწილებთან იყო
დაახლოებული. შემდეგ გალაქტიონს მიეცემა. ზოძე-
შობი ბუბების კაცს და საოცრად გულწრფელ
პროვინციან თვადიწილებსადვე უფროსად გალაქტიონი.
შეურლო მისთვის ჭეტერ ფაღმამაღამოც ჩარეულიყო
და შელაყვ გაემართა. გალაქტიონი შესაბამის
ნიჭიერ პოეტის თვითმრეველობას.

ინიციტირების ძირითად დასაყრდენს ახალგაზრ-
დობა წარმოადგენდა. სამეზ რიგინად წარმოართა და
თ, 1921 წლის 25 იანვარს (და ათა 27-ს, როგორც
ზოგიერთები წერენ) მოხდა გალაქტიონის არჩევა
პოეტთა მეფედ.

ახლა მოვეხსენიოთ აკაკი ბელიანიშვილს: თანა-
შობილად ქართულ პოეტებში მის ზღადალი არ ჰყავდა.
ეს თავიდანვე ვფიქრობთ ახალგაზრდა დაწმწებებს
შეურლებს და როცა ერთხელ თავი მოვიყარეთ,
გალაქტიონი პოეტების მეფედ გამოაცხადდეთ. საამისო
სიტუაცი დამწერეთ, რომელიც დღესაც იმანებმა მის
არჩევს.

ეს იყო გალაქტიონის ცხოვრების ერთ-ერთი
ველაზე წათლი და ბედნიერი დღე.

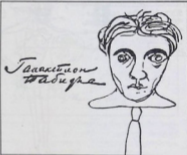
მოხდა ის, რაზეც ვერცხვა ხანია ოცნებობდა. იგი
შთყარლია წარმატებით. უკვე მეტად შეურლია
ფრთების გამლ... ახალი იმპულსი, ახალი შთავრება,

ახალი ვადებულენი...
... შინ აფორიკებული დაბრუნდა.

შორე დღეს შეგობრები ესტუმრნენ. სახელდას-
ელიად ვაიმოხა სუფრა. მაღ უჩინარი წყვილი —
დონისეც შემობარბადა და... იყო ლავარდები
განავარდება. ღიმილად იღვრებოდა გერგისელი,
ენაწულიანიზდა საგანელი (იგი მხოლოდ უხანგის
დამჭვარი რიოდ ვახლდათ). როცა გალაქტიონმა ლე-
ქსის კითხვა დაიწყო, ვეფოფერი ათინაიზდა. პოდა,
ვინ ვაფედავა ეთქვა, რომ ეს ციკცია ითახი „არტონ-
ადას“ ჩამოეყარებოდა.

გეშინაც იყო ღვინი, მაგრამ ტრაპეზთან სხვადას-
ვა ტემპერამენტრისა და მსოფლყავების ადამიანებიც
აღმონდნენ. ზოგიერთი მათგანს არ უნებლდებოდა
ლთობა და არც უქეშობაში შეტეოვა. დღეს ეს ფერი
ფერს.

გალაქტიონის სვიანია, მაგრამ სიტუაცია უფრო და
უფრო იძებმა. ქარც მაღ აშოვარდა და გატყდა
ღიმილი ტყის, გაჩნდა შეშლილი ფერი.

საზოგადოების ნაწილი ვაღიზიანებულა. ეს,
უპირველეს სოფლისა, პოეტთა გარკვეულ ფაღმამავებ
იფიქსის.

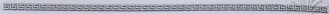
— ვინ აირჩია მეგონათა მეფედ? ეს შეჭრალთა
კემოების დასტრეტით უნდა მომხდარიყო. — გა-
იბძობდნენ ერთნი.

— ბურჯუაზილით, ფერსადებში ჩვეულბაში —
მრისხანებდნენ მეტრენი.

— ნეტა რა დაუქდა? — ქოლიკობდნენ სხვები.

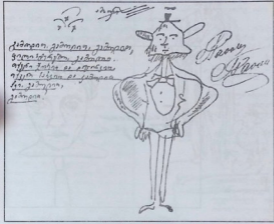
რაც მთავარია, მოწინააღმდეგენი წამოშეყვად
იქვეყნენ. არც არის ვასაკვარი. ბევრის ცხოვრებმა
დაწინდელისა ალოკეურია წარმოსახვებითა და
ესამართლი დასცენებით. სუბიექტურია მინარეების-
ფან განმავისეფლებმა კი ნამდვილად ჭრას.

მაგრამ ვერაზე ვაყვარა იქითად, 1921 წელსვე არ
მომხდარა. მოწინააღმდეგენი ვერ შევლდნენ გალაქტიონ-
ისს გამეფებას. დრომ ვერ ვაწინააღმდეგეთა მათი
ენებთადაცხვდა. პირაქით, ღვინი თანდათან მატრე-
ლობს საქმარისისა ასანთის გაყვრა და ინციზიონის
სოკონი ამჩიადლებმა.

ამის საბაზეზე მივყავთ.
 1922 წლის ზაფხულში გალაკტიონმა განიხილა თეატრში გრანდიოზული საღამოს ჩატარება. აფიშებზე დაბეჭდა ქართულ და რუსულ ენებზე, რომლებშიც იგი იხსენიება ასატარებელის პოეტების მეფედ. ეს კი შეტყობინებაა და...
 სოციალისტების მიმუხრობის გალაკტიონი იყინებდა, თუ როგორც ხედავდნენ აფიშებს, როგორც წაიშლება ამ საბჭოში ვარჯულ სამ ფეტურისტს (გვარებს შეგნებულად არ ვასახელებ) და როგორ დაიღუპა ანაბე, როგორ გაიარა თხებივით.
 ეს მაინც დეტალია. მოწინააღმდეგეებმა შეჩაღოთა კავშირის საბჭოს შეუტყვეს, საბჭომ სათანადო ზომებს არ იღებო დაწოლა დღეზე დღე აღმოჩნდა და კ. შა-

შთავირობის პრეტორგატეა. ვფიქრობთ, ამ ზემოქმედება ხელწერა უნდა იფარებოდეს. გამოპოეტული არ არის, როგორც დღეს იტყვიან, ზემოქმედება წარმოქმნილია მთავრის ხსენებული საკითხის განსახილველად გამოჩანა.
 25 ივნისს ვაფიქრობ, „კომუნისტში“ გამოქვეყნდა „წერილი რედაქციის მიმართ“, რომელსაც ხელს აწერს სრულიად საქართველოს მწერალთა კავშირის საბჭო. „ეინაიდან საზოგადოებაში ხმა დიდის თითქმის გალაკტიონ ტაბიის საღამო (რომელიც იმართება დღეს საბჭოში თეატრში) ეწეობა სრულიად საქართველოს მწერალთა კავშირის საბჭოს მოწინააღმდეგეობით, საბჭო იძულებულია განაცხადოს, რომ მის არაეთიარო და მოკიდებულება არა აქვს ამ საღამოსთან. საღამო იმართება კერძოდ, გ. ტაბიის ინიციატივით“ განცხადება მშვიდი და აკადემიური. კ. შაყაშვილი მაინც გალაკტიონისკენ გადმოიხიზა. ამ განცხადებაში სიტყვად არ არის დაარღული იმ შეკურ განაწინებ, რომელიც გალაკტიონს გამოუტანეს (სავეფიქრო).
 აგრეთვეა დიდია. მოწინააღმდეგეები ჩვეუ-ჩვეუდა იყრიდებიან, იმართება ცხარე ბასი და ისახება ბრძოლის გეგმა. შედეგი?
 იმავე „კომუნისტში“ დაიბეჭდა ერთი ცნობილი პოეტის „ლია ბარათი სრულიად საქართველოს მწერალთა კავშირის საბჭოს“. ავტორია აღმშობიებულია გალაკტიონის საქცილით და მოითხოვს მკაცრი ღონისძიების გატარებას. მისი აზრით, გალაკტიონის მოქმედებას „... ეძლევა რაღაც იაფი, ციკოს ხასიათი, რომელიც შეურაცხველია ქართული ლიტერატურის ღირსს და ეს ხდება სრულიად საქართველოს მწერალთა კავშირის საბჭოს თვალში და მისი სახელითა.“

ვაშაძე 23 ივნისს საგანგებო სხდომას იწვევს. დადგინდეს, ამოისინეს რა გალაკტიონ ტაბიის საღამოს აფიშების შინაარსი, სადაც გ. ტაბიძე თავის თავს პოეტების მეფედ აღიარებს, საბჭოს სრულიად შეუფერებლად მიანია ასეთი საქციელი საბჭოთა წევრისა და პოეტის სახელისათვის და უცხადებს მას სავეფიქროს, მით უმეტეს, რომ გ. ტაბიძე არც ერთი ორგანიზაციის ან საზოგადოების მიერ არ არის არჩეული პოეტების მეფედ.
 ვინაიდან საზოგადოებამ სხვია ვაგრძელებული, თითქმის ეს საღამო იმართებოდეს საბჭოს ინიციატივით. გამოცხადდეს პრესაში, რომ საბჭოს არაეთიარო და მოკიდებულება არ აქვს ამ საღამოსთან.
 დაშობაწმებით, საკმოდ მკაცრი განაწინა. ამ დადგენილებით საერთოდ ახლორებულია გალაკტიონის მეფობა. რაც შთავიარია, ქვეტექსტით ისე უკონდება, რომ წიოდების მინიჭება სახელმწიფოს,

ლოდ საქართველოს მწერალთა კავშირის საბჭოს თვალში და მისი სახელითა.
 თუ ეს ასეა და ამ სასყადალო საბჭოს მწერალთა კავშირის საბჭო ხელმძღვანელობს, მაშინ სრულიად სამართლიანად მიმართა ის აღმშობიება, რომელიც გამოიწვია ასეთი განცხადების გამოქვეყნებამ როგორც ქართულ მწერლობაში, ისე საზოგადოებაში...
 ამიტომ მწერალთა ერთი ჩვეულის სახელით გვითხებთ: — თუ მართლა საბჭოს რამე კავშირი აქვს ხსენებულ საღამოსთან და იგი აპირებს ამ „დაგვირგვინებს“, რომელიც სტატუსის მიხედვით ხელმძღვანელობს და რა მიზანი აქვს მას ასეთი აღინასტის“ დაწვევით?
 ზოლო თუ ეს მანტეა ეჭობი, უმასხისმცებლო პარისკან სტემა, რა ზომის იღებს მწერალთა კავშირის საბჭო თავის შეურაცხველი სახელის აღნაგენად და ასეთი კომინალური ტიპის თავის წრიდან განსაღწენაი“?

უკრადლები ნიკიტეთ ბოლი ფრანსს კიდევ
კარგი, რომ ვერ არ დამდგარა 1937 წელი, თორემ
ასეთი შერისხვის შემდეგ გალაკტიონს გულგაცი კი
საოცრები გაუხდებოდა...

ამ გამოლაშქრებამ არა მხოლოდ გალაკტიონი,
არამედ მთელი სამი, პატროსანი ლიტერატორები
შეამოთათა და ააფორიაქა. თითო „კომუნისტის“
რედაქციაც კარგად მიხვდა, თუ სად უმისწვდა
ავტორი და უსერბულობა იგრძინო, ამიტომაც
აღნიშნეს სკოლაში - წერლის ელიტა მკაცრით.
გალაკტიონი უკიდურესად გააღიზიანა ამ
გამოლაშქრებამ და მწერალთა კავშირის საბჭოს
სახივო, იდეოლოგიურად გაეცა პასუხი „კომუნისტში“
დაბეჭდილი წერლის ავტორისათვის.

3 ივლისს შეიკრიბნენ საბჭოს წევრები: კ. მავა-
შვილი, ლ. ჭამელი, იბრაიმი მუშა (ს. თავაძე), ი. გრი-
შაშვილი, კ. გამასახურდია და ი. აღმაძე. იმსჯელეს
გალაკტიონის თხოვნასთან დაკავშირებით. ჩვენთვის
უცნობია, თუ ვინ რაფორი პოზიცია დაიკავა. მაგრამ
ერთი ცხადია, სდომა მწვიდოდ არ ჩატარებულა,
რასეუ მოგვანიშნებს დადგენილება: „უნიადან სმები
შეაზე გაყო, საკითხი გადაიდო შემდეგი
სტდომისათვის, რომელზედაც პეტე საბჭოს წევრი
გამოცხადდება“.

შემდეგ სტდომზე ამ თემას არ დაბრუნებანს.
გალაკტიონმა ძალზე მტკიცებულად განიცადა
თავდასაბეჭა, რადგან პოეტთა შედეგ არცეა კონონ-
ზომიერად მაინდა. ეს არ იყო ამბოცია. გვიგვიანსვენ
უხადველოდ ხელის გაწვევნა გენოსის კეთილ-
დღეებს მოითხოვდა.
დას. გალაკტიონი არ მსენს ფრჩხილებს, თუ რა
უნდათ მივან პოეტებს. ისე კი, ჩვენთვის უცნობი არ
არის მისი თავდასაზრისი.
- შერი, ძამაკო, შერის...

ამ წერიტრის დასმა მართებელი არ იქნებოდა.
გასათვალსწინებელია სხვა გარემოებანიც ერთი კი
ცხადია: ვითარება უკიდურესად დაძაბული იყო და ეს
მოწინააღმდეგე მხარეების ახარებად არ უნდა
მეფიწიოთ.

ნაღდი პოეტი ვიოლინის დაქიმულ სიმს მოჰკავს.
მხოლოდ ასეთ სიმს შეუძლია ზღერულად წმინდა და
ობტინაულურად მყლერი პანკი გამოსცეს. მაგრამ ასეთი
სიმს ძალზე ადვილად წყდება, თუ სათითად არ
მოუცხარაით. გალაკტიონის ვეძელი, რადგან
სიმართლედ მის მხარეზე იყო, ღრმად სწამდა, რომ
პოეტთა შეფის გვირგვინი სწორედ მას ეკეთებოდა.
გავისხენთან კონ რიდის“ გვირგვინი ავრბლენი ამ
წინას ძვირფასი რიგს პოეტებისას, რომელთაც გამო-
მატადეს პოეტების შედეგ 25 იანვარს 1921 წელს,
რეკლუციოდან დაბრუნების შემდეგ“. ეს 1924 წელს
აქრებდა.

გალაკტიონი მთელი სიცოცხლე ამავებდა, რომ
იგი პოეტთა შედეგ აირჩის. მასხოს, არაერთვის,
განსაკუთრებით რაცეა ამდღებულ განწყობაზე იყო,
ქიტერ მიმართავდა მავანი და მავანი, ზოცერ უბირ

1929 წლის

ქვეყნის...
ერთი იოია...
რეზონა...
წმინდა...
სხივით...
სხივით...
სხივით...

დახლოდარსაც კი, რომლისთვისაც პოეზია უცხო ხელი
იყო: იცით, მე ვინ ვარ? - კარლ პოეტოვ
რატომღაც ვოველთვის რუსულს ვესესებოდა.
შეიღება შიამბულოების გასაძლიერებლადაც.

ჩვენ ზემოთ საზოგადოების ერთი ნაწილის
თვალსაზრისი დავაფიქსარებთ. მაგრამ იყვნენ სხვები,
თანაც ვაკლდებოთ მრავლად, რომლებიც არა მხოლოდ
ცნობდნენ გალაკტიონის შეფობას, არამედ აღტ-
ცებულაც იყვნენ მისი კურთხევით.

გაუხსენით გიორგი კუტიშვილის სიტყვები:
„მეც პროცესის ამწვენებელს გალაკტიონი,
გვართ - ტანბე და ტიტულით მეფე-პოესანი.
მას ლეჭთა თქმაზე მუთონებდეს მღელი სიონი
და მწებარებით დაიმუტროს მზე სხივსანი“.

ვოველთაც ეს გულს ეფორებოდა.
მაშ ასე: გალაკტიონს ხელთ უებრია პოეტთა
შეფის სკიტარა. ეს კერძოცეა პირველი და ერთ-
თადღობითა წართულ სინამდვილემი. პროტესტები
ვითარების არს ვერ ცდის, ფართო საზოგადოება
გალაკტიონის მხარეზეა. თავადვე, როგორც ენახეთ,
კონიონიზად თელის ამ არჩევს და ბედნიერია, თუმცა,
მოდით, უფრო ფრთხილი ვიყვი, სიტყვა აფორიოთ,
ბედნიერება რედატიურთა...

ლამა ჯანაშია და მე წვენი შობილების — სიმონ ჯანაშიას და ვარლამ თოფჩიას — მეგობრობისა და ახლო ურთიერთობის წყალობით მატარაობდა ანუ ერთად ვიზრდებოდით. იმე მოხდა, რომ ბილის სკოლაში (კლასში) ერთად აღმოვიჩნდით. შემდეგ უნივერსიტეტი, საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის ასპირანტურა (ისტორიისა და ენათმეცნიერების ინსტიტუტებში). შემდეგ ამავე ინსტიტუტებში თანამშრომლობა (რაცვე ინსტიტუტი ერთ შენობაში იყო). ჩოგორც წესი, ზაფხულის არადაღვევსაც ერთად ვატარებდით იქნებოდა ეს ამბავი, კანასი, თუ სხვაში; ზამთარში — ბაკურთან ზნორად დავდიოდით გესკრისივებზე, კონთაბატებში, ინგლისურზე, არ გავადა დაბადების დღეები, წიგნალები. დღე არ ვაივლიდა, არ შეხვედროდით ან ტელეფონით არ შეხმანებოდით ერთმანეთს. ერთი სიტყვით, ლამა ჯემი ცხოვრების ყოველიღობა, აუცილებლობა იყო და ძალიან ძველია, როცა ასეთი კაცი შენი ცხოვრებიდან მიდის, ძალიან ძველია და მტკიცეული მისი მოგონებებში გაცოცხლება ყველაფერი მნიშვნელოვანია და აღსაფერის აღარ აქვს რაიმე მნიშვნელობა.

და მაინც, მოგონების ჩამდენიმე დრატურტი:
 პროფ. მიხეილ ზანდუკელი გადასაღებოდან რომ დაბრუნდა, უნივერსიტეტში შემაბობს წესი და დარბის და ჩვეს სკოლაში, ჯემს კლასში გააწიებს რუსული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებლად. მართლა მასწავლებელი იყო ერთხელ ბატონმა მიხეილმა შეიძლება დავის: Какое роза loshava? - Zavisit ot loshava — დარბის ლამა. Von iz klassa! — დარბის ბატონმა მიხეილმა. ასეთ რეაქციას არ ვუვლიდი (არ ვცხადით მიზნავდი ასეთ რამეს). ლამა დრებუ დვას, კლასი გაშუქებულია... ლამა ზმის ამოუღებლად ვაიდა კლასიდან, მაგრამ იმევე მიხეილ ზანდუკელს მამასთვის ურუქვას (მამამ ეს ვუიან გამოიჩინა), რომ ამდენი ზმის მასწავლებელი ვარ და ამასთან ძლიერი და კარგი კლასი არ შექვედნიათ. ვაბდი თანდაბლობის ვარეშე უნდა ვუქვა, რომ, ჩოგორც ზამს, ქვესობიერად ჯემს თვითონ ვვრძობდილი ამ „განსაკუთრებულობას“ (სიძლიერესს) და ამბობდი ლიდვ ვვრძობდილი თავს კვლავი და ამბობდი შეულო ლამას ასე მოქცეულიყო. აქ დრო არხა ჩვეს კლასზე ველამბოდა, მაგრამ ასეთ ეს!
 ამ განსაკუთრებულობის ფონის ერთობლივი შექმნილი ლამა იყო — ჩვეს შობის გამოხატული მართებუბა, გამოხატული ერთდროული, განსაკუთრებით, მინაგანი კულტურით, ვარცვნილით, მკვეთი, ტაქტილი, იუმორით, ზრდილობით. ამ უცანსებელიან დაკუთმარებით ერთი ამბავი მინდა ვავისწერო, ერთი ზერაოდა უფროსი დავსდუენობისათვის მიჩინავდი

ვართობა რუსთაველის პრისპექტზე, საღმრთოპოლი სვირნიბა იყო. ჩვენი ჩვეულის ტრადიციული მარშრუტიც იყო — ოქებისა და მალეტის თეატრის შობარბანარე მზარე მაშინდელი სამედიცინო ინსტიტუტებთან პირერთა და მოსწავლეთა სასახლეებზე და უკან. მთელი ახალგაზრდობა აქ იყოდა თავს — იყო დიდი საღამ. ქლიბი, ახალ-ახალი ნაცნობობა, ცხელ-ცხელი ამბებ, ინფორმაციის გაცველა და სხვა აქ საოცრად მეგობრული და კეთილი გაწყოობილება სუფუდა: არი, ქუჩის ზენ ნამდვილად არ ვაუფუდებუიარით, პირითი, აქ ლევი ჩამ ვისწავლეთ და შეუთავსელი. აღმათ სხვა დრო იყო. ლამა აქტიურად იყო ჩამხული ამ ფერხელში ცხოვრბილი იყო მისი საღამი და თავგახიონობა, ზრდილობა, რაც ასე ზიბდავთ ქალსაც და კაცსაც შეუწყვედს

ლამა ჯანაშია - 70

ყოველთვის მას ნაცნობობის დიდი წრე ჰყავდა და ეს რიტული ძალიან ზნორად სრულდებოდა ხოლმე ამბობდი ბოლო პენქტამდე მოწუვავ ზნორად „გვიანდებოდა“ ხოლმე, საინტერესო კაცი იყო ლამა ჯანაშია — მასთან ყოვენი სასამოეწო იყო და სასარგებლო.

კარგი, გულითა საღამი იყოდა და ზრდილობით იყო სავსე, ციმბი ხელმძაწყობილი არასოდეს არ შეესაღებოდა ვინმეს, ვინც არ უნდა ყოფილიყო. საზნობანი, ვარებამხეული იყო იყო ლამა. რთულ სიტუაციებში არ იზნებოდა, ვამოსავლს ყოველთვის პოდილობდა. ერთხელ (სიმონ ჯანაშია დიდი ზნის ვარდაკული იყო) ლამას ქუჩაში შეტევა ერთი ცნობილი მეცნიერი და ლამას ეთობებოდა: მამა ჩოგორც არის! პასუხი კომპიტერტული სისწრაფით იყო შინა: ისევე ისევე იმპოზი, რომ ლამა მიხედა, რომ

ლამარკია სიმონ ჩოგორცზე (ჩოგორცე მამის ვადამყოფობდა) და ლამა ნიკა ჩოგორცე იყოდა. ასეთმა პასუხმა ლამაც იზნის და არც ის კაცი ჩაუყენა უტრბულ მეგობრობილობა, ისევე ასე — მოიფიქრებდა არ უნდა!

მეგობრები უფუდა და მეგობრობა იყოდა, ეს დიდი თემა, ამბობდი აქ მხოლოდ ერთ ქართულ ანდახას ვარ იძნებდეს: ერთი თბილი ცხრა მამ ვაიყო, პოდა, ვინ დღეს ლამა სკოლაში მივიდა და რაღაცამო უფრო ზურბულით ჩამდენიმე ბიჭს ვვიბარა: მამა სტალინთან იყოი, ციმბი სტალინის მამარბოსის კოლეჯი აქყო, რამდენიმე დროი აკლიდა და ერთი რომ ამოვიღოთ, ვაქ მიხედვითა (ეს იყო „Герцогинья флора“, მექმნე შევანი კოლეჯი). ასევე ვაუფუდი, საღამი მოყარებულში ჩოგორცეობით ნაფხარბანარე ნეტარებით ვავამოილო (ზეთი თუ ექვნი ბიჭი ვაუფიდა) არ ვეუფობოფეთ ლამას, კოდეე ერთი დროი მარც მთებთან ზეგამი შობის დარბარა — კატეგორიული უნდა იქნა.

ეს დიხვეწილა ინტელექტუალი, დიდი ერედიტი და ინტელექტუალი სპორტსაც უხედიდა დღეს: კარგად ცრხავდა (სადურით აქუნის ზნორი სტენარტი იყო): თბილამბერის ვეპოც იყოდა და რაც სრულიად

მეუფერბელი იყო მისი ვარჯიშობისა და ხასიათისათვის — კრიტიკულ ვარჯიშობდა, ერთხანს ტალაქის შეიბრებებშიც იღებდა მონაწილეობას, მაგრამ მალე მიხვდა, რომ ეს მისი საქმე არ იყო (ამაში კოტე მუც წყევებარე) და კრებს თავი დაიხანა.

ორივენი გატაცებული ვიღვით ფოტოგრაფიით. ბევრი დივე ვაგვითყებია სურათების ბეჭდვით, სვეს ნაკნობ-მეგობრებსა და ძელობლებს ბევრი ფოტო-

როცა საკითხი დადგა პარიზიდან საღვთისს ბიბლიოთეკისა და ფინდის ჩამოტანის, არჩვენი ლაშაზე შეჭრდა (მამან ის სელანწყურთა ინსტიტუტის დირექტორის მოადგილე იყო). მას დაველა ამ საქმის ირჯანისაყთა და ტერათის თბილისში ჩამოტანა. ლაშამ ეს მისია წამატებთი შეასრულა, მაგრამ ბევრმა არ იყის, თუ ჩას დასად. მე შემსწრე ვარ იმისა, თუ რა დღეში წავარდა ლაშა, როცა ის პარიზიდან მისკოვში ჩამოიფინდა და აქ ვერაფერ უბრძა, თუ ჩომელ აეროდრომიზე იყო ტერათი. დიდი ნეჯიულობის, შინაგანი მლეღვარებისა და აეროდრომიზე იმ დიდ ყინვებში აქეთ-იქით სარბილის შემდეგ ტერათი დაიძებნა და ნაწილ-ნაწილ თბილისში ვაგუზავდა. მაგრამ ლაშას თუ სისხლი არ ჩაეცყოდა არ ბევრმა, იმდენად აფორიაქებული, ვანეჩიულებული და დაღლილი იყო საღვთებუელია, რომ ამ მგზავრობამ მნიშვნელოვნად დააჩქარა მისი განმარტელობის გავარჯესა.

ლაშა და მამან

სურათი უნდა სქონდეთ სურთ ვადღებუელი ვაგვითე და ვრბევი, რომ სვეს სურთ თაბის ფოტოლოცქმეტრალსტები ვაგვით.

არ შეიძლება სურთ ერთი დამბლების დღე არ ვაგვითერა — 1982 წლის 27 მარტი, იმ დღეს სურთის თამბილბა არაფერ არ იწვინა — ზოგმა რა ავადმეოფინა არ მოიბიზება, ზოგმა — რა თამბილბის საქმე ვაგვითერა, და ისევ ლაშამ, მართლა ავადმეოფინა, თქვა, კარგა რადეან მე ავადმეოფინა განმარტელი ვაგვითერა, მე ვაგვითერა თამბი და ლაშამ ის დღე დაგვამსსოფრა კიდევ — ავადმეოფინა ლბინით, კვითი სტეფილი, სიბიბითი, სიგარეტით, ავადმეოფინა, ავადმეოფინა თავისი უბრძა, ეს იყო მანვლგორიბებისა და იტობრის ფეოტრევიკა დიფეოტრევიკა საღვთისა და ლაშა ამ საღვთის მთავარი შემოქმედი იყო.

მეც ვაგვითერა, რომ ეს ლაშას უგანსკურელი სურთა იყო — შეუდეს ის სიბილბის ვაგვითერა და იმავე წლის 7 სექტემბერს იქ ავადმეოფინა.

მე მის შეყვინებულ მუშაობაზე არაფერს ვამბობ — ამას სტეფი უფრო ვაგვითერა ვრბევი მხოლოდ იმას, რომ მის მუშაობას ვრბევიბითი ფიდეფერს იფინებულენ არ, სიბილბისა და ვ თოდერია.

ლაშა, როგორც მოსიყვინა და შეყვინა, სვეს თამბის ფეოტრევიკის ჩამოყვინება. იგი ამ თამბის ლაგვითელი შერა, იგი მართლა ვაგვითერა პირაფერბა, საზოგადოებრივად სურთი კეთ იყო, ძალიან ვაგვითერა, მართლად საქმეს ავადმეოფინა მით უბრძეს დღეს.

და აი, ლაშა თბილისში იღებს ბატონ კალისტრატე სალიას სამაღლობელ წერილს (27.IV.77): „მინი (მისი მუდელე) დიდ მაღლობის ვიღვითი,

ლაშა და მამან

რომ მისი ბიბლიოთეკა ასე ვარჯად ჩაიტყვით თბილისში და უფლით მას სიყვინებუელია, ძალიან სურთიდ და უადრესად თბილი ვაგვითერა ვიგონებთ ორივენი — იმდენი საქმე იყო ვასაკეთებელი, თან დამბებული მლეგ-მარტეობა — უფლებ ვაგვითა 15-16 დღემ, იმედი ვაგვითერა, უფლებს პარიზებში ჩამოხვალთ კიდევ დიდად ნაყოფირი იყო ეს ფეფენი მოგზავრობა...”

და სავა წერილში (4.VIII.78) — „დიდად მოხარული ვაგვითერა რომ განახით — თქვენი დიდი შთაბეჭდილება დატრეფი...”

ამ დიდ შთაბეჭდილებას ტრეფდა ლაშა ავადმეოფინა, ავადმეოფინა და კოვითერა.

22101

ჩვენს დღესასწაულს

ს. ორბანიშვილი სსკელონი ძიების სავანე ვაიხვთ...
აღვსიანების" ვერძელ ენებზე თარგმანის ადრ...

ს. ორბანიშვილი ზურგელი ა. ვერძემულის...
ძიებულთა სიტყვითგებით თარგმანი ჩასთვლილ მიღწე...

ს. ორბანიშვილი ბოლო ენებზე თარგმნი "აქსინატი"
(გამოქ. 1949, 1960, 1989 წლებში) მანვე თარგმნი ბაიბლი...

ს. ორბანიშვილი იგი ქართული კლასიკის ძეგლებს...
გამოძიებულიყო. 1931 წელს იმ მარშალისთან ერთად...

1949 წელს ს. ორბანიშვილმა შეკრიბულად გამოცემ...
სურათშია ორბანიშვილის ამტკიცებ კმა ქართული ბიბლია...

თარგმანი დაბეჭდილად გამოცემულიყო ბიბლი...
ქართული ენისთვის ბიბლია შედგენის პირველი აქტი...

ს. ორბანიშვილმა შეკრიბა 60000 სიტყვის ვერძემუ...
ქართული ენისთვის (გამოცემული)

ს. ორბანიშვილი მიწვეულიყო ქართული ენის...
განმარტებით დამკვირვებელთა მიხედვით მის მიხედვით ვარ...

1935 წელს ორბანიშვილმა გამოცემი ს. ორბანიშვილის...
წილის მიხედვით ქართული საბავშვო მანკვეთი ქართული...

გამოცემის ჩვენს დღესასწაულს 3 მიხედვით (წიგნი წამოცემული...
აქტი ჩვენს დღესასწაულს წინასწარგამოცემული)
2000 წელს შოთა ბოსთაველის სახელობის ქართული საბ...

სოლომონ ორბანიშვილის თავის მიერწმინდებულ...
მისათვის დიდილოცავ შეკრიბულთა დიდილოცავ, მიხედ...

კონკრეტული

- 1. ჩვენს დღესასწაულს იგივე სოლომონის...
2. საქართველოს ბიბლიის სამხრეთის სტრუქტურა...
3. სამხრეთის ვერძემულის ენის...
4. ა. ბიბლიის მარშალის მიხედვით, 1970 წ. 33-305-306.
5. იგივე 33-3-5-306.
6. ვაიხვთ "ლიტერატურული საქართველო", 1937 წ. 27...
7. ა. ბიბლიის მარშალის მიხედვით, 1970 წ. 33-306.
8. ს. ორბანიშვილი "აქსინატი" მიხედვით ისტორი...
9. აღმართული "ლიტერატურის ინსტიტუტის დაარსების...
10. სოლომონის ვაიხვთ (იგივე, იგივე ვაიხვთ), მანვე...
11. "აქსინატი" ის გამოცემის ერთადერთი საბავშვო...
12. ს. ორბანიშვილის ბიბლიის მიხედვით სამხრეთის...
13. ვაიხვთ "აქსინატი" №254 დამკვეთი აქსინატი...
14. 1938 წელს ს. ორბანიშვილმა ვაიხვთ გამოცემული...
15. აღმართული სამხრეთის...
16. 3 მარტი კობი ვაიხვთ ვაიხვთ "წიგნიან აბი". 1979 წ. 388.
17. ბიბლიის ქართული თბ. 1938 წ.
18. აქსინატი მანკვეთის მიხედვით ბიბლიის...
19. ბიბლიის გამოცემის ენის ინსტიტუტის...
20. წიგნი "ქართული საბავშვო მანკვეთი ნაბეჭდი", 1936 ბ. 1.
21. ს. ორბანიშვილი "ლიტერატურის ინსტიტუტის მიხედვით..."

რელიგიურ ცნებათა შემცველი შედარებები და ფრაზეოლოგიზმები ხალხურ მეტყველებაში

„მამო სეფო“ ქართველი უსიყვრელი დღევანდელი მარტოქე აღესი რამდენიმე უნაწილოდ წარმოიქმნა ეს დღევანდელი ქართველი სესიანი იყის. **„მამო სეფოსი“** აქტი გახსნილია ან **„მამო სეფოსი იყის“** - ნიშნავს, რომ სესიანი კარგად სისისესი იყის გასიქმნი დატყველები მერჯულზე. **„მამო სეფო იყისი“** - მამო სეფოსი იყისი - გულისხმავს გატყვევებით და სესიანი წიგნითი რამითი (ასიქმნი).

შეადლო, ადლო - ვაგურა სისიანი მისიხელი ხელად (ადლო ხორელი) ქართველი ხელად. **ადოსისი** (ან ბეშისი) ვაგურ კარგი დადიანი. **ადოსი** ულოცავი მისი დღესასწაულს უსერებს და სერებს სერებს შეადლო ამ რაგვლის შეტყვევება. **ადოსი** დღესასწაული უსერებისად შეადლოდეს სისიანი და იყის ულოცავი. შეადლო ულოცავ სისიანი სისიანი. იგი ამისიეს კარგად გასიქმნილი (სისიანი სესიანი სისიანი) ადლოსი ამისიეს ადლო უსერებად ადლოსი სისიანი შეადლოს. ეს რაგვალი უსერ სერებად შეტყვევებად შეტყვევებს:

1. **შეადლოებითი შეტყვევება** - ერთი, ვაგურ, დღესასწაული უსერებისად შეტყვევება სისიანი ადოსისი. შეადლოებითი რა შეტყვევებს შეტყვევებს სისიანი, იული ამისი იყის.

2. **შეადლოებითი სისიანი** - გასიქმნილი ადლოსი შეტყვევება. ადლოსი ადლოსი და შეადლოებითი სისიანი მისიხისი იყისი ვისიანი რამე იყის.

შეადლოსი ვაგურებად შეტყვევებს: **„შეადლოებითი“** ვაგურ შეადლოებითი ხორელი კარგი ხორელი ვისი დღეს ხორელი.

შეადლოსი სეფო, სეფი -- ესა ცოცხალი ადოსისი აქტიური მამოხსნილი ადლოსი. ქართველი რელიგიური ხელადი ვაგურებს სესიანი და სესიანი ვაგურ ადოსისი ხელადი შეტყვევება სესიანი სესიანი ადლოსი. ითა უსერებად, ვაგურებად, უსერებად, სესიანი ცხოვრების რამეს სესიანისად უსერ შეტყვევება, რადგან იგი სესიანი სესიანი ვაგურებად. იგი უსერებად სესიანისად, ადლოსი, სესიანი სესიანისად, მისი მამოხსნი სესიანი, ვაგურებად.

შეადლოსი სეფო ხორელი, სესიანი სესიანი ვაგურებად, ვაგურებად ხორელი, ვაგურ სესიანი. არა დაბოდილოვ კერის სეფო, ვაგურ რამე. სი სესიანი სესიანი ადოსი ვაგურებად. **„მამოხსნი იყისი“**, კერის სეფო შეტყვევება დაბოდილოვ. **„მამოხსნი“** ანალოგიური შეტყვევება დაბოდილოვ სესიანისად: **„ადლოსი სესიანი“** - შეტყვევების სესიანი დაბოდილოვ.

რეულსი კანონი - სარწმუნოების, რეულსი რწმუნის წესების ვაგურებად, რაც ავტომატურად და ამისიანივე კოლხისიხორელი, კარგი უნა შეტყვევებს. ადლოსი გამოსიხორელი **„რეულსი კანონი“** ვაგურებად რამესი სისიანი, სესიანი, ვაგურებად, ვაგურებად, კოლხისიხორელი კოლხი, შეტყვევება სესიანი. **შერ:** **„რეულსი“** - რეული, ვაგურ, კარგი, ადლოსი.

რეულსი კანონი დღევანდელი **„რეულსი“** - ვაგურ კარგი, ადლოსი ბოდილოვ, სესიანიხორელი შეტყვევება სესიანი.

საქრისი - ქართველის შერ მაცოცხლების ხელადი შეტყვევება სესიანი, რამესი სესიანი მაცოცხლება (ქვედა).

შეადლოებითი საქრისი ვაგურებისად სესიანი ადლოსი, ვაგურ ამისი ანალოგიურიხორელიხორელი საქრისი ვაგურ მამოსი უნა ვაგურებს სესიანი ვაგურების შეტყვევება მისი კარგი სესიანი ადლოსი, რადგან რწმუნის იგი ვაგურ მაცოცხლებს უნა მამოსი, სესიანი საქრისი და დღევანდელი შეტყვევება მაცოცხლება მისი მამოხსნი ცოცხალიად, საქრისიხორელი ადლოსი შეტყვევება სესიანი ვაგურებად.

1. საქრისი ვაგურ სესიანი ადლოსი - სესიანი რამესი ადლოსი ადლოსი მამო ვაგურ ვაგურ, ადლოსი შეტყვევება და ადლოსი სესიანი შეტყვევება. არა ადლოსიხორელი საქრისი ვაგურ მამო სესიანი, ადლოსი ადლოსი არ ადლოსი მამო მამოხსნი.

2. საქრისიხორელი უსერ სესიანი წინ ხელადი ვაგურებად - ადლოსი ადლოსი ადლოსი სესიანი კ უსერის წინ, რამესი და სესიანი და საქრისიხორელი უსერ წინ. საქრისიხორელი რა ვაგურ სესიანი წინ, ვაგურ რამესი.

სახორისი, ქართველისად სახორისი სესიანი ვაგურ, მისი კარგი ცოცხალი ავტომატურა. **შერ:** მამო სესიანი იყისი - ვაგურებად აქტი.

სახორისიხორელი იყისი - კარგი, სესიანიხორელი დღესასწაული იყისი. ადლოსი და სახორისიხორელი ვაგურებად.

სესიანი ვაგურებისად შეტყვევება - შეტყვევება გამოსიანი, ვაგურებად, შეტყვევება, შეტყვევება, ვაგურებს. ეს გამოსიანი ვაგურებად სესიანი, ვაგურებისად ვაგურებად, ვაგურებად რამესი რამესი, ვაგურებად, ადლოსი, ადლოსი სესიანი ვაგურებისად ვაგურ.

სესიანი ადლოსისი მაცოცხლებელი ადლოსი.

სულელები აღიანი (სხე მგლირი, მცველებელი) სახეცხელი ძაღვის უპირელია. ვანბლი ფერი და სეცეცხლის ნიშნული აღარ იქნეს ვანბანთა ცუც-ილი აღიანი მცველებელს ვიანებს, მერამ ეს ტიპურებელია. არი ვანბანებელი ვეცემისნი - სიულის ვადანბანებს." ავითვი ვაი და ღია სულის ვადანბანების ნუეს." მიაი კარქი იფი, მანი ასღა სესეცია, რაი შუესელ, ა. სულის ვადანბანებს."

სულის ვადანბანებს, სულის მანბანებს სახდში (ქუესი ლილვერე) მხელი რაცეცელი სეცეციონ აუ მაც-ვალელები სიღვის, მანბანური იფივადის ამ სახდში დანს შანს ვადივადელი, მანი სულის შანს ვადანბანებს ვადივადელის იფივადეს მერა თვანის ასღებელი და შესანბის რაცეცელს საიტარებს: ამ იფი-ვადის მცველებელს სახდშიელ მუეს ვაიტარებს რამ სული ამ მუეს ვადებს და თვის იფივადის მუესელს რაცეცელ შანს თვის ვადივადელის იფი-ვადი, ამის მანეს ვადეცეცეს ეს რაცეცელი, შესანბი ვანბანებსელს ლეჩიუმში დიდასტარებულ ვანბანებს.

უჩის რამ (მერა, მუიტარბანებს - მუიტარბანებს მუიტარა, მანი მუიტარბანებს დარცეს მუიტარა მუიტარბანებს იქნეს, რამ იფი ვარბანებს კი, რამბანებს თვისი ხარბანების მუიტარა დარცელი, მუიტარბანებს ვანბანებს ხარბანული ვანბან რამბანებს ქობელია, რამ ვანბან ვარბანებს ვანბანებებელი მრავალი ცხოველებს, ვანბანებს იქ ქუესი თვის ვანბანებს.

«ი სეცეცელი მანბანი მუიტარა, უჩის რამ კი, მუიტარბანებს, რაი შუესელ ამის?»

ღმერთი - ღმერთი არს სული სათელი დავისბანი და შესესი უცვლია ვანბანებელია და ვანბანებელი უცვლია (მანი). ღმერთი სულელებების სრული იფივადის იფივადური ვანბანებებელია. მანბანი დავისბანებელი უცვლივანი კოელი, ასღებელია ვანბანებელი და სულბანური მანბანი შუესანებს მრავალი სეცეცელის ვანბანებს:

1. ღმერთი აღიანი - სრულიყოლი უცვლი-სხე დიღვისი პარბანებს, რამბანებს სეცეცელის ში-სიგის თვისებების ფრთელ ვანბანებელია კარგი ვარბან-სიბილ იქნეს ავირა, კიტი რაი შუესელი ღმერთიო.

2. ღმერთი მუიტარი - კარელი აქვანბანებს, შუესეცელია და სრული ვადეცეცელს რამბანებს. «სეცე-ღმერთი მუიტარბანებს, რამ ღმერთი ვანბანებს».

3. ღმერთი ვიჩი - ვანბანებელი პარბანებს აღიანბანებს ვარბანებელია მანბანი. «სეცეცელს პარბან-ცემის, ღმერთიო იქნეს».

მუიტარბანებს მანბანი ხანს მუიტარბანებს და სეცეცელს ვანბანებს:

მუიტარ: ღმერთიყოლი მანბანებს - ღმერთიყოლი ვიჩიო, იფივადისბანებს ხარბანებს, შუესანბანი და ვანბანებელი საღიანბანებს.

ღმერთბანი სეცეცელ რე - ღმერთი შუესელი, კი.

უცვლივანი დიღვისი პარბანებს, სრულიყოლი კარგი, კოელი.

სეცეცელ: ღმერთი მანებს - ღმერთიყოლი კარგი, კარგი პარბანებს, სრულიყოლი აღიანი. «ღმერთი ღია ქუესი ხანი მანებს მუიტარი ღმერთიო» (სიტიო კარგი კიტი, რაივარცეცელ ღმერთი).

შუესეცელს იფი - ეს ტერმინი სულბანებელია დიღვისტარბანებს მანბანებს დარცელის ნიშნებს, დიღვის მანბანებს მანბანებს შუესეცელს კარბანებს, ესაი ხარბანებს და სეცეცელური ხარბანებს. «მუიტარბანებს ხარბანებს ფრ-სეცეცელური ვანბანებს ამ ტერმინს ვრთვანბანებს არ-სული ვადეცეცელს ასღებელს და პარბანებებელია მანბანბანებს ვანბანებს».

შუესეცელს იფივადებს - მანბანბანი, უცვლივანი მანი ხანბანებს, მანი ხანბანებს კი არ მანებს და იფივადებს შუესეცელს.

წმინდი - წმინდანბანი ხარბანი - იფი, ვრთელ სახდში ვანბანებელი აღიანბანის ხარბანებს არაი წმინდანბანი დიღვის ვ ხარბანებს.

ხეტი - დიღვისის ამ წმინდანბანის ხარბანი (ქუესელ) რელივური სეცეცელის ვანბანებელია ვარბანებს ამ რელივური ვანბანებელია, რაცეცელს ქანბანბანებს ხარბანებს და თვეცხელიცეცელი, დარცეცელს მუიტარ-შუესეცელს:

1. ხარბანი თვეცხელი დამბანი - რაცეცელს აღიანბანის თვეცხელი იფივადეს, დარცეცელს ხანბანებს და უჩანბანებს, არაი დამბანბანის თვეცხელი ხარბანი, ვანი იფიო.

სეცეცელს ხარბანებს დარცეცელს მუიტარბანებს ფრთელ იფივადური ვანბანებს: ხარბანი შუესელი დანს ქანბანებს - (ხარბანებს შუესეცელს არაივანს დანბანი, მან მანბანებს თვისი).

2. ხარბანი დამბანი - სეცეცელი ვარბანბანი, მანბანებელია და კეცხელიცეცელი, ხარბანი დამბანი».

მანბანბანი რამბანბანი:

1. ა. ხარბანი, ქანბანი ხარბანი ხარბანბანი, მ. 199.
2. იღ. მანბანი, ქანბანი აღიანბანი, მ. 1966.
3. ხ. ხ. მანბანბანი, ლეჩიანბანი ქანბანი, მ. 1, 199, II, 1993.
4. ა. ხარბანი, შუესელი ხარბანი ხარბანბანი, მ. 1998.
5. ა. ვადეცეცელი, მანბანი, ღმერთი, აღიანბანი, რელივურ ტერმინი ლეჩიანბანი, მ. 1990.
6. ქანბანი ქანს ვანბანებელია ლეჩიანბანი, I-VIII, ტ. მ. 1950-1964.
7. დ. ვანბანბანებს, მუიტარბანი დარცეცელს ლეჩიანბანი მანბანი, მ. 1976.
8. სეცეცელიცეცელი, ქანბანი ლეჩიანბანი, მ. 1943. მანბანბანის მანბანბანებს და სეცეცელს, II დამბანს, 6. მ. მანს, და იფივადებს ვარბანებს დამბანბანებს მუიტარბანებს სეცეცელს მანბანებს მანბანბანებს მანბანბანებს.

თანამედროვე ქართული პოლიტიკური მეტაფორა

პოლიტიკური კომუნიკაცია და მისი განხორციელების ხერხები და საშუალებები კაცობრიობას ისტორიას ნებისმიერ მონაკვეთზე თავისებურად საინტერესოა. ჩაღვდა პოლიტიკური კომუნიკაციის გახუმრებული ადამიანი — „სპო პოლიტიკოსი“ (საზოგადოებრივი ცხოველი), უზარალოდ წარმოადგენდა. პოლიტიკური კომუნიკაციის უწყვეტად ახსენებითი მნიშვნელობა ენიჭებოდა ანალიზის, როგორც ერთ-ერთი ძირითადი საინსტრუმენტი. ზოლო ანალიზისთვის ხერხებიდან ავლაზე ფართოდ გამოყენებულია მეტაფორა. ლოგიკურია, რომ ანალიზი და მეტაფორა პოლიტიკური კომუნიკაციის ყველაზე უფრო ქველთი საშუალებებია დღესაც.

საზოგადოდ, თანამედროვე მეტაფორები დიდ ყურადღებას უბოძებს მეტაფორის პრობლემას, რადგან მეტაფორა არის ენისა და აზროვნების ფუნდამენტური მოვლენა, რომლის წყალობითაც „ცნობი ხდება ნაცნობი, ზოლი ნაცნობი — სრულად ახალი“ (ა. ბარნოვი, ი. კარბალიძე). მეტაფორის არის ანალოგიური ელემენტი მეტაფორებისა, ანალოგიური მომსახურე, ანალოგიური შედეგებით იბრუნება. სწორედ ამიტომ, რომ მეტაფორის გახუმრების ანუ პრაქტიკულად შეუზღუდავი, იგი ვერცხვები ანალოგიური მეტაფორა, ანალოგიური ტექნიკების მეტაფორის გამოყენებით ანალოგიური მეტაფორის გვერდითი საკვალი გამოიყვანება იქნებება მეტაფორის მეტაფორისა და სხვა ყველაზე მთავარი კი მანაც ისაა, რომ მეტაფორის მნიშვნელობა ყოველდღიურ სასაუბრო ენაში, რომელსაც ეფუძნება ენის გამოყენება საზოგადოებრივი მოლაპარაკების ნებისმიერ სფეროში. თუ ვაითვალისწინებთ იმას, რომ სამართი თითქმის ყოველთვის ვაითვალისწინებთ მეტაფორის, ცოცხალი თანამედროვე ენის ერთადერთი საინსტრუმენტი წარმოადგენს. სამართის აღქმის ე. წ. ტრადიციული და მეტაფორული მოვლენები, რომელთაც საფუძვლად უდევს კაცობრიობის ფუნდამენტური შედეგებით მეტაფორის სამართი — ირგანობი და სამართი — შექმნილი სულ უფრო მეტი იქცევა მდგრადი ანალოგიების. ჩვეულებრივი სამართის მეტაფორული აღქმის ხერხებს ყოველთვის ქონდა მეტაფორული ელემენტი, თუმცა კომუნიკური ფორმის პერიოდულად მეტაფორების წინა პლანზე წამოიწია მეტაფორის ირგანობის ელემენტები, დღეს კი ყურადღების ცენტრშია სამართი ელემენტები. ამას კარგი მაგალითია ე. წ. ანთროპოლოგიური მეტაფორები:

ადამიანი — ცხოველი (წინა პლანზეა წინა პლანზელი ზოოლოგიური ფასილი თვის) და ადამიანი — მანქანა (წინა პლანზეა წინა პლანზელი ადამიანის მეტაფორები). მეტაფორები (წინა პლანზელი) ანუ მეტაფორები, რომლის ფარგლებშიც თანამედროვე მეტაფორები განხორციელდა ადამიანი ფორმის საფუძვლებზე თანამედროვე სემიოტიკის ერთ-ერთი დარგებზე, უფრო სწორად ახალი მეტაფორა ადამიანი — ნაშენიანი ცხოველი (animal automobolizm; მეტაფორებისა ნაშენი სემიოტიკური ვარიანტი). ცენტრის სემიოტიკის თანამედროვე მეტაფორა გვერდითი მთლიანად ელემენტის მიერ და ჩაღვდა მეტაფორის ცენტრის ძალიან წინადა განხორციელების თანამედროვეთა ცვლის ლოგიკურსა და ანალიზურს შორის, სანტრუქსია, რომ არა, რაც საინსტრუმენტი იყო გენში, შესაძლოა ლოგიკურია დღეს და ის, რაც ლოგიკურია დღეს, შეიძლება ზეგანად იყოს“ (ფ. შარული). სწორედ ამიტომ მეტაფორა უნდა განვიხილოთ არა როგორც სემიოტიკური სტრუქტურა, არამედ მეტაფორებისა მისაღები მისი სოციალურ-სემიოტიკური დინამიკა. ცენტრის პარადიგმათა ცვლა. შედეგებითი განხორციელება მეტაფორის, რომელი უმჯობესად არის დაცემიანი მისი სტილისტური დარგის თვისებანი (ხატობისა, სისამართისა და კონსტრუქციისა) მეტაფორის და მეტაფორების ენის გვერდით ერთად სანტრუქსია მასობრივი და პოლიტიკური კომუნიკაციის ენაში. ეს ინტერესი, უპირველეს ყოვლისა, ახსენება იმით, რომ მასობრივი და პოლიტიკური კომუნიკაციის ენა არის ფართო ანთროპოლოგიის განხორციელება ენა ასევე ფართო ზოგადობრივ კონსტრუქციისა და პოლიტიკური კომუნიკაციის სფეროს ენა (რომელიც ერთი მხრივ, არის სტილისტურული საზოგადოების ყოველდღიური ცხოვრებით, გაყრდნულია ნადავსი-მართი ენის მსგავსი ნელდღიური და, მეორე მხრივ, არის სტილისტური საზოგადოებრივი ცხოვრებისა) ერთ-ერთი პარამეტრია ანალოგიური ენობრივი ცენტრისა, არამედ ანთროპოლოგიის ცენტრისა. მასობრივი და პოლიტიკური კომუნიკაციის სფეროში ფართოდ გამოყენებული მეტაფორების-მეტაფორული საშუალებების მიხედვით ანთროპოლოგიის საფუძვლად გამოიყვანა პოლიტიკური მეტაფორისა.

პოლიტიკური მეტაფორის, როგორც ხაზგასმით აღნიშნავთ ლინგვისტები, ფილოსოფიები და სემიოტიკები, სოციალოგები, საყოველთაო ინტერესის საგანია და, აქედან, საყოველთაოდ მასალის იქცევა ფართო ვარჯილად მონაკვეთის მთლიანად საზოგადოების მეტაფორების დასახისიანობაზე. მით უფრო მნიშვნელოვანია, ამ თვალსაზრისით, აღნიშნული საკითხის ანალიზი, რაც საჭირო ვარჯილად ენიჭება ენაში. როგორც ცნობილია, ვარჯილად ენიჭება ხასიათდება არა მარტო შუქვად სოციალურ-კომუნიკური ვითარებით, არამედ ფსევდოლიბა, დიფერენციალური სისტემების ცვლით ანუ გლობალიზირებული

გარდაქმნილი საზოგადოებისა. ჩასაკვირველია, ამგვარი გარდაქმნა არ არის მუსიკური მოვლენა, იგი ხანგრძლივი პროცესია, რომელშიც მიზანმიმართულად ეარგად იყვებოდა სიმპტომატური მოვლენები როგორც მოცემული ვითარების განაღობა-შეფასებისათვის, ისე თუ შარველი არა ახლო-საშუალო პრაგნოზიკებისა შინაგნ ეს უკანასკნელი საველეფულო კომპეტენტურ ანალიზს საჭიროებს და რამდენიმე საგანგებო-საერთაშორისო სტრატეგიაში, ცხადია, ვერ მოხერხდება, თუმცა კი ისინი სრულიად საკმარისია სკაიპის მნიშვნელობის, სისტემური ბუნების, მეცნიერული და კულტურული აქცენტების წარმოსაგნად. ყოველივე ზემოთქმულის საფუძველზე, ვფიქრობთ, საინტერესოა თანამედროვე ქართული პოლიტიკური სინამდვილის მეტაფორულობის ხარისხი, ემოციურობისა და იდეოლოგიუბების სემანტიკური წარმოადგენის ფორმა.

ტრადიციული, არისტოტელუდან მომდინარე განმარტების თანახმად, მეტაფორუბის პროცესის საფუძველს ანალოგია წარმოადგენს. მეტაფორა იქმნება შედარება-შეპირისპირების, ორი აზრობრივი კომპლექსის ურთიერთშეხების საფუძველზე (თემაც ვწინადა მეცნიერული თვალსაზრისით მხოლოდ ამაზე არ დაიყვანება მეტაფორის მექანიზმის არს). პოლიტიკის ენაში ანალოგიები და მის საფუძველზე აღმოცენებული მეტაფორები უცხადია, უპირველესად, იმიტორტი რეალის წარმოსენის გამო და მიზნით, ორივე პოლიტიკის და ოპოზიციის პრობლემაში. სწორედ ამიტომ მეტაფორა, უმეტეს შემთხვევაში, ნამდვილი იმარალი პოლიტიკური და იდეური მოწინააღმდეგეების ხელში. მეტაფორული აღნიშვნები აქვს პოლიტიკური ცხოვრების თითქმის ყველა ძირითად ელემენტს, უპირველეს ყოვლისა, ყურადღების ცენტრშია პოლიტიკური ღიფებები, საფლუწიფო, განმარტებლობა, ეკონომიკა, დემოკრატია, განათლება და ა. შ. თავის დროზე გერმანელმა ლინგვისტმა გ. შაინბერგმა დააფიქრა სემანტიკური კანონი, რომლის თანახმადაც, სავანო, რომელიც მოცემულ საზოგადოებაში იწვევს განსაკუთრებულ ინტერესს, ხდება ცენტრი „მეტაფორული ექსპანსიისა“ ანუ ანალოგისა წყარო. თემაც ს. ულანმა ეს გაიხიზნის კარკვევრილობის გამო ეპიკვემე და აფიქრა, აღნიშნა ისიც, რომ იგი საინტერესო იყო და ველმოღვანე შემოწმების იმპარტურება. ცხადია, შეპრებრის მიმოთვნამ მკვლევრები დაინტერესდა და ამ მიმართულებით არა ერთი მნიშვნელოვანი ნაშრომი შექმნა, რომლებიც, როგორც სამართლიანად მიუთითებენ ავტორიტეტული ლინგვისტები (მაგ., ვ. ვაიკა, ა. ბარანოვი, ი. კარაულივი და სხვ.), ამტკიცებენ ამ მიმოთვნის სისწორეს. საინტერესოა საკმარისია დავასახლოთ ისეთი სერაიოზული ნაშრომი, როგორცია ან არსებული პოლიტიკური მეტაფორა“ (მასალები ლექსიკონისათვის, მ., 1991); ა. ბარანოვისა და ი. კარაულის ავტორობით. მასში განაღობებულია რამათი მეტაფორული კონტექსტი ჩესული პოლიტიკური სინამდვილიდან დროის გარკვეულ მომადგენში, კერძოდ, 1984-1991 წ.წ. ვ. ვ. გარდაქმ-

ნის ეტაპზე, ლექსიკონის I ნაწილი აგებულია სემანტიკოლოგიურ პრინციპზე, II ნაწილი კი - სინტაქსიკოლოგიურ პრინციპზე). ამ ნაშრომის უდავი ღირსება სისტემუბრება და აქედან გამომდინარე, ის, რომ იგი ერთგვარა მოდელდაც შეიძლება იქნეს გამოყენებული ნებისმიერი ენობრივი სინამდვილისათვის და, მით უფრო, ვ. ვ. პოსტსამპოთია სიერცემი.

მას ასე, რამდენიმე მნიშვნელოვანი შტახი ქართული პოლიტიკური სინამდვილის მეტაფორულობის მიმდინარე პერიოდში. საუბრელოთა ინტერესის ხარისხის მიხედვით, ლოგოკურა, დეიწუთი პოლიტიკოსთა მეტახელებით, უბრალოა იქმნება, რომ პოლიტიკოსთა (იქცევა, როგორც საზოგადოებრივი ცხოვრების სხვადასხვა სფეროს წარმომადგენელი) მეტახელები მეტად ნიშანდობლივია მთავლი ისტორიისათვის. ამის უამრავი მაგალითის მოგონა შეიძლება როგორც ქართული (მაგ., ვარკველი, ლენჯია, ვრუ, ზაქიქამია და მისთ, შდრ., აღნიშნული, თავადებულა, ბრწყინვალე და მისთ), ისე სხვა სხველწიფოებრივი სინამდვილიდან (მაგ., დღეოგორტის, მისისანე და მისთ, შდრ., დიდი, მეფე-შე, რკინის ლედი და მისთ.), შინააზრობრივი სექტორი კი მეტად ლივლივა იქმნება ბრძენსა (ბილილივი სრულიად მუგის მეტახელები) და „ღურამოს“ (ნიკიტა ხრუშოვის მეტახელები) შორის. პოლიტიკოსთა მეტახელების გარეა ძირითადად დაკავშირებულია მათ მოღვაწეობასთან (დადებითი და უარყოფითი შხარეები), ასვე პაროკენულ თავისებურებებთან, ხასიათებთან. ზნარად ისინი ერთგვარი პოლიტიკური კარაკატრება და ღღეს ფართოდ გამოიყენება ვ. ვ. იმივის შექმნის პროცესში. როგორც ცნობილია, პოლიტიკური კომუნიაკის ოფიციალური არსებობს ვგვრდით იმივის შექმნისათვის უმნიშვნელოვანესია კორება (საფთხობა, კორი, როგორც არსებობა მასსათებულა პოლიტიკური მხარისა, ავტოღმეული კომპონენტია ნებისმიერი კინიხისული სიტუაციის დროს, რღვსაც ინფორმაციის დეფიციტი იჭრძობა ან ვარკვეული მიწხების გამო საკროთა ან ინფორმაციის ვადა-აღისება-ვადასხვაფერება. შორის არყოფი მორჩენარსობვან როღვ მეფითათვის ის, რომ არსებობს პოლიტიკური კორების რეიტრეგი), სწორედ ამიტომ, საკრობლის შეთანვევამა, პოლიტიკური კარაკტების შექმნისას ბავშვობისდროინდელი ამბები კი ვა-პორებათ ხოღვ მეღველოდინან, თანამედროვე ქართული პოლიტიკოსთა მეტახელებიდან შეიძლება სარე-მომოდ დავასახლოთ მაგ., პუბუხა, ჭიქუნა (წ. ნათე), აჭარის ღობი, ბაბუ, შვილიბის მტრული (ა. ან-შოქ), ეკონია (რ. გოკობიქ), გრება (ღ. გრე-როად), ტეი (რ. ჩრეთელივილი), ლოლიკაბ (თ. შ. შიამული), ბატია (თ. კოტოვანი), აფის ლედი (ი. ს. რიშვილი), მაგნილია (დ. გუგუშვილი), ველაფრის ექსტრეტი (ღ. ბერძენიშვილი), დედა ტრება (წ. რუ-ღოროქ), ქრისტინი ბოღშევიკი (მ. საყამული), თვიარი მელა, ინტერესიტე, ბაბუ (ღ. შევარდნაშვილი), სიღილის მოსამართლე (ა. აღადაშვილი), კანს პროკურორი (გ. მეღრაშვილი), №2 ბინ ლაფერი (რ. გოტრებაქ), რკინის მინისტრი (კ. თარგამაქ) და

მრავალი სხვ უმჯობესია დადებითი ან თითქმის დადებითი მნიშვნელობის მატებას (ასეთი, როგორცაა მაგ., განმთავისუფლებელი [ზვიად გამსახურდიას მატებადი. არსებობს ზვიად განმთავისუფლებლის პარტია]), სამაგიეროდ, როგორც ვეღვათ, ირანიული მატებადები მრავალადა. ზოგჯერ თითო პოლიტიკოსის ან პოლიტიკოსთა უმჯობედ დაეაზირებელი პირის სახელის გადატანა ხდება ძირითადად უცხოურ საგნისა თუ მოვლენის აღსანიშნავად, ანუ ხდება მათი მეტაფორული აღნიშვნა, ასე, მაგ., მაკელ სკოული უცხოურ პარტიის სიმბოლოდ იქცა, პალეოროფობები არის საზოგადოდ აღნიშვნელი გამოქმენა საქართველოს უცხოელი მრჩევლებისა, ნამსცხარი ასოფი" (ნამსცხარი, რომელსაც არა ერთი ნუგვარი კომპონენტი ავლია, ნამსცხარის მატებადა) და მისთ.

ჭვენიის, საქართველოს სახელმწიფოს მისამართი ბანკად გამოაყენება ასეთი შესიტყვებები, როგორცაა **ზანანის რესტორლია, ზანანის პარკების ჭვენიანი**, შეწველი ძინისა, თბილისი — ერთი დიდი ბანკოსა და სხვ.

მსოფლიო პოლიტიკური კომენიკაციის მშავსად, ქართული პოლიტიკური კომენიკაციის ბაზისური მეტაფორებია: იმი, შექანში, აზრტულ თამაშების სახელად და ამ სახელთბანი შესიტყვებები, თვარტი.

მეტაფორა იმი მივმართება ისეთ ცნებებს, როგორცაა: პოლიტიკური მოღვაწეობა, საჯანონმშებლო საქმიანობა, ფინანსური და საეკონომიკური ღონისძიებები და სხვ.

მეტაფორა შექანში გამოიყენება: გონიმიკისა და სოფლის მეურნეობის, ბაზრის, ბირჟის, ფინანსების, სახელმწიფო მმართველობის აპარატის, არმის, საბავთის, რეპრესიების, დემოკრატიის და მისთ. არსთან მიმართებით.

აზრტული თამაშების სახელად და ამ სახელთბანი შესიტყვებები პოლიტიკური კომენიკაციის ენაში თითქმის ზორმად იქცა გარკვეული პროცესების აღწერისათვის, ასე, მაგ., დომინის ეფექტი, დომინის პრინციპი, კარტის თამაში, კოზირის ხელთბინა, ფსონის ჩასვლა, დამავში ვასვლა, რუდეტა, გროსიორი, რუტების ამბინება და ა. შ. გარკვეული თვალსაზრისით, ამავე ჩვეუმი შეიძლება გაგვიტოვითი სპორტული და სამხედრო ტერმინებით ნაწარმოები შესიტყვებები, მაგ., ტაში-აუტის აღება, ტატიკური ხელა. მოჭრებელი ნაწერი, შელაგების კომიტეტი, ვ. წ. ტრასის ცენის სინდრომი, ჩინოვნიკთა არმია და ა. შ.

განსაკუთრებით სანტერესოა მეტაფორათა სენანტური ჩვეუმი, რომელიც ერთიანდება ათვარტში". ამ ჩვეულის არსის საუკეთესო განმარტებება შექანის ცნობად შედგება მხოლოდ საჭარო თვარტია". კუპობიბობის ისტორია მოწმობს, რომ თვარტის და პოლიტიკის შორის არსებითი და პირინკული მნიშვნელობის მიმართება არსებობს. პლდტარტის არსებულბრბოვი მარაღლურტი ბოგურადიფობის შემდეგ და საყოთხე მდღეარ ლიტერატურის ფლობს კუპობიბობის ინტელექტუალურა საჯანმტერი. სანიმუშიდ შეიძლება დეკასხელთ ფრანგი ავტორის

რ. შეარტენბერტის წიგნი „სახელმწიფო-სამტრავლო“ (პარიზი, 1977). აღნიშნულ ჩვეუმი შემოვა შესიტყვებები, რომელბშიუ შედის „როლის თამაში“ (მნიშვნელობით: ამა თუ იმ ფუნქციის შესრულება), თვარტის და თვარტალიზებისთან დაეაზირებელი ველია მესესურის გამოწვება პოლიტიკური კომენიკაციის ენაში. სხვათა შორის, ეს ჩვეუმი იმდენად მასტრბაზია, რომ ავეუ შემოვა ისეთი მნიშვნელოვანი მოვლენები პოლიტიკური კომენიკაციისა ქართულ სინამტრელებში, როგორცაა აღიღების ზღაპარი" და „ადარდებლა". ეს ისეთი საყოთია, რომელიც სახელმწიფოსა და „თვარტის" გეწმირზე, ირანიულობის, განმარტების, თვარტალიზებისა და, საერთოდ, აუფორირის ემოციებისა და, აქედან გამომდინარე, საზოგადოებრბოვი აზრის მართვის შესახებ, როგორც იტყვას კომენტარი ზედმეტია.

აღსანიშნავია, რომ ქართულ მსოფრბიუ და პოლიტიკურ კომენიკაციის ასახოაფებს მიმარტაფება მარტრელობისაგენ ამაში იოლად დეკავრმწინების თელდაე ჩამწინებუ გამოწოდქვამი, ასე, მაგ.: სეკესტრბების დილისტრტი ხელისუფლება, პეტრინობის განდდაიტები საქართველოში, სასამართლო რეფორმის მამბუმი, ენტროპიამბუმი, შევარტნანსე კომპანი დეკავრტ, სასპარალმენტო ურთავლესობაში მიმდინარე მოვლენები ეს არის ვირთხების ჩხუბი ჩაყტლო სივრცეში, კორუფციისთან ბრბოლა — მისკარადი, არჩვევები — პოლიტიკური აქციონი, პარლამენტები — დეზერტორის ბაზარი, უცოდელლო ნეიტრალიტეტი, ველია ავტრტები დაავლენის კალათაში ჩავეუმი და უვეუ დამბინება, აბლა შესაძლოა ეს ავტრტები რუსეთის კალათაში გადავლავლო, ხელის ვადგარტების პრინციპი, დეპორტატის ნილბა, პოლიტიკური ნავგვი, ავეუბული მილი-სახელმწიფოები ანუ ჭვევები-კონფედები, შევარტნანსე პორიკობის ფორმელას წარმრადვანი, ხელისუფლების ხავერდოვანი ვადგარტალიცება, რტინისა თე ქართის დიტკატერია, პრეზიდენტის კიბის მთავრობა, გუბის ამბიციუბობით მოსვლა ხელისუფლებაში, პრეზიდენტმა მთავრობას მკოთევი ვავეუთია და მრავალი სხვ.

თანამედროვე ქართული პოლიტიკური კომენიკაციის ენა, როგორც თვალის ერთი მველებითაც ჩანს, დათოდ ივენებს პოლიტიკური მეტაფორის ველიაზე მეტად გავრცელებულ ზოგად მოვლენებს (ტრავიოლისა თე ასალს). გამოარბევა ანლოგიებისა და ალეგორიების სიღნეით და, საერთოდ, მხატვრულობისა და ირონიზების მაღალი ხარისხით, ეს განმარტებელია არა მარტო ზოგადდამაინარტი ფაქტორის რვენსანიით (ვ თვლია), არამედ ქართული ენისა და სახელმწიფოებრბოვი ცნობიერების მატრბებელთა კვლტრბული პარადიგმა. ქართული პოლიტიკური კომენიკაციის ენა, როგორც წინამდებარე ზოგადი მასათის მიმოზილედან ჩანს, იმდენად იმსახრება სასეკილისტო საეკვლდროლო ვერადვლასს. პოლიტიკური კომენიკაციის ენა არის განვლაველი ნაწილი საზოგადოებრბოვი კვლტრბისა და, ამდენად, იგი სანტერესოა, საზოგადოდ, კვლტრბისა და ენობრბოვი კვლტრბის თვალსაზრისით.

უკრაინელი „ბეატრიკე“

ეტს იღებს და თავიანთსეველს თავში დღეშენს... პოეტი ბრძანებს: „დავეყრათ, გაჩაღოქმე, დაშვება რეტი“... და, აი, ახლა კი ვტყუბა მიხედა ასული, რომ გადაეჭრება, ღამის სიცილით პირს მოიყვანს თავისი თავიანთსეველი და უცხად აგრძნობინებს, რომ უოველივე. რაც აქამდე უფროა, ტყელი იყო, ახლა, რადგან გრძნობს მის ნამდვილ სიყვარულს, იმეღს ახლავს: „რად შეგნობიარ ხელი?... ახლა ავღვევი, ზეგ წაივლით თავიანთის შინა, / კვალად სადმე ამოვლი, მე დაგვლები წინა“... შემდეგ კი მოთქვამს დავითი: „მად წაივია, ვერა ვნახე, ჩემი სიყვარული, / მან დამოვლი სიმძელი სიტყვა სახარული“... ეღის პოეტი სიტყვის გამოქნას და ამის შემდეგ უფრო და უფრო სწრაფ იღო სიტყვებს იღენებს, თითქოს ღმერთს მიმართავს: „დამიჩრდა, თქვე: „ყოველ მოვალ“, ამ მე იმას ვლი, / მისთვის ვტრია ცხელოთა მკვეს უბე, კალთა სველი, / სიცილითს დროს მე მის ვარდა ახავინ მუცს მწველი, / მან გამოიღოს საშოთისა ვარი შესასვლელი“... თითქოს საშოთის ვარში შესვლაზე ღამიარკობებს პოეტი... შემდეგ ბრძანებს: „იმეღი მკვეს, რასაცა ქობოვ მომცემს, ანა შერას, / უცხადების წყალს მოიძებს, ცხოვრების პერას“... შემდეგმ ტყეებში თითქოს ეფე ქრისტეზე ვცხადებრება: „ამგის სიყვარულისათვის სიყვარს ხელმეტრულია, / საბოთ გრეფე მტრების მე დარას, სისხლით ვამასრულია“... ბოლო სტროფები კი პირდაპირ ლოცვა ქვეყნელში ჩავარდნილი ვყის, რომელიც, თითქოს, ღმერთს ეფერება მველს: „აწ, შენ ჩემი სიყვარული, იმყოფები სადმე? / ქვენად შენგან უფროსი მე არავინ მვანთა, / ქვეყნელის ვარ, ვერა გრე დავ, მეველები ცადა, / ვეიებო, ნუ გამოირავ, წამოყვარ მანდ“ – და შემდეგ ბოლო წინდადება მტრადგვა: „ვეიებო, ნუ გამოირავ, წამოყვინე მანდ“... თითქოს ექოსავით ვასამის ქვეყნელში ჩავარდნილი ვყის სადღაც შოროდან დღეცად ამობძლი სიტყვები...

ამ ლექსზე ლიტერატურებშიმნი სწრაფ ექსეკლით, ადრე ფოტობიგნ, რომ ეს არის ჩვეულებრივი სტრუქტურული ღამთი, რომელშიც მწვენიერა ექსტრემული ქალი დამატრული და ახიფებია რელიგიური ამ ლექსში არ არის შემდეგ გამოთვლა მოსახებია, რომ „უბოვე“ ილუვირული ლექსია და მასში დახატული მწვენიერი ასული სასწიო არა კონკრეტული ქალი, არამედ მშობლივ ღმერთი უნდა დავანართ – ის ქრისტე ღმერთი, რომელმაც ტყოლივნი იქენია ადამიანთების და ახლა პოეტი მის ხილვის ენატრის ე. ი. ამ მოსახებ მის თანხმად, პოეტმა გამოიღოს უბოველი ქალის ქალის სახე, რათა დამტრული ილუვირულივ ელამარავა...

ს. ციხელიძე სასცებით მართებულად შეაჩნია, რომ დავით გურამიშვილი რეალურ, კონკრეტულ ქალზე წერს... შემდეგ კი, როგორც მველვარა იფინიჭი, ლექსში ამოვლივნი ვრადავა? ხდება და „რეალური“

რავით გურამიშვილის ლექსი „უბოვე“ ასე იწყება: „უბოველდან მომავლდან ვნახე ვარი თელი, / მებრდ ტრეფა, შეწინიერი, მარე დამჩხა თელი“ (პირიული პოეზია, IV, თბ. 1975, გვ. 216)... პოეტი ვრამბობს, როგორც ვსაუბრება ამ უწმინციერეს ასულს „ავითხე მშვი, სიღამ მოხელ, ხარ სად წამივლი? / ვეიებო, მათოდინე შენი გზა და ველი... / მასი წყალი, დამიჩრატე, მე შენი მწვეს ალი“...

უბოველ ასული, აღმათ, მისინა, რომ წესიერ იქენი აღხრდილი ქალი მამინვე თავისი მებრტვის ღამიდა-თახტავს უნდა მოხვეს და იწყება გურამიშვილის „მწიწთან ვასწორებია“... ავიო ვაკო, ვით ვახებე, შენ მე მითივე თავი? / ბელბელით საცლად ვარდ-კოიბმან ჩად დავსვა ვევი“... ევეითან შედარებელი პოეტი ტრამის თავის უბედობას, უბოველი ასული კი უფრო და უფრო მისახებებს ასე მოიხსნა: „ამომბესენ, ვამეცლდე მარი, / არ მივდებარ, არ მოვიარებარ, სხვა მუცს ვარე მვეარი, / შენგან თვალად უფროსი, ვევი-ვაიო, ვევი“... „ვეიებო“ პოეტისაგან თავდასაცავად ქრ გამოიგონა – სხვა შედარებელი მუცის, მებრ, უფრო რომ ვავწარგებინა „მამავლი“ მებრტვე, – მებზე ვარევა ჩემი „მვეარი“ – უფროა, ბოლის კი, რათა სიღამ მოიღოს ბოლი და ვადიწვერტვის იმელი, აღმათ, ატყუებს – ის „ვაიო-ვაიო“ ჩემი ქმარია... ამ სიტყვების ვავრენებზე სადღერ-ღება პოეტი, ანუ, როგორც ეფიოთბ ხმასენებს, – „მამ-ვზე მარო ხამობდის“, ასული კი, რათა პოეტის ვანადღერების საქზე მარეგ ბოლომდე მოიყვინოს, დიდ

ქალი დეათა ძალად იჭყვია... მეტყველის აღნიშვნით, — არაღერტი სიყვარული მისტიკურ-ალეგორიულ ტრავმატული ვადლის" (ს. ცაიშვილი, მასალები სხვა, თბ. 1981, გვ. 127); ლექსში რომ კონკრეტულ ქალზე შეიძლება იყოს ღამარაი, ამ შესაძლებლობას არ უარყვამს არც ჩ. ზარაძე, ამასთან, მისი აღნიშვნით, ვერაძე-მელიძის სპიტი ამგვარმა რეალურმა ვსკედამ შეიძლება მოიტანოს მისტიკური სივლა" (ჩ. ზარაძე, წიგნები, თბ. 1989, გვ. 142); ჩ. ზარაძის თქმით, — „ზეზოეაში“, ჩოგირი ეს სერაოდე, „დეათა-მისთვისა“ დამსასათებელი, ირ პანიშია პიეტრტი განკლები გამოვლენილი. ერთა ტრავმა რეალურ, კონკრეტულ, ამქვეყნიურ ახლებივში, რომელიც ვადანხრდილია შოიერ — ირაციონალურ ლეონადში ტრავმაში" (ჩ. ზარაძე, ნარკვევები ქართული შერთლის ისტორიიდან, თბ. 1990, გვ. 191).

ვერ სუქვები ვასახარებულა შივანია მისახრება, რომ ლექსში მართლაც კონკრეტული ძალია დასტურელი. სერიოზუ ცხადე ჩანს, ჩა ვამხადე ლექსის დეჭრის იმეღელი, — მართლა რეალური ახლები სიყვარულის გრძობითა ეს ლექსი დამუშტბული: ამყარე ჩანს, რომ მართლაც უმეჭენიერეს ქალზე პოეტი შეყვარებულა ამასთან, ცხადე ჩანს ისიც, რომ პიეტრის ცნობიერებაში იესო ქრისტეც ვფერტირეს, ქრისტეს სიუვეცა იგრძობია... ამეწანა, სუქვები მართებულა შივანია ამ მეტყველია მისახრება, რომელსაც „ზეზოეაში“ ირბლანთან ლექსად ვახხილვეს... საეთისი ვერაი ნათესაყოფად შევეცადილი და დავიხრებოტი, თე ჩა ქნის იმის სიუვეცა, რომ ლექსში ქალისადი ტრავილაც ახის გამოვლენიებული და დეჭრის სიუვეცა იგრძობია; ჩოგირი სიება, რომ ლექსში შივნიერ ახლებსაც ქედვით და დეჭრისაც შეყვარებომა...

ვერამიშვილი, ჩოგირი აღენიშნეთ, მართლაც ზეადნებურ ქალზე ვესვლებრება, ილინე, ჩანს, ეს ისეთი ახელია, რომელიც, ჩოგირი პიეტრს მიაჩნია, თავის მადლდელარებასა და სიქმინდის გამო ენოთომევე ამბოდებულა, სელექმინდელი შემოსილა და ჩოგირი ანათის სევეტი, დეათებრე ნათესი ვფქვეს ირგვლე... ეს ახელი თავისი უმეცოებს გამო, იც, რომ იქნებ თვითონაც ვერ ავტობიერეს, სელიერად უმადლებს ცათა სევერებამევე ახის ამბოდებელი, სელექმინდით ახის ვასივოსნებელი და სელიერად მამისა და მის ძალის იმეოვება. ასეთად ხევეს მის პიეტრის თვლი. დეათი ვერამიშვილი ქალის ალეგორიულ სახეს ე არ ქნის, ჩათი დეჭრითვე ვედა-პიეტრის, ამამევე ზეადნებურ ვერანელ ძალეს ვერტივება. ჩ. ზარაძემ ზებოეელი ქალი სუქვები მართებულად დანტრეს ზეატრატის ვედაჩა. ეს ვერამიშვილ ძალი სელიერად ზეატრატისათი უმადლებს ცათა წიადეში ციოვობის, ილინე, ზეატრატისებან ვანხევეთობი. ამ ქვეყანის თეოლოგიად ე არ ვამბობია, ამამევე ერთი ზეადნებური ვერანელი სოდლის ვედაჩა და სელიერად არის დეათებრი წიადნებამევე ამბოდებელი, იც სუქვი სელექმინდის ნათელი, რომ პიეტრს ლეონის წმინდა ვედალ. დეონიმობელთან და თეოდ იესობთან მიმეცესებულ ლეოეებელ ესახება ზეყოფარფუასა და ზიმეორაფიანი წმინდა ადამიანს

მინად იესო ქრისტესთან მიმეცესებულა მატევეს ხილმე და ვერამიშვილიც ასე იქვეცა, — ქრისტეს მკაცრებაზე ვეხატეს ქალს... იგი უმეცაოდ იესო ქრისტეს ე არ მიმართავს ალეგორიული დრითი, ამამევე ლეონის მკაცრ ქალს ვლასარებადა („ზეზოეაში“ რომ მართლა ქალზეა სევერია და არა უმეცაოდ იესო ქრისტეზე იმ სიუვეცადანაც ჩანს, რომლებშიც დეათი შეიქმნეს, დეჭრის სიხვის, რომ არ ვეყაროს ამ ძალიის სიყვარულს: „ლეონისგან ვიხილე, არ ვეყაროს მე მის სიყვარულსა, / სევეს ვევეცის ვის ვიშოვი სილამაზით სიუელსა“... იქვე უნდა ითქვას, რომ სიტყვა „ვიხილე“ თანამეჭოვე მნიშვნელობით არ უნდა ვაციოს მეთხველება, — იქ თხილვად და არა — „მოთხოვნა“)... ძალი დეჭრის მკაცრ, ვანხედილობის ვანხედა, როცა მის ტავოლს აყენებე, პიეტრს ქრისტეს ტავოლები ავირდებია, იგი ქრისტეს ადგარებს ახლებს, მამისადე გამომთავალი სელიექმინდით არის ეს ქალწული ვასივოსნებელი და მის, ჩოგირი ლეონის შოიერ, ლეონის მკაცრს, წმინდათა და ახელითა თანამოდესაც, ისე ვვედრება პიეტრს... ამ უმეცაო, ლეონისგან ახლებს სიუქვებსთან, ძე დეჭრისისგან ბიქებულ სელიერებასთან შედელია ამირას პიეტრ (ლევევევის წილს მობობებს, ციოვრებია ზეჩანს), ამბომ ქველია ვერამიშვილისათვის ესახებალეს არსებად...

ამრავლად, „ზეზოეაში“ ალეგორიული ლექსი რომ არ არის და მასში კონკრეტული ქალია დასატრელი, ვეჭიკობთ, ეს არჩი სუქვები ვასახარებულა, ვერამიშვილის ლექსში მადლდელიერი ახელია დასატრელი, — ასეთი, რომლის ახლის დეჭრით იმეოვებია თეოლოგიით, სელიერად ამბოდებულ, მოქმედებებით სელიექმინდით ვახხეწიერებულ ადამიანს თე რამებს სიხვი, მამის ან მთლიად ამ წმინდა ადამიანს, ამამევე თეოდ დეჭრის მიმართაც თეოტირა (როცა ადამიანი მღვლელიან კოდექსს იწინებს, ზიმეწესს, რომ ამ ტრას არა მთლიად მღვლეღს, ამამევე, ენორველესად, დეჭრის მიმართაც, მღვლეელი „შეამეული“ ხევეს ადამიანსა და დეჭრის შიხის); თეოლოგიის თანამად თე ვამეცედებთ, როცა ვერამიშვილი წმინდა ახლებს ვლასარებადა, მამინ მის სიტყვით დეჭრისათც ესნის და, ამეწანა, შეიძლება ითქვას, რომ ამ ლექსში არა ზირდაჩი, ამამევე — ამირამიშვილად, მადლდელიერი ქალის დასატრელი, ქალთან ერთად სელიექმინდა, თეოდ იესო ქრისტეს სახეცაც ხევეს საეგრძობია... როცა ლექსის ირბლანთანობისა და ვრადეცოზე ვლასარებათი, არ უნდა წარმოვიფიქროთ, თითქმის პიეტრის ცნობიერებაში ქალის სახე სადმე კონკრეტულობას ყარავს და ვერამიშვილის მიმართის იმეოვტი არა ქალი, არამევე — მთლიად იესო ქრისტეზე ხევეს (ვეჭიკობთ, არ უნდა მივინდოთ, რომ კონკრეტული ქალის სახე ზოლის მანც ალეგორიად იქცეს), არა, ლექსში ამ ლეოეებრივ ახლებს კონკრეტულობა ახლად არ ვეყარება, — არც ზიმინი, როცა ლექსის შოიერ ნაწილში ვასახარებულა სიუქვით ხევეს მისი ლეოეებრეც, სახის წარმომეცა... ვერამიშვილი ვედაჩა კონკრეტულ ქალზე წერს, იესო ქრისტე ე, ვეჭიკობთ, ამირამიშვილად, ლეონის მკაცრი ქალის მიღება უნდა მოვიხარებოთ და, უნეინ ამრათ, მთლიად ამეღვინად შეიძლება „ზეზოეაში“ ირმეგი ზიმეატრის შემეცელი ლექსად მიეცინოთ.

1. სპარსეთის საზღვარსა

ნორა ქობინოვი

საქართველოს
საზღვრო

“ვეფხისტყაოსნის” ენის ძირითადი თავისებურებანი

„ვეფხისტყაოსნი“ ერის ადვოკატების პიკეტი ეყრდნობა ხანს ვარაუდობდა შეფერვა ახალი რა უნდა იყოს იმსე უფრო აქტიულოტი და სისხლისკარგული ქართველური ენათმეცნიერებისთვის, ვიდრე გარბული ადამიანის უფრობასეტი საყრდენი — „ვეფხისტყაოსნი“ ერის ადვოკატი აღნიშნულ დამტეს მრავალი მიზეზი განმარტობდა. მთავან, ზენის აზრით, უსრულესი მიზეზი თუა მტელის ენისა და სტლიის სრითელეში შეფარტებისას ვარელი საფენის ნიამა წლებში საქართველოს სრს შეტრეხებათა ავადების სისტემა, კრბოლ ქართველი ლიტერატურის ინსტიტუტთან, შეიქმნა „ვეფხისტყაოსნი“ ერისა და სტლიის შემსრულელი სამეცნიერო ცენტრი — „ვეფხისტყაოსნი“ ტექსტის დამტესი კომისია, რომელსაც ზენის მკვების ელბოტი შეტრეხება წარმარბულდენ. შეტრამ ენობლოლ ტექსტის დიდენს კომისია შედეგ 1968 წელთან იგი სრბთვლობურად იკვლენ პიკეტის ზედწერტებს და ადვოკატის ვარბაყდელ მიმსრულელი აქტი აბრბობელი 1966 წელს კომისიამ ვარბორტვლა სრს საბოლოო ვარბოენს იკვლენ ვარბაყდ თუარბილ ქრობლტმასაც რაც შეტრამ პიკეტის ენის ადვოკატი შეტრამ ბიკეტს, რომ ამ სტყარბი შემსრულეარნი წარმტეტები არა მიწრბელი.

1975 წელს ვარბაყდენი ზენის სისბებლო ენათმეცნიერებას და რბობლოლოცის იყეს ვარბორტვლის რტელი მიმბრბუნის საბორბი. ვარბობლები „ვეფხისტყაოსნი“ ერისა და ტექსტის ვარბორტვის საბოლოოს შესახებ“ (1), რომლის წარმსტყარბობადაც ვარბობლები ავტორის პირველ უბოლას „ვეფხისტყაოსნი“ ერის საბოლოოს ინტერტეტები, შეტრამ იგი მილუ დარწმუნენ, რომ საბამ პიკეტს ტექსტის დიდენის საწმე მიკვარბებელი არა, მანამ ენობორბი თუელსახობის პიკეტს სტელის და ამბიწერად დამსბობების მრავალი სარბლუ ადვოკატი წარ... რბაც შეტრამ მსტყარბ იყებს ვარბორტვლი ვილას მსალი, რბაც ზენისმდე მიწრბელი წარბოენი იმდენ და პიკეტის ტექსტი იყებს დიდენ სრბი თანმებრბოე შეტრეხების მიმბრბობებათა შესახებმდე. შეტრამ ენობი ავბოლი ვარბენს „ვეფხისტყაოსნი“ ერის ვარბრბელი და მისი ადვოკატი და მსმსრულეობის ზესტრად ვარბობლიწერება ქართველი საბოლოლოლოტი ერის ვარბობარბების აღბრბობა“ (1, 6) (ზენი ზენის — 6, 6).

ბოგარე ვარბოენი, ნამბობინ ზესტრად ვარბაყდენი და სარბობლბელი „ვეფხისტყაოსნი“ ერის შეტრეხლის სრბობდენი, ამბობს და დამსბობდენი. რომ პიკეტის ერის შეტრეხლის უბოლი წარბი ენის უბოლი ტექსტის დიდენის პიკეტის.

რა ვარბობენ ამ თუელსახობის დღეს? მიმსრულელი თუ არა წარმარბობის პიკეტს ერის ადვოკატობენი ზენს ვარბობინი, რომ „ვეფხისტყაოსნი“ 1968 წელს ვარბოენს, რომელი ტექსტის დამტესენ კომისიამ ვარბორტვლა, საბოლოო ავტორბობა და წარმარბობის ამ ვარბოების სარბობლოტი წყარბი აღნიშნულია, რომ წარმარბის მიმსრულელი შემბობის შემდეგ რბობდენი ტექსტის დიდენის შედეგ 1968 წელთან და დარწმუნენ 1984 წელს, ვარბოენს ვი ვარბობის კარბი თობი წლის შესახებ — ტექსტის ვარბობად რბობდენი ადვოკატი ადვოკატი სრბობდენი პიკეტს ზედწერტული შეტრეხტობის, თუელსწერბელი ზესტრად ვარბოებებს და სტელსავე შეტრეხტობის ტექსტოლოლოტი ხსობის ნამბობენს“ (2, 4). თუენ ვარბოენს მსმობრბი ხსობისა და საბოლოოტი ამარბი არ ბლენს შეტრამ ზენის აზრით, იგი თანმდე შეტრეხება რბობდენის პიკეტის დიდენს ტექსტულ და ვარბორტვლი იქამ მისი ენისა და სტლიის ადვოკატის.

ზენის დარწმუნენ „ვეფხისტყაოსნი“ ერისა და სტლიზე მრავალი წლის შემბობის შედეგად სარბობლოტი და იგი მიმსდე ამბობს, ზოგადი წარბობდენი შეტრეხის დარბ.

ბარბობდენი ვარბობდენს „ვეფხისტყაოსნი“ ერის ბარბობი თუელსწერტების შესახებ წარმარბობის ის სარბობლოტი ნამბობდენის, რომელიც „ვეფხისტყაოსნი“ ერის ამბობდენს, რომ მისი ადვოკატი ქართველთან და, ბოგარე მისი, თანმსრულედი ქართველთან მიმარბობენი.

ამრბად შეტრეხების საბოლოო ბრბენის სარბობდენის ნამბობლოტი მიკვლენის თუელსწერტ ენის აღბრბობის, რბაც თუენს საბოლოო ბრბენის სისტემს XI სარბობდენისას ამბობდენ მსალი ქართველის ვარბობდენს ამბობს, შეტრამ მსალი მიკვლენების — ნოლოტირბების პარბობდენი მისი დამბობის საბოლოო დიდი დილით ბილი ქართველი ენისთვის დამსბობდენი მიკვლენის რაც შეტრეხება, ვარბობდენი ვარბობდენის წარმსრულელი ვარბი იქამ პიკეტის ენის თუენ აქენს იგი ენობორბი თუელსწერტებმდე, რაც იდენ რბობდენის ენისთვის დამსბობდენი.

რა ვარბობენ ბრბენის და რბობენ ნამბობა ვარბობდენის მისი? — ვარბობდენი ამ თუელსწერტების თანმსრულეობის წარბობდენი ბრბენი, ბოგარე ვარბობდენი ქართველი „ვეფხისტყაოსნი“ ენის არა დარწმუნდენი რაც სარბობი და არც სარბობის ამბობს სარბობდენის ავტორბი სარბობდენი.

სარბობდენი ბრბენის ბარბობენი არ შეტრეხება, თუენ ბრბენის ვარბობდენს საბოლოო ენობი ადვოკატი პიკეტის იქამ ენობორბი ვარბობდენის დიდენს ადვოკენ და სარბობდენის სარბობდენი ბ დარბობენს.

- ენობობის ამ მიკვლე ენა მული, ვიბის რბობა ქილი“ (563,2).
- რბი ადვოკატი დამბის, იგი და მისი ხსობა“ (467,3).
- ენობობდენი თუარბ ადვოკატი, ზენი თუენს ვარბობდენი“ (630,1).

ახალი ნიგეპი

საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის მთავრობის განცხადება

გიორგი ორბელიანის
შეგონებები

საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის მთავრობის განცხადება

ვახტანგ ყაჩიანიის
შეგონებები

მოქმედებითი პრინცი დაზღვევა ქართულ სახელმწიფოში. ამისთვის მიზანშეწონილია აღმოჩენა. "თბილისელი ავანგარდის ელენე ჯუღაშვილი და გენა" (191.1).

შეგნებულ პრინცი ურთულესი იქცევა ვითარებითი პრინცი ფრანსუა ჰოლდო. "ჰოლოდო შეეყვანეს მიწის ქვეშევსებულ და მკოვანო. "ჰოლოდო" (= ზოლის) მოცილობის მიტოვებისთვის დეტალურ განმარტებულ პრინცი. მრავლობითი პრინცი წარმოებს. "ევფისტოლის" ეს ევფისტოლის ამბებს ნათესაობა მრავლობითი. უფროდენი ძველი: 70 : 20. ებნის მრავლობითი, ძველი ქართული-სლავური. ნაღვლით ვეფენი და. აქ მოყვანი, ან განისაზღვრეთ ძალი სასულიან და ზნისთან პრინცი შეთანხმების: "ღლით ნების სტრუქტურის ჩემი ვერაოდეს იფიქრებ" (187.4). "კაცობებიდან მღვანე და მინი სამარე" (180.3). "აქვე ვიხსენებ სიმოცი, სანაფი შენებენ" (200.1). "პრინცი იგი სრავლი ვარდის წლის ამანის" (340.3). "შედი პრინცი შეტევა, დედაქანი ფინის" (365.3). პილი მრავლობითი ანგარი ნათესაობა მრავლობითის სინტი-სხი ბაღის ევფისტოლის ებნისათ მიმართება.

საკუთარი სახელწოდებების ტრინომის ჩვენს თავსებულებას. ამ ანგარიშებზე, ისინი უზარებულად ახალი ქართული ვითარების ამანაფი. თუ ამ სახელით იხილ აქვს, მისი პრინცი ფრანსუა ჰოლდო. "მეგობრული" (45.1). ავანგარდ იგი სამსახური და ამბის-სამსახურის" (40.1). "შეგნებულ ვითარებულ შეგნების ხანის და ვითარებულ" (173.1). "ამან მინის ადრე ამან ამან მზე ნების დანე" (455.1). "ავანგარდის შეგნების ნების ამან მრავლობის" (312.1). განმარტების სხივი ვეფენი მრავლობითი და მიმართებითი პრინცი ნათესაობა მრავლობითი შეგნებისა, ებნის ამბისთან ამანათ.

ამ ამბის მიმართება ვეფენი ნების შეგნების" (374.4). "ამ ამბისთან ფინის, მღვანე, სტრუქტურის" (840.1). "ამანისთან დანე, მიმართება ვეფენი მუ ლავარებულ" (320.3).

შეგნებულ სახელწოდებების პრინცი მრავლობითი და ვითარებულ. "მეგობრული" (45.1). ავანგარდ იგი სამსახური და ამბის-სამსახურის" (40.1). "შეგნებულ ვითარებულ შეგნების ხანის და ვითარებულ" (173.1). "ამან მინის ადრე ამან ამან მზე ნების დანე" (455.1). "ავანგარდის შეგნების ნების ამან მრავლობის" (312.1). განმარტების სხივი ვეფენი მრავლობითი და მიმართებითი პრინცი ნათესაობა მრავლობითი შეგნებისა, ებნის ამბისთან ამანათ.

პრინცი სახელწოდებების ურთულესი იქცევა წყობისათვის. თანამედროვე ფორმების - ან ავანგარდის წარმოება ნათესაობა, სახელი.

"ამბი მინაფი მღვანე იგი მინის შეგნების ნათესაობა" (322.2). "ფინის სიციცი ვეფენი ნათესაობა, მინის კითხვა სახელი" (568.3).

მრავლობითი პრინცი "მეგობრული" (45.1).

"ავანგარდის პრინცი სამსახური ლავარების წყობისათვის" (44.2). "ავანგარდის პრინცი სახელი "პრინცი" ამბისთან ფინის სხივი ნათესაობის მიმართება.

"პრინცი ეს ხარ სხივი, ამან ვეფენი შენაფი სწორად" (130.2).

"მეგობრული პრინცი ნათესაობა ნების მიმართება" (127.4).

ავანგარდისათვის პრინცი სახელი ნათესაობის მიმართება.

"ღვივანი ვითარებულ ნების, სამსახური იგი, ხილი" (56.1).

"ინაფი იგი ვითარებულ, ამან მღვანე სან და ლავარები" (69.4).

"ამბი იგი თუ ამ მოციცი ვეფენი ნათესაობა" (668.3).

"ავანგარდის იგი ვითარებულ, ამან ვეფენი შენაფი ამბისთან" (181.2).

ავანგარდისათვის სახელი "იგი" ვეფენი ავანგარდის მიმართება.

"მეგობრული პრინცი ნათესაობა მრავლობითი" (313.1).

ავანგარდისათვის სახელი ნათესაობის მიმართება.

"ავანგარდისათვის სახელი ნათესაობის მიმართება" (668.3).

"ავანგარდისათვის სახელი ნათესაობის მიმართება" (668.3).

"ავანგარდისათვის სახელი ნათესაობის მიმართება" (668.3).

"ავანგარდისათვის სახელი ნათესაობის მიმართება" (668.3).

"ავანგარდისათვის სახელი ნათესაობის მიმართება" (668.3).

"ავანგარდისათვის სახელი ნათესაობის მიმართება" (668.3).

"ავანგარდისათვის სახელი ნათესაობის მიმართება" (668.3).

"ავანგარდისათვის სახელი ნათესაობის მიმართება" (668.3).

"ავანგარდისათვის სახელი ნათესაობის მიმართება" (668.3).

"ავანგარდისათვის სახელი ნათესაობის მიმართება" (668.3).

"ავანგარდისათვის სახელი ნათესაობის მიმართება" (668.3).

"ავანგარდისათვის სახელი ნათესაობის მიმართება" (668.3).

"ავანგარდისათვის სახელი ნათესაობის მიმართება" (668.3).

"ავანგარდისათვის სახელი ნათესაობის მიმართება" (668.3).

"ავანგარდისათვის სახელი ნათესაობის მიმართება" (668.3).

"ავანგარდისათვის სახელი ნათესაობის მიმართება" (668.3).

"ავანგარდისათვის სახელი ნათესაობის მიმართება" (668.3).

"ავანგარდისათვის სახელი ნათესაობის მიმართება" (668.3).

"ავანგარდისათვის სახელი ნათესაობის მიმართება" (668.3).

"ავანგარდისათვის სახელი ნათესაობის მიმართება" (668.3).

"ავანგარდისათვის სახელი ნათესაობის მიმართება" (668.3).

"ავანგარდისათვის სახელი ნათესაობის მიმართება" (668.3).

"ავანგარდისათვის სახელი ნათესაობის მიმართება" (668.3).

"ავანგარდისათვის სახელი ნათესაობის მიმართება" (668.3).

"ავანგარდისათვის სახელი ნათესაობის მიმართება" (668.3).

"ავანგარდისათვის სახელი ნათესაობის მიმართება" (668.3).

"ავანგარდისათვის სახელი ნათესაობის მიმართება" (668.3).

"ავანგარდისათვის სახელი ნათესაობის მიმართება" (668.3).

"ავანგარდისათვის სახელი ნათესაობის მიმართება" (668.3).

ახალი წიგნები

ილია მარტილის მცნებანი. ილია მარტილის მცნებანი. ილია მარტილის მცნებანი.

ლომსკარაი. ლომსკარაი. ლომსკარაი.

მასოცარი, სამწიგნობრო, აღმართისთვის იქნება იმის სმამალა ვარცხადება, რომ ზვეს შობილიერ ენის დაევა სტირებმა. ოდივან მრავალჭირსხებელი, მგარან ვადაჩრენილი და შევარდენი, ჩვენი წარმოსახვით, დამკავებენია შემოდგომის ფოთილვაცირებულ ზეს, რომელიც ვარსებულს ულოდება, რათა კვლავ აფივდეს. დღეს ქართული ენა ასლი საფრთხის — ვადავარებს — წინაღუ დამგვარა. გვიმეტირული პროცესითი მრავალეუბა და საოცარი სისწრაფითი მკვიდრებმა უცხოერცისეგია გამობეჭბით. ის ნოლოვიზმები (სოციალ ვულგარული თქმები) და მკვილი ენობრივი ფორმები, რომლებიც გამედმებით ისმის რადიო-ტელევიზიით, დასტრებმა

ენას და ლიტერატურას დააფულონ, სწორად მერველებმა ასწავლიან და შოლოდ ამის შემდეგ მსკერწ თვის მარალური უფლება, შესაწავლონ უცხოური ენები, საზღვარგარეთ ცოდნის დონის ამამაღლებლად ქართულ ფესვებზე აღზრდილი ვაგზავნონ. ასეთი მიზნებს მჭერბ მისაწინიე ქია. და არა, რომის მუცლად უფრის ასეთი-დანე, ენასთან უცხოერ ენაზე, რითაც შეილის მათთანად გაუცხოებულ მაროენმად კვცხს უწყობენ ზეს.

ყოველმა შობილემ დასვეს კოთხე: მისმა ბეჭემს იცის ქართული ლიტერატურა? ვინ არის მითა რუსოველი, ილია, აკაკი, ვაჟა, ვალაკტორი? — არა? — მაშინ რად, არ უნთვის უნდა იკოდეს: შექმნირა, გოეთე, ბაიონი ან პალხატი? — ფლანს სწორად მერველებსმა და სასწენი ნინეების გამიყნებეს წესებ? — არა? — მაშინ რადგარ იმეულის ინგლისური ან გერმანული ენის გრამატიკა? მკვირა არჩვევითი რ ტუვალბენ თეთიონაც და მერვლაც, ებრაულიც, მოდის აუტონი, მრეველ მოვლენ

ნაწივ გვლითაშვილი
მტერობა ენის არს
მტერობა ქვეყნის

ბუნებრივად, რომ ამ ვაუცხოების ნებით თუ უნებლიეთ ხელმეწიეობთა რაობში, უპირატესად, იმინი გვეულონებინ, ვრაც კვლავზე მერბე მოიბოძოვებმა სალიტერატური ენის ნობიშების დაეცა, ქართული სიტყვიერი მარაგის მისივე ენობრივი ჩესტეებითა თუ სიტყვისწარმოქმნილი შიდელებითი ვამიღვრებმა ცვა-საკორევილია, რატომ დავებმამაღლებით ასე თავი უცხოური ენების წინაშე? რატომ აღვიტინთ თავიანთი დღეწყობის გამამიღვრებლად სხვა ენის ჩესტეების და სიტყვისწარმოქმნილი ვაღიბებში იქნებ ფურტობენ, თვაჯარად ვამიღვრებულ მზის ფურტი მერბე ნათელი იქნება, მერველებმა კი — დახეწილი, ვ.ა. თავისუფალი გოქმარაგო სიტყვიების და ფრასებისაგან, ეს წარმოუდგევლია და ღლი მუცლია. ნეთი მწელი მისაგდვრია, რომ ქართული ენისათვის უცხოერ მერვრელებმა ვაევიფარ ვქამონი?; ასევეეს ხორცუნებმა ვაევიფიდა?; აძებმა ინტელექტთა ვადინებმა პროცესი?; შეივებთ დიდ რისკს?; ამოღებთ დარჩენი?; აფაოდით ასეთი ქვეყნებზე, რადგორიკა...? ატოდეს დინამიკულს?; შეიღებმა არ შეეა...

ქართულ სიტყვებთან შედარებით ევანგელურად ბუნის მიმართ, იმით, თანეყვირა, ვრაცისტი, ტუმი ავერი, მიმ-იტორი, ტამა-აუტერა, ჰატი, მერტარობი, აბრეკ ან ენკო-ნი. მავალითების ჩამათვლია შობის წიფეუცხს, ფურტი სასტეხა, ვრეველდე ჩვილობა — ქართული ენის მველი სტირებმა, მგარან რადგორ? არ, მთავარი საეჭიარია და საზრუნავი, რათა ნათევიში არ დარჩეს მხად მლაღაღებლსად.

უნეცარი, უძებე შეილის საევედერებითა და უმადეყნობი აღვლინ მათადამი, რადგან დამახინჩებელი ორთველი სულითა და თითქმის დავუწვებული მშობლიურა ენით, სრულფასოვნებას ვერსად მოაღწევს, არც აქ ივარცხეს — საეუთარ სამშობლოში და არ სხვაგან — უცხოერში (დამტარსაც ასე არ დავებრათა?); სინანული მშობლებსმა კი დავეცინებელი იქნება.

იქების ვარსუდილ ნაწილად ვფიქრობ სკოლას, ნების-მატი საგნის მერვლიე თვის თუ მთქონების მერველებმა ევლტერების მალალი დონით, რამეთუ ენა აბლეს დარცხებას უფიდელებს და საბასობსაც მოითხოვს, დიდე შეწყობის ზელს თითველი მონარდის ფაქრ დამოუკ-ზელებსა და ჰატევისცემას შობილიერი ენისაგან, რის ნაელებობასაც დღეს საგნად ვანევიცით. ვრეველზე მერბე კი ქართული ენისა და ლიტერატურის საწავლებლებს ევლებითი შექმნა შესაფერი ვარცემა მისი ღირებულებების დამსაცად, ქართული ენა არ ენდა აღმობილები შოლოდ საეადღებული საგნის რაობში, არ დაეცარეს მრავალეული ვამოუცენების აბეული და სამინიო მსარესბი ენად არ ვადიქეს.

იქნება და სკოლა (შეხდე უსაღესი სასწავლებელი) უნდა იქცეს ენის დარცხების ვადარჩენის უმადეყვის იარაღად, მერველების ასაკიდანე, სარაქობი და სასკოლო აღზრდაში, რადგორც ერთმა მილიონმა დიალექტურებმა პროცესმა, უნდა შედგოს აბლავარება თანამში ქართული სულის, ენობრივი სწიშნების დაეცის აეკოლებლობის სამიწადილებმა. ენაა ისტელები მრევიმარტიობიდან ვამიწველის ერთ-ერთი მთავარი გზა.

მშობლებს უპირველესი მიუჯლობმა უნდა ვახდეს ვათავიებმა იმ ელებინარბული აეკოლებლობისა, რომ „აფილი“ ენით აღზარდონ პირები — ენი მშობლიურა

ენას და ლიტერატურას დააფულონ, სწორად მერველებმა ასწავლიან და შოლოდ ამის შემდეგ მსკერწ თვის მარალური უფლება, შესაწავლონ უცხოური ენები, საზღვარგარეთ ცოდნის დონის ამამაღლებლად ქართულ ფესვებზე აღზრდილი ვაგზავნონ. ასეთი მიზნებს მჭერბ მისაწინიე ქია. და არა, რომის მუცლად უფრის ასეთი-დანე, ენასთან უცხოერ ენაზე, რითაც შეილის მათთანად გაუცხოებულ მაროენმად კვცხს უწყობენ ზეს.

ყოველმა შობილემ დასვეს კოთხე: მისმა ბეჭემს იცის ქართული ლიტერატურა? ვინ არის მითა რუსოველი, ილია, აკაკი, ვაჟა, ვალაკტორი? — არა? — მაშინ რად, არ უნთვის უნდა იკოდეს: შექმნირა, გოეთე, ბაიონი ან პალხატი? — ფლანს სწორად მერველებსმა და სასწენი ნინეების გამიყნებეს წესებ? — არა? — მაშინ რადგარ იმეულის ინგლისური ან გერმანული ენის გრამატიკა? მკვირა არჩვევითი რ ტუვალბენ თეთიონაც და მერვლაც, ებრაულიც, მოდის აუტონი, მრეველ მოვლენ

ფრთხილად, უურნალისტებო, გისმენენ!

ბნობელი ფაქტია: XIX საუკუნის კლასიკოსები თეატრის ენას უდიდეს მნიშვნელობას ანიჭებდნენ. ილიას, ბაკის და სხვებს არაერთი წერილი მოუძღვნიათ ამ თემისთვის. ერის კაცებმა იცოდნენ, რომ სცენიდან ნაღვეამ სიტყვას სხვა ზემოქმედების ძალა ჰქონდა მშენებელზე. თეატრის ეს ძალა დღესაც აქვს, მაგრამ ტელევიზიას ამ მხრივ პირველობა ეკუთვნის. განუსაზღვრვლია ტელევიზიის როლი სალიტერატურო ქართულს დამცვერებაში. სამწუხაროდ, მდგომარეობა საგადასა. უურნალისტები ხშირად თავიანთი უკოდინრობისა და დაუდევრობის საცაოდ გამართლებასაც არ ერიდებიან (ჩვენი ენა უკვე ესმის მსმენელს - თქვა პაპულარულმა ტელეწამყვანმა...)

თბილისის ივ. ჯავახიშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ფილოლოგიის ფაკულტეტის ქართველურ ენათა განყოფილების III კურსის სტუდენტებმა - **მ. თურქიანი, ჯ. ტყეშელაშვილი, მ. ლასარია, მ. ჩოლოყაშვილი და მ. თამაზაშვილი** - მოგაწოდეს სხვადასხვა ტელეარხის უურნალისტო გამართობები - სავიდეო ქართულის ნიმუშები. მისაღია ძალზე დიდია; ჩვენ მხოლოდ ზოგი მათგანი შევარჩიეთ, ტიპური ხასიათისა. ხანმოკლე ვედაზე პაპულარული ხამი არის ავიდეო. ამგვარად უურნალისტო გვარების მითითებიდან თავი შევიკავეთ. ბეჭდები თავად იცნობენ თავიანთ გამართობებს და იმეღია ევლებიან გამოსწორებას.

ამგვარი გაგვიღების გატრბელებს კვლიაც ვაძინებ.

I არი

ვინ მიიღებს ამ მწერთლებიდან მუშაობას?
(ჩვენი ფეხბურთი)

რაც შეეება ნაქრების მწერთნელთა პოზიცია უცნობია.

(ჩვენი ფეხბურთი)

სათავისოდ გამოეყენათ ეს მიმდინარე მოვლენები.

(ნაშუადღევს)

ბედაგოვები დავალიანების დავთარვას მოითხოვდა.

(მოამბე)

ხროლა ისრავლებმა ქარისკაცებმა დიამწეს.

(მოამბე)

მე ამაზე აღარ ვაფიქრობო.

(ნაშუადღევს)

სტუდენტებმა, რომელსაც ამხელა როლი ჰქონდათ თბილისში, რა როლი აქვთ ქუთაისში?

(ნაშუადღევს)

ქუთაისიდან გვესაუბრება ყოველივე იმ კომენტარით.

(ნაშუადღევს)

დიდი ჩაოდენობის ხალხია შეკრებილი.

(ნაშუადღევს)

ძუნაში დამნაშავე ახალგაზრდა ჯალი.

(რეკლამა)

შენზეც იცავს ამბობენ.

(რეკლამა)

ნ. თეთლაშვილის ვადმოგორებული სიუჟეტი მხადდება.

(ტამა-აუტი)

II არი

იცავს დასტურებლა უშიშროების მინისტრიც.
(მოამბე)

მალე გამოვა გაყოფიანი.

(მოამბე)

გასულ ვიქენდზე შევედრა ვიმართა სპორტის სასახლეში.

(ასპარეზი)

კანთაი 2

აქციის მონაწილეებთან გამოვიდნენ რამდენიმე მონაწილე.

(კურიერი)

არ არის გამოირიცხული მოხდეს შათი დამლა.

(კურიერი)

მის გადადგომის ხალხთან ერთად, რამოდენიმე დეპუტატი ითხოვედნ.

(კურიერი)

პრეზიდენტმა ვადილო ველა შევედრა.

(კურიერი)

გუშინ იყო ვასული ცხრიან კურიერი.

(კურიერი)

კვეთში იმყოფება ამერიკის ექსპერტები.

(კურიერი)

ერთის მხრივ... მეორეს მხრივ...

(კურიერი)

შინაგან საქმეთა სამინისტრო ამ ინფორმაციით ცდილობს დავებოლოს.

ბორხესი ერთ თავის ქვეში ასეთ ფილოსოფიურ ვაჭარში იმოქმედებს: აქოსია ჩოისში თავის შრომაში „შოაფლიო და ინდივიდუმი“ (1899) ასეთი აზრი ჩამოაყალიბა: „წიარმოვიდგინათ, რომ ინგლისის რომელიღაც მხარეში იდეალურად მოასწორეს მიწის გასაყველი ფართობი და კარტოგრაფმა ზედ ინგლისის რუკა დასახა, ნახაზი სრულწმილია, — არ არსებობს ინგლისის მიწაზე ისეთი, თუცა ინდივიდუალური ფართობი, რომელიც ასახული არ იყოს რუკაზე. იმ ყველაფერი განმეორებულია, თუ ასეა, ამგვარ რუკაზე ასახული უნდა იყოს რუკის რუკა, რომელზეც, თავის მხრივ, ასახული უნდა იყოს რუკის რუკის რუკა და ასე დაუსრულდება“.

ბორხესმა ეს ფაქტი სხვა მხნით გაიხსენა. ზეგნის კი ეს აზრი იმითაა ნიშანდობლივი, რომ სიმბოლო, იდეა (ამ შემთხვევაში რუკა) რეალურის ფუნქციის იქმნის (რუკის რუკა და ა. შ.). ჩოისის ეს ფანტასტიკური გადათამაშება რუკის იდეის სიმბოლოს მარტივობის ნიშნად ვგეგმავთ.

ერთობლივ მოცენტებში „აოჯგვისასავალი ლეგენ გოთეისი“ თამარ და ილიკაძეებზე ვითებენ მწერლის ცხოვრების ასეთ ეპიზოდს იხსენებენ: ციმბირში გადასახლებული ქართველი პოლიტპატიმრები ვერადიდებს არ აყლებდნენ პატარა თიხის, რომელიც უშპოდ აზრდებოდა „თიხის ფეხი უნდა იდგა. ძალიან არ უნდოდათ ქართველებს, რომ ეს ციმბირის მიწაზე კოფელო — ახაფერა რომ არ გამოეყოლიათ, სასწრაფოდ საქართველოდან საქართველოს რუკა მოითხოვეს და გამოაზღვინეს. ამ რუკამ სწორედ სულზე მოუწერა ნაგვეს, თამარ და ილიკაძე ხალხის მავიჯად საქართველოს რუკა და ნაგვეს ამ რუკაზე ასწავლეს სარტული. ყველა ხარობდა, რომ თიხიკომ სიმბოლურად მაინც საქართველოს მიწაზე აიდეა ფეხი“.

ამ ამბებზე მონათხრობში სიმბოლო (რუკა) უფრო რეალურის ფუნქციის იქმნის.

რუკის თემას ზეგნ 27 სექტემბერის ვეკომარებთ... ამ დღეს დავცა სოხეში და, აქედან მოყოლებული, იგი ღამის ზეგნი ცნობიერების დამორგუნველ თაროდ იქცეს. აფსურსში დატარებული საშინელება და მისი მოლო ტრავმული წერტილი ისტორიით ხაფის შილოდ წამია, რომლის გასენებაც მომავალში ვერავის მომეტვის სიბარუსა და სიმამეს — ვერც სხვისი შეშუობით გამარჯვებულს და, მით უმეტეს, ვერც სხვისი ნებით დამარცხებულს.

მართალია, საქართველოს პრეზიდენტის პრესინტერვიუთ, 27 სექტემბერი გამოცხადებულია როგორც ხსოვნის დღე, მაგრამ ამისთანა მსოფის დღეები იფიციალურადაც და არაოფიციალურადაც ზეგნი ბევრი აღინიშნება. 27 სექტემბერი კი არის დღე, რომელიც კიდევ უფრო ამბავებს და წინ წამოსწევს საქართველოს ერთიანობის იდეას. მოვიდით, მივიმოძიოთ ეს დამარჯუნველი ტერითი და 27 სექტემბერს ზეგნი სახელწოდებების უმარადესა გამოატრელებს —

იდეა: 27 სექტემბერი

„საქართველოს რუკის დღე“ ვეწოდით, იმიტომ რომ სიმბოლო უფრო რეალურია, ვიდრე რეალია.

ერ კიდევ რუსეთის იმპერიაში დიმიტრი ყოფიანი ზიოდა, ზეგნი ნაგვეს მშობლიური ქვეყნის გეოგრაფიის არ ასწავლიათო, ეს ტრადიცია სამკოურ პერიოდში გავრცელდა. საბჭოთა სკოლის მოსწავლეებს ბევრიად აზუსტინებდნენ თვალწინდელი იმპერიის გეოგრაფი-

ისტორიის. მამინდელში მოსწავლეებს იცოდნენ, რომ საბჭოთა კავშირის შიული დასახლებული ხეუღეთის 1/5 ნაწილი ვეფიცა, იცოდნენ უნარმაზარი ქვეყნის უცოდურესი წერტილები, იცოდნენ, რომ საბჭოთა კავშირის ხეუღეთზე 12 სახელწოდო ესაზღვრება და 12 ზღვა ატარებს, რომ მოსახლეობის რაოდენობით ის შესაძლოა აღიკვეთა შიუღეთში და ა. შ. ამ „დღე საშობლოში“ შეუქმნულად იკარგებოდა ნამდვილი საშობლო ნაგვეს ზეგნად ასწავლიდნენ თიხითი პატარა ქვეყნის გეოგრაფიის, ისტორიის... არ იყო შეშობველი, რომ გეოგრაფიული რუკები რუსულ ენაზე იმეღებოდა.

საქართველოს რუკის დღე

ქართულ ენაზე დაბეჭდილი საქართველოს რუკა იშვიათობა იყო...

ცნობილი ინგლისელი მეზღვაოს, სომერსეტ მიტის უბის წინააღმდეგობა საუწყებოა: ნიშნის რუკაზე ანგლისის მოხაზულობა, ე. ი. განსაკუთრებულ ძალს იძენს — თუ სომერსეტ მოქმადის, დღე და ძლიერი მკვერის შედეგად, საქართველოს რუკა ასეთი მნიშვნელობაა.

მედიტატივის ესთეტიკა (სახსრების ქართული პოეტი მას ვუფხვს) ტრავს ადარებს და ესეი აღმათ შედის წერის ნიშანია: **„ვეფხისტყაოსნის დაფენილი მთავრობა“** — ამდა:

„ამხლებან ვანებო, როგორც ვუფხვს ტრავებო“
ან:
„ვეფხისტყაოსნის ბერანგით გაიმალა ქართლის ველი...“
ქართულ კაცს მსოფლიოს დიდ რუკაზე თავისი პატარა ქვეყნის მოხაზულობა საყვარელი ყოფილა და

ვინაობის ველზე ნაშრომს შემართებდად მაინც. ამ რუკაზე ისტორიის დიდი ენებები სტოვობს, რაც ქართველთათვის სულთით არ არის რუკაზე ამგვარებული სახელები შეტანილებად ანაბს ვინც ისტორიის მარბადა — ბრძოლის ცინთა და სომხეთით იღვავებს (ვახტანგის ათბრე მტერს ისეც ე შეშინებს, ერთხელ სწამილა რომ ვიქნათ მარბდა), ტრწინისი ტყვიით გავეყურავს ველს, მზალეთი — ვუფხვა, არაშენა — ვაფხისტყაოსნის და ა. შ. წინააღმდეგობა ისტორიის ამ წამონათვალს ბეჭეტი სხეილ დღეებია: ცხინვლი, თამარაშენი, ტაშიში, ვაჯრა, სოფენ... ამ წინააღმდეგობა და ჩვეულებრივად სახელებს ახლა უფი სულ სხვა მონაარსი შეიძინეს...

ესანელ პოეტს, მიველ დე უნაშენის ერთ ესთეტიკო დეკლამაციო სიმღერასავით ავტოფიდა და ავტონიშის ესანეთის ქალაქე მისი და სოდღობს 19 სახელი და თავის სიყვარულის უმჯელს მთა:

„საუფენებთან ამოზიდულნი, ჩემი საყვარელი სახელებო, თქვენ უთარბნელი სორკი სორკთაგანი ხართ ესანეთია ვინა“

ჩვენი გეოგრაფიული სახელები უთარბნელები არიან. მათ ისტორია, აზრი და მონაარსი შილილ საქართველოს რუკაზე აქეთ ისინი შილილ ამ რუკაზე ცოცხლობენ. ქართული კაცის ველისეტი ახლა საქართველოს რუკისგან არის მიტარობლი (ყოველ შემთხვევაში, ვერბა, რომ იყო). ექ. ამ რუკაზე, ჩვენი კიდრბარბოდინის დარბა თამარაშენია ასეთია ისტორია.

არც ქართველთათვის უნდა იყოს ის სახეობა-მარბობა.

ქართული კაცთათვის მარბობია ის მტოხე ტყვიატორია, რომელსაც ამოკაცების ცენტრალურია და დასავლეთი ნაწილი უტოვებს, ტყვიატორია — რომლის ჩრდილოეთი საზღვარი შეინახე ფსოეს სათავეებიდან ტარბოროსის მოამდე ვრტყლებს, აღმოსავლეთი საზღვარი კავკასიონის სამხრეთ კალთაზე ეშვება, აღმოსავლეთი კვეთი დაინებს ვახტანგს და ასე შემდეგ.

რუკაზე ვანფენილი საქმილობა, მწიანე მღვილეობითა და ცოცხლური შეინახებით, მოადინებელი ქვეყნითა და ლურჯი შეინახებით მარბობლი, ამ ქვეყნის

სესტია ველი! „შე დავტყვე“ — იტყვის ველიდან პატარა რუკა (სიკო ლიბონიფინანძის რუკა) და სწორედ ესაა მისი სიკოსტეა.

საშუქაროდ თუ სახეინებოდ სიმშლილი ასეთი შეწყობებს მოიხიბოს სიმშლილის თავისი მონაარსის დაბრუნება უნდა.

სხვაგვარად... სიმშლილი ვაჭრებია.
სხვაგვარად... ჩვენი ვაჭრებია.

ფოლკლორის ვეფხე უფრო მრავალფეროვნა ეპრობა - ზღაპრის სამოედობისა და მხატვრული სრულყოფის ხანგრძლივი გზა გავლდა. ზღაპარი მთავრად მოცეკვა მცენარეთა ინტერესების სფეროში და მას აბრუნია გამოკვლევა მივლენა. ამ ეპრობის დაკომპონირებულ პრინციპთა რაგნი ერთ-ერთი მნიშვნელოვანია სოცეტის საკითხი, რომელიც ფოლკლორული პრობის ტრადიციული აღიარებულა.

ფოლკლორისტიკის რაფორტ მცენარეების ეპრობირებში თვისთაფილ დღეფა დღის წესრიგში ხაღბური ნაწარმობების თქმებისა და მიჯნეების ხაღბლის შეფენა. კანონისთქრია, რომ ზღაპრის სოცეტების პირველი ხაღბეული ფინური ჰკადის პარმშია. 1910 წელს ასეე აღიარე გამოაქვეყნა „ზღაპრის ტიპების ხაღბეული“, რაიაც დისამბის მსხეე ეწრობის ქვეყნებში სერვისმობის სოცეტების კრედიტების შეფენების.

ამ თვისმობისთი მოქმედებელი იყო მდინარი ქართული ხაღბაბი ეპრობა, ეფრე ელერსიდაქე არ დატემა ნ. ანდრეევის არეულ სრულყოფილი ხაღბელების მსხეეფი შეფენილი „ქსოველია ზღაპრების ხაღბეული“ (ლიტერატურული ძეგლისი, XII, 1960).

ამ პრინციპულა მიერამ თქვალბედ საქსე 1970 წლადს ხელი მიკედა ქართული ზღაპრის მდღეფლია ი. ქრდიფინისქე 1976 წ. მის აღიერებრული უნაფრეობისთი VI ტომში რეხელ ქარე გამოაქვეყნა „ჯადოსნური ზღაპრის სოცეტების ხაღბეული“, რომელიც თორენა ეწმხრულ ქარე ხაღბეულს რეცესიებით გამოფისსერსენ ეწრა გამსარეფა (ხელოეკეფი) და ედმომ უიფეი (ქრეფი). ხაღბეული დარეი იტერის წიგნი „ქართული ხაღბური ჯადოსნური ზღაპრის“ (1983). ი. ქრდიფინისთის შეფენილ და 1988 წ. მიკეფი გამომცემლისთი „საქსე“ (აღმოსაფერი ლიტერატურის ენერეფლების) მიერ დატეამხელ ხაღბეური აღმარეი აღტურულ არეოსეულს ამბეცინმბე მამბინმ მბეცბე-ახლეფი სოცეტების ტრადიციური ახლეთა. ამის მიხედე ი. ქრდიფინისთის მიწვეფი ფოლკლორისტიკა ბუდინგეფის სერვისმობისთი კანტრესე. 1996 წ. კ მის შესახებ დაბეცედა სერეფი ბერდინ-სოფორტის ერთეფი გამომხეფილ აღმოსაფი ენსეების აღიარებელი და შეფინეთი ელექტის ქრობარში „ზღაპრის ტრეე დოქტრინა“.

ქართული ზღაპრის სიუჟეტური ტიპთა საერთაშორისო კატალოგი

ფინდის აღი ხაზიდაღობა - საქართველო-სელმეკობით ი. ქრდიფინისქე დაფერეკენა მრავალწლადი შრომის და ხეკეთი ხარეფი გამბეე იფი ანდლისერ (The index of Georgian folk tale plot types, თბილისი, 2000) და რეხელ (Общаясь с миром: мифологические типы сказок. Тб., 2000) ენებზე დღეს ედმ ხელი ედქეს ქართული ზღაპრის სრული ხაღბეული, შეფენილი ანტეკომისის ხსტრების მსხეეფი, რომელიც აქმამე ვეფხე უფრო სრულყოფილად არის მხმეულია წიგნი ქართული მსაღლის ენაღებეა ანტეკომისის პრინციპითა და რეპრეკეთით მცენარეულად გამარელებელი და მდღეფლიათვის ფასიეფებელი ლიტერების მქრეა, რაიფის იფი თფილად მიადებს სერვის სოცეტისა და მის ეარმბებზე, ახეე ამ გამოეცემს, რომელმეც დისტამხელია ამ სოცეტის შექვეული ზღაპრე.

ქართული ზღაპრის ხაღბეული შეფენის ხამ ენერეფებისთინ: ცხოველია ზღაპრე, ხეკეთი ზღაპრე (მე უჯდოსნური, დეფეფორული და ხეოფერის-ხეღბისტიკური) და ანტეკეფი, რომელმეც სოცეტებში დოქტრინებელი ძირითადი თქმების მსხეეფი ფაბულარული სტრუქტის ასეფი ხსტრეკე-ზეფი წარმოსეფის ეკოქმის ქართული ზღაპრული ენისთის ფინდის შეფენილობისზე წარმოსეფს ქრეფ-ხეღბეფი და ქრეფულ თფიფებებებს, რომელიც ი. ქრდიფინისთი ურულ ცალკეულ შემხმეფში აქმე აღიხსნელია. ეს, თვის მხრე, ეკვმისსერე შექმელებითა პრეცედის, ხაღბური მქრედიტებისა და შექმელია ისტეგობის შექმობითა.

წიფის პრეცედულაში აღიხსნელია, რამ ამ ხაღბეული ქართული ზღაპრის შეე სერვისმობის მიმბეცეფი, მიერამ მისი მნიშვნელობა მარეე ამ ნაწით არ ენისსაზერეფს, მის უჯიფი აქმე უფრო ფრთხილ ეკვმერეფილიტური ლიტერებელი.

ი. ქრდიფინისთის ხაღბეულში შეფენა XIX-XX სოცე გამოაქვეყნებელი ქართული ზღაპრების სოცეტის (ზოგ შემხმეფეფში, რაიკი სოცეტური ტიპის დოქტრინეფი იფი თქვალბეული, გამოეცემულია სარქეო მსაღლაც), მიერამ იფი უფრო მეედ ეთარების

მასზე, რაღაც ზღაპარი შეასრულდა და შეწყდა ბრძოლის ტრადიციული სუბსტიცია და მოკლეობა არის წარმოადგენილი. სასოფლო, სახეობაში იგრძობა, რომ აგრეთადაც ქართული საზღაპარი ების ერთ მდინარის წარმოადგენს. სახეობის მქონეებზე ღრუბულებს ზღაპრული სიუჟეტისთვის დამოუკიდებელი პრეზენტიცია სესხა.

ა. ქარაფინის სახეობაში იფიქსირდება წარმოადგენილი ის სიუჟეტური პაროდი, რომლის სარკისმისე ქნის შიკარულ ნაწარმებს. ძალზე საინტერესო სურათის შიგნით კონტრასტულ სიუჟეტია აღიკვეთ და კონტრასტუალის პრეცედენტის თვალის ელექტრის. გამოყოფილი სიუჟეტური პაროდი არა მარტო ფაქტობრივი, არამედ საზოგადოებრივი სფეროების განვითარების შესწავლის შესაძლებლობის იმდენი ფუნქციონირება, სახეობა საშუალო მასალა, რომლითაც თავის ხელოვნების სამუშაო აქვს ემსახურება. შეხლება უნდა ვთქვათ ამ შიკარულ ფიქრს დამოუკიდებელი, რაც იქნება უკვე არსებული სიუჟეტური სტრუქტურის გამოყენებით, ამ იმედიანობაზე, რაც ახლადებს ამდენი წარმოდგენის და თვალის ელექტრით აგრეთ-შეხლების იმედიანობის ხარისხს.

საინტერესო აღსანიშნავია, რომ ა. ქარაფინის სიუჟეტური ფორმალის გარეშე ის კომპოზიციური მდინარის (ან ქარაფინი), რაოდენ ეს ზღაპრის წარმოადგენილი. მასლის ამგვარი გაყოფისა თვალისთვის ხდის მოკლეების ერთობლივი სიუჟეტის საზოგადოების პრეცედენსი. ეს კი შეიძლება უკეთესობაზე მოკლეობა და სიუჟეტის ურთიერთობების პრეცედენსი, რაც დღესაც იქნება ისეთი სხვადასხვაობის.

ა. ქარაფინის სახეობის უმოკლესი დროსაც ამის მდინარისთვის, რომ იგი სიუჟეტის ამზადებს ქართული საზღაპარი ებისის უფრო დანა, შიკარული კვლევით და საკითხი მქონეებზე კონტრასტუალისთვის. დღესთვის კი ამ სახეობის გამოყოფილი ტრადიციური სიუჟეტების ვარდნი ქართული ზღაპრების გამსახველადი სამუშაო, ქართული თვითმხილველობა რაღაც, რაც საკვლეობის მასალის იმდენი ქარაფინი ხდის ელექტრული-ტრადიციული განვითარებით დამოუკიდებელი მქონეობის უკვე შესწავლისთვის.

ზღაპრის ციხის ხრედი სიუჟეტური სიხვედრით გამოიღობა მათის მქონეობა ების-შიკარების და შექნის ბაზისი მთელი საზღაპარი ებისის სურათული სტრუქტურული-ტრადიციური ახლადობის ამის შედეგად კი შესაძლებელი გახდება

ბი კონტრასტის შეტანა ზღაპრების კლასიფიკაციაში, რის აუცილებლობისაც მასალაზე დაკვირვება იქნება.

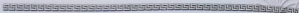
სახეობაზე დაკვირვებით შეიძლება უფრო დანად შეესწავლილი სიუჟეტის კომპონენტები, მოკლეობა კომპონენტები და სიუჟეტია კონტრასტუალის სხვადასხვა არა მარტო ზღაპრის, არამედ სურათობრივების სხვა ებისებზე, რაღაც ერთი და იგივე დანად ფაქტორის სხვადასხვა ნაწარმებში იქნის თავის უფრო დანად ეს დანად განვითარების კვლევის ამისთვის და ფაქტობრივი შემოქმედების პრეცედენტის უღრმეს შედეგზე დაკვირვების საშუალების მოგვეცნა.

ქართული ებისში დამოუკიდებელი სიუჟეტების შედარება საერთაშორისო სიუჟეტების დროსტრუქტურის, რომელიც შეიძლება ურთიერ თვისებებზე სურათი, ისევე მხედრებულად საკითხავ ქართული სიუჟეტის ენადაცების პრინციპს გამოიყენება. ეს ურთიერობა (ფაქტორი) კი არ არის გამოყოფილი, არამედ საზოგადოებრივი საერთაშორისო სისტემაში იმ ნიშნების, რომლებსაც გარკვეულ სახეობებს ამზადებენ. ეს ამის მქონეობაზე, რომ ქართული სიუჟეტები არ არის განკარგულებული, ებისში დამოუკიდებელი საერთაშორისო სიუჟეტისთვის განსხვავებული, რომ ქართული ზღაპარი ასეთივე დანადობისთვის ამ სტანდარტის სახეობებს ურთიერობის მქონეობა შესწავლილი.

ა. ქარაფინის მერ შედეგადი სახეობა გამოიყენება საზღაპრის გარეშე კონტრასტების კვლევის ასეთის მდინარის მდინარის და ელექტრული-ტრადიციონალისთვის. ეს კვლევა უფრო ზღაპრის ამ წიხის მქონეობაზე ღრუბულებს.

სახეობის შედეგად არ არის მარტო, მქონეობა საშუალო ტექნიკის მოხილველობა რომ შემოიღობდება. ამის სტრუქტურის საზღაპარი ებისის ზღაპრული კვლევა და კვლევა საშუალობის დანი გამოყოფილება. შიკარული ამის შედეგად ა. ქარაფინის საზღაპრის ამის მქონეობის იმდენი ის ამბავი, რომლითაც აღიკვეთილი იყოფილი სიუჟეტი.

ა. ქარაფინის მერ შედეგადი სახეობა მომდინარეობს კავიანობისთვის, დანი შიგნით შექნა ეს წიხი ფაქტობრივად საზღაპრის გარეშე მომდინარის მდინარისთვის. იგი სურათულ მქონეობაზე ბაზისის ქნის ქართული საზღაპარი ებისის შესწავლის და ბევრი ასეთი მნიშვნელობა საკითხის კვლევისთვის, რომელიც ქართული ფაქტობრივობა უკვე არ დამოუკიდებელი.

„გორდი 'ლ'ას“ კვანძი*

კავკასიის მესამეონღე მუსლიმანებში ცნობილია ხალხური პოეზიის ერთი გამსაკურებელი ფორმა „საია“. სიტყვა სპარსულია და „სიკეთეს“. „ეთილდღეობას“ ნიშნავს, საია, საიახი — „საიას“ გამოთქმული — მხებეტილუ ამული იყო, ღურვიში, რომელიც კარდავარ, საქონლის ერთი ბინიდან მეორეზე გადადიოდა და თავისი იმპროვიზებული ლექსებით უმღეროდა შინაური საქონლის სიტყვის, პატრონ-მწყემსს გარყას და ამ შრომის სანაცვლოდ იღებდა გარაქას და აკვალს, ფეჭურად და ზონბაღს, ბარჩენა და სხვა პროდუქტებს. ამ სახალხლო ლექსებში გარკვეული იდეოტემა სასოციალური კეთილშინაობისა და ადამიანთა შორის, საიამები მუტრ-ვალუდ ასხამენ ზოტბას ძირბას თუ ხარის, თხასა თუ აქლემს... უპირატესობას ყო მონღე ცხვარს ანიჭებენ და ის არცაა ვასაკური. ასეთი შეფასება და გამოჩენვა ცხვარის უნივერსალური ჩანს. სხვადასხვა მითოპოეტურ სისტემებში ცხვარს სიმბოლური მნიშვნელობა ერთნაირად იკავებს: უწყინარი, თვინიერი, მიმდობი, მიუყარული — ამვე დროს, ცხვარე რაც მთავარია, ცხვარი შატრიალური კეთილდღეობის წყაროა: „ავფრხობილეთ და ამ აწუნიწინით ცხვარს, წე იცხოვრებთ, სადაც ცხვარს არ დაეღვობება“... — მღერის საია.

შინახავს ბინენ, სადაც ცხვარი არ უღვათ, ისინი ჰკვანან უწელი მღინარეებს, რომ ამ გამოცდილი შიშლია. დღემუდამ ცხვარს დავტრიალებთ თავზე...“ საქართველოში მეცხვარეობა ზევს წყლიადრცხვამდე იყო განვითარებული, ძირითადად ზაფხულის ან ზამთრის საძოვრების ზონებში. სამრეწველო-მომთაბარე მეცხვარეობა იყო გავრცელებული თურქეთში, ავღიშთ, ხუვსა და მთიულეთში, ქართლში. სხვა რეგიონებში — მესხეთ-ქვემოში, თრიალეთში და დასავლეთ საქართველოში, ბუნებრივი საფარველების რაციონალური გამოყენების შესაბამისად, სამრეწველო-სტაციონარული და სამომხმარებლო-საგარბიდაში სისტემები დამკვიდრდა, საქართველოში, მეურნეობის ამ ურველს დარც ექსტენსიური სისათი ჰქონდა. შემოსავალი მილიანად ამინდზე იყო დამოკიდებული (გვალდა წესტი, ურგა...). დად შემოსავალს დიდი ზარალი ენაცვლებოდა, განსაკუთრებით მიზეზიანი მომთაბარე მეცხვარეობაა, უბლაბო გახაფხული და გვალვიანი ზაფხული, გადაღებელი წვიმები, მკაცრი ზამთარი, შტაცებული უგზობა... — აველაფრე ურდა გაიმარყო, გზა-გამოსავალი ურდა იხოვო, ბარდაბარხი და გადატანითი მნიშვნელობით, „გზის გამოხლასა თუ ვლილეთ, ცხვარი ამ გავფრუდება შიშლით და მთაში რაღა გვარდა, დავფართო რობები და წვილეთ სახლში“ („მეცხვარეობა ელისა“). ამტროსი ილიცება ხალხური ლექსი: „გზაშიმცე ავეღებთან ცხვრისა და მეცხვარისთან“.

მათცი და ძნელი პროფესიის ხალხს ყოველდღიურ ცხოვრებაზე მოგვიხსრობს. ავტობი უნაამყენიერი, ეთნოგრაფი და ფოლკლორისტიკა, თეშვითს მკვირი, ცხვარში ნავალი, მეცხვარის ხელობის მკონდე და დამფასებელი, ტრებულის ანოტაციამს გვიხსობლობს: „ამ წარმოდგენილი ჩანაწერების უზრეტეობა მეცხვარეთგან მაქვს გაგონილი და, ჩემი მუხსიერებას შესაძლებლობის კვალობაზე, გადმოტანილი ჰდაღღზე მე მათ ნოველებს ვყახხი, თვექ რას დაიპქმეთ, თქვენი საქმეა“.

ავტობის ერთგვარი ეჭვი ამ მონათხრობთა უნარბრივი კვლავიკეთის თემაზე, იქნებ ვასაგებესია, მაგრამ მათი მსატრული ლირებულება ნამდვილად არ იქვეს ეჭვი.

პარკელი, რაც წიგნის ვადაფურცლისთანვე გავსა თვალში, ესაა ის კეთილშობილური მოცხადება, სიყვარული და პატრიოტისკმა, რასაც მწერალი ნოველების პატრცირთ თანაავტორებს — მწკუმ-მოხრობელებს — მიაგებს. ანოტაციამს ადინმსავს კოდეც: „ავტორებო, ცხადია, მეცხვარეები არიან, მე გენებეთ, მათ რედაქტორად მიმონილო“. ნოველებს უზრეტეობა სწორედ მათ — სოცლებსა და გარტახლებს: მიზი თურქიშვილს, ვალიყო ცოქიათქს, თამს ანთიქს, სახა ვლიზარბიძის სლოვნას, უფარბასლესი მოხეცის, ილიყო იტაბის სლოვნას და სხვა, ავტორისათვის მუტრული ადამიანის სლოვნას — ეძღვნება.

ამ მოთხრობებში ამგვარად იკვრება მეცხვარეობის რეგიონისათვის ტრადიციული ყუფითი საქმიანევი, რომლის სხვადასხვა კეთიები ცხვარ-მეცხვარე, ძალი (ან მეცხვარის სხვა დამმსარე, მეგ: ცხერი, ვარი) და უგელი (ან დათვი) დგას. ეს სამკეთიდი გარკვეულად უნივერსალურიცაა.

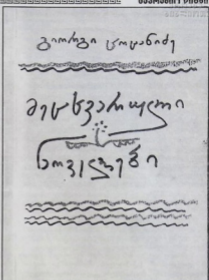
„ესვე მოფარფარე ღურჭი ღრუბელი მწყემსების საბანია, ჩადღებელი ზვეწები თავსათუქალია მწყემსის, მრგვალი და სპიი კლდეები, მწყემსის მკილებია, განუმოჩრებელი კომბალი ფრიაა მწყემსის, ნატრისფერი ნავაზი, მწყემსის ერთგული მეგობარია, ლამუღარბილი მგელი, დაუბინებელი მტრეთა მწყემსის“ — ასე იკითხება კაცობიური ლექსებში ამ უნფრსალური საქმიანების შინაარსი.

მედიან-მედიანად

გაორგვა ცოცანიბის „მეცხვარული ნოველები“ ამ

* სტატია იბეჭდება სრულად შემოკლებული ვარიანტი დაიბეჭდა გაზ. „კლასიკისში“ №7 (53), 2001 წ.

სადგომი, ჩემი საწოლიც იქვე თევზზე მაჭებს ახალი, ისე რომ, ნაბნის ზღვას ავწევ და მთელი ფარი თვალწინაა". მეცხვარე მართლაც თვალის და ფარისა, ნამწვლი პატრონი და ქირისტფალი, რომელსაც ვერ ვიხვე „შესაქმის“ დროიდან აქვს გაეცნობიერებულ-გათავისებული უფლის მიერ დაკორიებული მოვალეობა — „მოაჯირობებს თევზთა ზღვისათა და მწვანეველთა ცისათა და პირუტყვითა და კრეფსა ქვეყანასა“. ეს ურთიანობა ცხვარ-მეცხვარისა ანუ მარტენალ-პატრონისა შექცევადობით მოდის და ვადადის: „ამ ორი წლის წინ, მე რომ ცხვარს თავი დავანებებ, ბაღს რა მიუთვალავ ვეუბნარი ახალდა, ეს ცხვარი არ ვაძლიო, ან არ დამკლა, აქ იყოს, აქ მოკვდეს თავისი დღითაო. ამზობენ, ბელადი ცხვარი ნაწილანია, მთელი ცხვარ-ბინის ბარაკა იმსა ჰყოლია“ — უხუცესებს ახალდაობიდან მეცხვარე“ სანა, უკვე დროელი ვაქი, ამ გამაზრებული ცხვარს (ბიძე) ამავს თანამოსაუბრეს და ამ მონაყოლში სიყოფილის სულ სვე სული ტრიალებს, — ბუნების შევლია იდუმალი ნათესაობის სული:

„ტელა ეს მე და პირ რინვე დავებრდიით და დავარჯიეთ ფარ-მძალი, ველოდებით მიკვლ-გამარჯვებს, წება ის დალოცული, რომელს უფრო წინ მოგვიკითხავს“ (ბიძე).

როგორც ველებს და ველოდებო, უფროსები მიდიან და აბლები მიდიან, მაგრამ აქ, ცხვარში, ეს ბუნებითი მონაცვლეობა სხვაგვარადაა მოწყობილი, აქ სხვა ვადადება უნდა ვისაც შემკვირ-რობით ვაწეო სულმოქცობა, მოვინებლობა ან ამასტარებობა უდევს, მეცხვარეობა მისი ბელობა არ არის, ეს ნავადაცყო სემქია.

„როგორც კი სკოლიდან დამითხოვედნენ, მივიდოდა მიდიან მამაჩემის აბრანება“ — ეგ ბაღლი მანდ ზაფხული დიდიდის სადამომის აღაზნაში არ იყდეს, აქ ამოვიდეს...“ სემქი კი მთაში დიდ-მატარისათვის თავისუფალი იყო: „კოჭლები, პედილები, ვარები, წყლის მოტანა და კიდევ რაღა არა — ცხვარს ბინაში საბაღლი სემქეს რა გამოუდეს, ვთავი ვერე მთელი ზაფხული ვადი-ვაშობიო“ („დათვის ვონებულა“).

ცხვარში მოზარდი მარტო ფიციკურ და შრომით წერათნის კი არა, ზნეობაც წერათნასაც იღებს. უკაცურ სემქეს — ადამიანისა და ბუნების ეთლი ჰარმონიის დარღვევას — აქ ბაღლსაც არ ამატებენ.

როცა ჰამან ვაიყო, რომ მისმა საბაგიო შელოშელობა, ამასის კაცობა, მიტს ვერცხები ამოვლი ბუდიდან და შეიწეა, გამტარებულს მვეწვალა ვაუშეშა ბელაო:

„ა, დოღება... ბიჭო, ვაგაბლო... ვაგასება?... ვაგასეო! დამეცაგე აქედან... ბაღლის დავებდებო... გარში ვაგარდნილ ბაქმეს მოყოლებული მვეწვალა კობის გასასვლელის ყორის მიღმენა“ („პირიას ვერცხები“).

აქ მამა-პაპები თავითან ჩამონავალს შიშის დარღვევას და დიდსულოვნების ჩაიკინებენ, სანდო და ურთულელი ამანაგის ამოცნობის უმარტოებს, ნაცად და უტაჯარი ბერის უშეღერ.

აი, როგორს არიგებს მესველიობისათვის დამატე-

რებული და მოაჯირობისაგან უკვე გაწირული მამა თვის შემკვირებს:

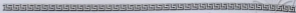
„ — შენაო, მოზარა, ტელა რას იზამო, ალბათ ცხვარს ვაგაგებო, იმ ცხვარს რა ეშველება, შენ უნდა მოხედოო, მეცხვარეობაშიო, ხომ იყო, ბევრი და ბევრი-ნაირი ვაჭირებდა შეგებდება, ბევრ და ბევრნაირ ამ-ანავსაც შეუცხვებო, აბა, ისე როგორს იქნებოო, შიმშილიც იქნებოო, სიცივეც იქნებოო, ვარცხნარს გასული კაცისათვის ამანავა ველოდებო, ამანავა უნდა ვაგაძლებინოს, ამანავს უნდა ვაგაძლებინოო, მამაშეგვა იქნება, ერთი ვარდილას ვაყოფაღეც მიკვდებოდა სემქეო, ხო და შენ თუ ვაყოლო, დიდი ნატეხი ამანავს მიეცე, მატარა თავად იიღეო, ის რომ გაყოფდო, ვარაღეც ვაუწეოო და თუ დიდი თავად იიღე და შენ მატარა მოვყოლო, ვეტი კაცსაო საამ-ანავად წე დავინდობო“ („მეცხვარეობა“).

ბაღლი

შევეში ასე ილოცება:

„ — ამ უანწით, ბიჭებო, ვარც მეცხვარეს ვაუშეშაროს, მოკვადსა და ფინას, იმსათანვე იმის თანამეშვემსავე ვაუშეშაროს, უნასთავრო შევემსებას — ვარც ვაქს, ფარის მქეჩავს, ვარც ბაღლს, თვის დარაქს, მტარსა და ნადირის გამაზრუნებულს...“ („მეცხვარეობა ცლიანა“).

ბაღლი მართლაც განუტყრელია მეცხვარისა, ცხვარს

ქომაგი, ფიზიკი და ქვიანი დარაქი - შვეშხის ერთგული და ამ ერთგულებისათვის სათანადოდ დაფასებული. კრებულში მეცხვარის ძაღლების მივლი გაღვრვაა წარმოდგენილი და აწვლა მათთან ჩაღაცით გამოარქველია - ტანადობით, ფერით, ზეგანისათით, იჭრება ეს შერა თუ ოსნაღა, გაციო თუ ზოღვერა და სხვ.

ქომაგმა მერას ქუბილი, გავიჯეფ და მოჭრის შარაღ სულ მაღლა-მაღლა ფრეით, მგელმა რომ იყის ისე, შავი ოღქაი" (სურათი).

მედამ საზღვრად ქედზე ბალანსილილები და შემართულები - ჩხებში აწვლას თავისი ზეჩხით რომ გააქვს თავი; ზოგს ძლიერი მყვარლით, ზოგს მჭრელი ქბილებით, ზოგს სისწრაფითა და მოხერხებით:

„დაღდა ძაღლების გნასი. გამოეცვივებით გარეთა და რას ვედოეთ: ბაქმი ცხვარი მაწყვლება და მოაწყვება. შუაში ერთი მგელი ტრიალით, ავღზე ჩანთასათო ეს თეშის ძაღლი ჰკლავს, მოქმედებს და მოქმედებს, მაგრამ ვერ იფლებინებს, ჩვენი ძაღლები კი აწვით ურბენენ ბაქს ვარჩუთ. შიგ ვერ შედიან, ისეა ცხვარი შერტული.

- ჩემმა, ჩემმა, დაადავლო, დაადავლო - ეს თეში გვერბება!

იტრიალა იმ მგელმა, იტრიალა და დევსა. დაეცა და დაიწყო ჩაღლი ზემოდან. ცოტა ხანი კიდევ იყო ფერე ველზე მდგომარი, შერე გავშავა და დარჩა მგელი შუა ბაქმი, დოქრაბო.

... ის დღე იყო და მის დღე, ჩვენ მგლისაგან ცხვარი არ დაგვკლებია" (ქოზიველის ნაამბობი)". ამიტომ ემადლიერებოდნენ მეცხვარეები თავიანთ ერთგულ თანაშემწეს:

„როგორც იმედთან ამხანაგს ანდობ, ისე ვინდობთ იმას დღეცა და ღამეც ფარასაც და ფარესაც" (სამორანი").

„უკეთ არა იქნაო" „უკეთილე უკეთ და ბევრ კაცზე მეტე ნამუილა" - სჯმის ცოდნით ასცნის ძველი მეცხვარე კარბილატარი.

შედეგი

მგლისთან ვეცავი ატყვითი არ არის, პირდაპირ მიღის დაეცემაზე, დარატყამ და შემოგობრუნდება, შემოგანათებს თვალებს, თითქმის უნდა გვეცხო, არა, ყომალი, ყომალი, ცავარი" (სამანი თობასი)".

მგელი ცხვარ-მეცხვარისა და ძაღლის ტრადიციული და ლირსული მეტრა - გონიერი და მამაკო, მოხიბვლელი და ფრთხალი. ფიზიკურად უნდა იყო, თუ ცოტას მოეწონებო, მივლი ფარას გამოგიითავებს, „შერე როგორც იყის შავ ოხვრამა, კარგება არსებებს, ფარა რომ დაფრთხებება, წინა პირს დაეტრანება და იქ იტრიალს, უკანა პირს კი არა, სადაღ ბენებში მობრბანა" (შვეშხის); ხან ასეთი მხრამე წელი გამოიჭრება, რომ ეს მტაცებელი ლამიად იტრება და დღისითაც, ბეჭრის ასეთი „შელოანი წელი" ახსოვნი სტაგიონ მეცხვარეებს, როცა მგლები აკვითი დაეწვილებია იფენენ, იკვითი დამამასდღებულდება, რომ საიდან რას შერბარებოდნენ, საიდან რას ვარტანდენ, ვერც შვეშხი იყვება ვერ-აფერს-ღა ვერც ძაღლი" (ქოზიველის ნაამბობი)".

ეს დღემთავრებული იმეო ცხვარ-მეცხვარისა და ძაღლისა მგელიან, თავგანწირული, მტრისა და სისწრაფისა და ქიშის ვადარტრისათვის, ბუნების მღვმელი და ჩვეულებრივი ნიშანია, როგორც სიცოცხლე, როგორც სრბონვა.

„ერთიანად ამ ჩაღლების მხრიდან ცხვარი წამოერთხა და იქვე ჩვენს აბლოს, ოთხი მგელი გამოვარდა და წამოეჩრუნენ ფარამი. ამა მამნვე გაქანდნენ ძაღლები, გავვარდი მეცა და ეს მგლები კი არ ვაიქნენ, ცხვარს თავი გაანებეს და ჩვენი შემოგობრუნეს. არც ძაღლებმა დაიბიეს და წაიქნა ჩხები და რა ჩხები..."

ამ ქვილი-ჩხებში ძლიერი და გონიერი ამარყვებს, უფრო იმედუნება მეცხვარის ძაღლის ქიში, მეცხვარეს უფრო იმედინი ხდება, სხვასაც აშველდება: „არა - ოქვა - მგლისა კი ნუ გეწმინათ, მე ძაღლი მყავთ". ამ იმედის ძაღლმა, ტანმარჩილმა და მოყვითალი ნაგარმა, ისეთი სასწაულები ჩაიდინა იმ ზამთარს ტარიანში, რომ ფარას მგლისაგან ცხვარი არ დაქვლებია, „ის კი არა და, ჩვენი ძაღლებიც ისე დავერმა ამ ძაღლმა, რომ მგლებსათო იჭრადნენ მგლებს მინდორში" (ქოზიველის ნაამბობი)".

ასე იყოებება თუ გამოიჭრება ტრადიციული მეცხვარული სამკვებდელის კუთხეები წარმოდგენილ ნოველებში.

სხვა წიგნები...

სამკვებდელს ვასტუნებთ და თითქოს ისე გამოეცდის, რომ მეცხვარის ცხოვრებაში ჭალი, სოფარული (იქსი, მშობლები) სადაღაც ეცალკეა მიჩნეილი. მ. ქავი-მეოლის ერთი ცნობილი ლილოგი ვეასტუნდება „არსენა მარბაღულიდან":

- აგამარკობა, ღვთისაგარ!
- ვაგიმარკოსი, რისკობში როგორია ვეავს საქონელი და დღღ-მამა?
- კარგად, შენი საქონელი და ქალბობა რაღას იქა?
- კარგად არიან".

ასეა, ვერ საქონელი მოიკითხვენ და შერე სხვას და სხვას ეს აღარ არის მოიკითხვის რავითი ფორმულა, ეს უნდა მოხიბვლდებოდა, ასწულულებიან მშობითი გამოუცილებლი მამოწილი (პარაველად იყო საქვე)!

იტყვიან, სადაღა სოფარული, ადამიანური ვნებები, სულიერბობა! აწვლაფერეც არის, მაგრამ არა სავე-უნოდ გამოიფენილა, არამედ გულისგულში აფეავებული.

„მეცხვარული ნოველებში" ერთი-ორივერც კალიც ვაქვარება, თითქმის შემბრველი, ტემქმად, მავალითად ასე: „იმ ზამთარს ქალს შეეცვიე დღადრში..." (სამორანი)". ჩაღაც სხვანაირად, ზეტულებდა ნათქვამი - შემოეყარდა კი არა, შევეციეთ, მაგრამ ეს „შვეციეთ" უფრო მეტია, მივეციე თობობას, ზამთრის ერთ ამითლიერ" ღამეს, ქალისგან გამობრუნებულ მეცხვარეს მგელი ზოდდება ვეაღნი, ათარადი კი არა, კიბიც არ მიჭირავს ხელში, ამა ქალს კობიანი ხომ ამ მივედებოდი კარბეზე..." ქალის თავისისწონებლად, სიმბდაღ არ დამწამობს, ქობის დეტკრას რომ ითავებოდი, ამაზე მეტე სოფარული ჩაღაც იქნება?! ქვეუ ხასიათია, კაცი თავის გრანბებზე ენად არ

გაერთიანება მისი სოციალური მშობლად მისი საიდუმლო, ქალისა და კაცის წინადა საიდუმლო.

მარტოს ეს „სათლიერი“ ღამე რამდენ რამეს მსწის. ნოველებში მოხდენილი და მარჯვე ფრაზებით, დალოცვითა თუ შტრახით ისტატურად იხატება პერსონაჟის გუნებაგაწყობა და ხსიათი. რამდენიმე ასაკის დაუძინებზე.

„თავა“: მოღის, მოვიინება გუნებაგაწყობილი ზეესტრი, სასოხად იწყეს მუცხაგებებზე, მოკლედ, ერთი შარანი ვინაა. მოხარბული დამარჯვებულად ქნის ამ ხსიათს და, ამასთანავე, თხოობისას, რადღე ოროოდ ფრახით, საკეთარი თავის გაქოლებით, თავის გულ-განსილობას, იუმორისა და სკეთესაც ავლენს:

„მე უნარ დეხა დავაგურე, ვფიქრობ, ერ ვე შელოკო დატვლეს, ვე ძველდა და თუ გაჭირდა, შერღის მივეწველო, შერე ხა ჩარა იწვება“.

„შეაღლის ნაამბობი“: ვადალღავს მეტხვერე კაცი, წილით, თავლილი ცხენი ჩამოართვის. ურეცის და ღლირამა ხალხში საიდოდ ბუდაერი სადაღის ცხენად აქცია. ვხანვე რომ ვაატარებდნენ, ცხენი ქრეს გამოყოფიდა და საკეთარი ეხო-არში ხეივინით შეუტრებოდა, შემოკვევბოდნენ შთარახიანი კაცები და უნარ ახრუნებდნენ, ვოფლი პატარანი კი „ეხოში იქდა, სავდუდ ტაძის კრება, ან სამარტელ ბარდასანს აყრებენ. არ ვაბედვება, თავისა და ასწევდა, თითქმის არადღერი ვაჯგორიო“.

ეს გამტარება არ იყო მარტო დახობილი კაცის ვაჯგორისა, აქოდა, საკეთობება ჩამოართვის, ახა — ღორხუხაჭორილი პირტუციის დანახვა ემეღლელებოდა და საკეთარი თავი უღასაბუღებოდა.

„ჩაივრდღის ნაამბობი“: შუღამებულზე, არყის გამოხდისას, მარტოდ შუღი ქალი შექვე წინდასა სოკვდა, დამის სინდემში ქვის ხრალიმ შეაწინა, შოლვე მობჭდა, მეხოზობის კაცი შეპოვიინებული ხრტუნებოდა და იმისი ხმლის ქარქამის საწვერე ეხეივებოდა ქვეს. უცებ იმპროვიზაციის როგორი კოცხელი სიჩვი გამოავლინა, როგორ ვარდასახა ქალი ცუცხლის შექვე თმგავლოდ იღად და როგორ ვაატკია ხმლიანი ვაჯაკო, ამას მხოლოდ ნოველის წაქეთების შემედეგ ვაჯგებთ. „კარგა ხანს კი მოდიოდა მჭერილი იმ სიბნელიდან“.

ნოველის პერსონაჟთა განსხვავებული ხსიათით მათი ბედისწერაცაა. ურასა და იმავე უბედობისა ყველა თავისებურად უბედება: ზოგი თავს შეისაფება, ზოგი ვადაბრტვის ძაღის მოკოლობს.

„ჰუბოშვილი“ ამავ თემში, დიდი ცხვარბინისა და ცხვარბინალი ქოჯის პატარინი, სულ ცოტა ხნის წინათ თავისი მოხაჯარით თამაში — ვაამავთიოდეს, ყველაღერი წაართვის და დასტყარბინაც გამოავლენს. ღორხუხაჭორილი და დამტყარბული სოფლოდღე ჩუველის თავის ეხო-არს და გულს იხეივთეს...

„ერ ვაგოლო“ („ჰუპოშვილი“).

„ორქოიანი ვაბოკ, მთელ თუქთომში, კახეთისა და ფშავში ცხვრის ვანთქმული შარასია ვაამავთიოდეს და კარბოდღე დატოვენ. ვაბოლოვებული ხარში ჩამოვიდა. ქაზეც ცხვრის პარსადენენ. თითქმის მოხუდალყვებული იყო. დავტმარბობითი — შესთავისა შარასიანება — პარსეში ცოტა მატელს მომტვენ და იმას მაინც შე-

იღარ სახლშიო ვაბარსავ თორბე შენც თურქიანს ვაბთ არ იყო, ზომ ზედავ, დღე ვალიო, რადღე უნდა ვაბარსათო...“

„შისი ჩასვლამდე ასი ვაბარსა. აკრფდა თავისი იარაღები, ათი ნახარსი ზალიო ზურჭინში და ცხენზე რომ შეედა, მაშინღა უთხრა, მიქებო, კარგად იყავით, თურქიანი ვაბთ მე კარო“.

კოდე ენით: ნოველის პერსონაჟებს თავიანთი თავი მხოლოდ ამ მიქისთვის ემტებებო, კარგად და ცუდად აქ ამ მიქაზე უნდათ, ვეითი ხალხისა და ვერაფერის იხამ, „ხოლოს ვადავწყვიტე, რომ დავბრუნდღე და რაც მომივა, მომივიღეს, ვიფიქრე ეხლა ამ კასელს ვაჯვე, თურქეთში ვადავიღე, სად უნდა დავვიკარგო უცხოობაში — ვინ იყოს: სად მოკვდები, სად ჩიყრება ჩემი ძალ-შალი, დავბრუნდღე და სიკვლილა თუ სიკოცხელი, იმე ზემ ხალხ-ქვეყანაში ვიყო-მეთქი...“

შეწინვირია ნოველების ენა — ხატოვანი ლექსიცა, ზესტრი ფორმებო, მიღარო სიტყვაწარმოება: ამ კომპონენტებით შეკრულ რთოდ და მიქინოდ სინტაქსზე იყება დინკი და ბუნებური მებრველება, სადაც არ ნელდება საუბრის კოცხალი მუსტი და თხოობის შინაგანი ექმარესია, მაგრამ ეს უცე ცოლედ თება.

„ეს სთია, კარგი სთია, ეხთარხად ვეილი ყველასთვის, კარგია წყაროსთვისა და მღინაროსთვისაც, ვარსკვლავებისთვისაც და მივაროსთვისაც, ღარბისთვისაც და მიღდრისთვისაც...“

კარგე კოცხების „მეტხვარული ნოველები“ კარგი წიგნია.

შეკავშირე: როცა შექრალმა ანოტიკიამი თავებულტურად ვეითრბა ავტორებს, ცხელია, მეტხვარებები არიან, რე, ვნდებო. შთი რედაქტორად მიმარბოეთ“, ამით მან მექმარებობით მიღებული ზეიბარბიე რიტეული აღსარება, ვორდილას ვაყოფის მავალიათთ რომ ვაჯეიდეულასინოვა; „ხო და შენ თუ ვაქყო, დიდი ნატბტი ამხანავს მეცე, პატარა თავად აიღეო...“

საქმებო ადამიანებს ერთმანეთი უნდა ეიმეღლებოდეთ, მეტხვარება ხედნში ამ ნდობამ და ურთიერთგატანამ შემეცვებასა.

ბელი, როცა ქვეყანას ეჭირს, შიმშილი, სიცივე, ვაჭარება დაქოქალა ჩვენს კარბობას, როცა უმტებეს-სო სიღარბის ნაშუქში იწურს, თუ ვგინდა, რომ ერთმანეთის ვაჯაღლებინოთ, უნდა კარგად ვა-ვაცინობოტრო მუცხვარული „გორდილას ყვანძის“ (სიტყვების თამაშით, შერე, „გორდილას ყვანძი“) მარტოე სიბორბე — როცა შენ ვაყოფ და შენს მკარე წილს ირფტენ, „ის რომ ვაყოფოს, ვარბული ვაუწიეო და თუ დიდი თავად იღო და შენ პატარა მოცყო, ვეით კაცსოა საამხანავოდ ნუ დანდობო“.

საამხანავოდ და, მით უმეტეს, საფეროსოდ ასეით კაცები — გულხარბი და ვამორბენაზე ვადავებული კაცები — არ უნდა დასავ თავზე, ქვეყნის საწმე და ქვეყნის ზედი არ უნდა ჩაახარო, თუკი ვგინდა, რომ სახელმწიფო შემოვიყვანოს.

ეს არქვეანი ჩვენია და დღევანდელი ქართული „გორდილას ყვანძის“ სიბორბეც ასე იხანება.

**ბასკური ენისა და ლიტერატურის
საერთაშორისო კონგრესი**

სექტემბერში ბასკური ენისა და ლიტერატურის საერთაშორისო კონგრესი გაიმართა ბასკეთში — ბილბაოსა (17-19.IX) და ბაიონაში (20-22. IX).

კონგრესი ორ სექციად მუშაობდა: I. ენისა (ბასკური ენის ისტორია; ბასკურის ურთიერთობა სავარაუდოდ მონათესავე ენებთან) და II. ლიტერატურისა (ბასკური ენტერატურის საკითხები) ბასკური სალიტერატურო ენის პრობლემა).

კონგრესში ბასკ მეცნიერებთან ერთად მონაწილეობდნენ ბასკოლოგები ესპანეთიდან, საფრანგეთიდან, პოლანდიიდან, ინგლისიდან, იაპონიიდან, ამერიკიდან, საქართველოდან.

ბასკეთის აკადემიის აკადემიკოსმა-კორესპოდენტმა **სალომე გაბუნია** მოხსენება წაითხა

თემაზე: „ბასკურ-კართული პარემიოლოგიური პარალელების ძირითადი საკითხები“. მოხსენება გადაცემულია გამოსაქვეყნებლად კონგრესის მასალებში.

აქვე გამოქვეყნდება ბასკურ-კავკასიური პიპათეზის შესახებ ბასკეთის აკადემიის აკადემიკოსი-კორესპოდენტის ნათელა სტურუს მოხსენებაც, რომელიც ირ წაითხებულა, რადგან მომხსენებელი აშშ-დან ვერ ჩამოვიდა კონგრესის დღეებში შექმნილი პოლიტიკური ვითარების გამო.

მწვავე დისკუსია გაიმართა ბასკური სალიტერატურო ენის განვითარების პერსპექტივის გამო. განსაკუთრებული ინტერესი გამოიწვია ჩრდილო კავკასიის ხალხთა ახალგაზრდა სალიტერატურო ენების შექმნისა და განვითარების შესახებ ინფორმაციამ.

საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის ირ. სიჭიაბვას ხსენების ქრთმეცნიერებს ინსტიტუტის ფილიალითა მეცნიერებათა სადისერტაციო საბჭომ (3.10.09, №6; თავმჯდომარე პროფ. გ. კვარაცხელია)

ფილოლოგიის მეცნიერებათა კანდიდატის სამეცნიერო ხელმძღვანელია

ნონა მახისიშვილი

დისერტაციის თემა: **სამაჰათო სიგვეთა სტრუქტურა, სემსტიკა და პრაგმატიკა**

სამეცნიერო ხელმძღვანელი: პროფ. გ. კვარაცხელია

ოფიციალური ოპონენტები: ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი ა. შვლიჩიშვილი

ფილოლოგიის მეცნიერებათა კანდიდატი ი. კალტო

დისერტაციის დაცვა გაიმართა **2001 წლის 13 ნოემბერს**.

მპა მადიანს

დისერტაციის თემა: **კუქმარების ნაკლები მცირეულში (სხვა ქართველურ ქვესიტყვისათვის მამარებისათვის)**

სამეცნიერო ხელმძღვანელი: პროფ. გ. შვლიჩიშვილი, დოც. რ. შერიაია

ოფიციალური ოპონენტები: პროფ. ე. შერეველია, დოც. მ. ნიჭუბია

დისერტაციის დაცვა გაიმართა **2001 წლის 13 ნოემბერს**.

მამა ხმაღამის

დისერტაციის თემა: **ქსიურთი მტაცელების დეჟინკურ-სტილისტიკური თავისებურებანი**

სამეცნიერო ხელმძღვანელი: პროფ. გ. უფოლიშვილი

ოფიციალური ოპონენტები: პროფ. გ. ბურჯულაძე, დოც. ე. სახლიშვილი

დისერტაციის დაცვა გაიმართა **2001 წლის 27 ნოემბერს**.

ნარში ახმდარიანს

დისერტაციის თემა: **სინისები აქობის ტოპონიმიაში**

სამეცნიერო ხელმძღვანელი: პროფ. ი. ქობლავა

ოფიციალური ოპონენტები: ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი ა. ტანჭირაველი

ფილოლოგიის მეცნიერებათა კანდიდატი დ. უჩუკიაია

დისერტაციის დაცვა გაიმართა **2001 წლის 27 ნოემბერს**.

თუ ვაჭიანძვლის სახელობის ობიექტის სახელწოდება უზღვევს...
საქონლის (თაფლობის) აკრედიტაციის თ. გამტარების
შედეგად...
სამეცნიერო ხელშეწყობის

ნათქვამი ნაპოვნის
დისერტაციის თემა: ბერძნული წიგნების
გადმოცემისათვის პირველი წიგნი ქართულ
რედაქციის
სამეცნიერო ხელშეწყობა: პროფ. ი. სარჯველიძე
თავდადებული ობიექტები: პროფ. ვ. ბახტაშვილი,
დაც. თ. ვარციხიანი

მოქვეყნებული აბტაქვს

თა შინაშე, 3 წლის, ობიექტი

პეტრო იანოს მამად დივრეკა და შინაურების
მისეი აქტის, იანო უცხუბი:
- იანოს დადასტავში კოლი უკრა, დადასტავს
მერე მისიხა, დარქიდა და ახლა ხერე მესიამ
ქსხის წიგნი.

პეტრო იანო ცუქობისთვის მამს დიხეა და
თხილე უკრა აქნა, უცხუბი ხეცოლი უკრაშეა მამს
მეცობარე:
- იანო, მამ უკრა ვიყვარს თუ ხეცო?
- ხეცოს მღაზიხა, - პისუბის იანო, რადეც
ერთ ხეცოს მამ უკრა ვიყვარ.

იანო დამთ თაგის სერეული დანია
პისუხელონი, მერამ შედასისს დედა მერაგრა
და აცრედა, პეშე რამ დარქუდებინა, მამ
მერე თაბში ვიყვარ და პირადდური
ცუდუქობით დივდებარეა იანოს; აქსხა, რამ

ახალი წიგნი

დისერტაციის დაცვა გაიმართა 2001 წლის 28 ნოემბერს

მამა ხანიაშვილი
დისერტაციის თემა: დეკი და პეხი (ვერხილური
და არხობრევი სერეკეტი, ნამტაუღური
პირაქერეტი)
სამეცნიერო ხელშეწყობა: პროფ. ი. სარჯველიძე
თავდადებული ობიექტები: პროფ. ვ. ბახტაშვილი,
დაცვა: პროფ. ი. სარჯველიძე
დისერტაციის დაცვა გაიმართა 2001 წლის 28 ნოემბერს

მამა უდაბარეცხიდა და უიხრა, ახლა
ხათისშევის მღაზიხაში ვარ, შქა დიხიხე და მე
მედე შედედა.
იანო დივრეკის და ვერხილი დაცვა.
ყოცა ხანში ხეცოლი უკრაშეა:
- იანო, რა ვიხრა მამამ? - ახე მობრა, არ
დიხინა, მედე შედედა და წიგნიხი - მერე
იანოს.

ნათქვამი ნაპოვნის, 3 წლის, ობიექტი

პეტრო იანოს მარქეკობის მამა ივარეკიშეს:
- რამეცა თათი ვაჭეს ერთ ხეცოზე?
- ხეცო.
- შერეზე?
- აქც ხეცო.
- ვამში რამეცა აქცა?
- ამ ვამში? - კობე შეკებრა ხანოს და
მედეაზე დივრეკე ვამზე მყოთა.

სამეცნიერო
წიგნი
სამეცნიერო
წიგნი

სამეცნიერო
წიგნი
ინტელუ
ჩინახეცები

სამეცნიერო
წიგნი
სამეცნიერო
წიგნი

სამეცნიერო
წიგნი
სამეცნიერო
წიგნი

მოქალაქე მისაღებ გამოცდებზე რამდენიმე ცვლილება¹

„თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის რექტორატის სხდომაზე 31 სექტემბერს მოინიშნეს რექტორის, აკადემიკოს რობინ ვიტარაძის, იმდროინდელი 2002-2003 სასწავლო წლის მისაღებ გამოცდების კომისიის სხდომაზე მიღებული დადგენილების შესახებ.

განსჯის შედეგად რექტორატმა დაამტკიცა მიმდინარე კომისიის გადარჩევილება.

გაზეთ „თბილისის უნივერსიტეტის“ კორესპონდენტთან საუბარში უნივერსიტეტის პრორექტორმა, პროფესორმა თინათინა ხუციანთაძემ განაცხადა:

... ზოგიერთი სახელეა სპეციალობების მიხედვით ჩასაბარებელი საგნების ნუსხაშიც: ფსიქოლოგიის ფაკულტეტზე არასაბიუჯეტო სწავლებაზე ნაცვლად ქართული ენისა და ლიტერატურისა ჩაბარდება ერთი ტესტირებელი გამოცდა ბიოლოგიაში...

... ქურნალისტიკის ფაკულტეტის დეკანმა ფაკულტეტის საბჭოს სახელით განაცხადა, რომ ფაკულტეტებზე მისაღებ გამოცდებზე ჩასაბარებელ საგანთა ნუსხაში შეტანილი ცვლილება: გაუქმდეს წერითი გამოცდა ქართულ ენასა და ლიტერატურაში და იგი შეიცვალოს ზეპირი გამოცდით. „ჩვენი წინადადების განხორციელება დასაბუთებულია, ამიტომ იქნება ვაგების მოზიდვას ქურნალისტიკის სპეციალობაზე“ — ვეუბნებოდა იგი დასაბუთებული რექტორის სახელზე მიმართავაში.

რექტორატის სხდომაზე წარმოადგინეს აგრეთვე მიმდინარე კომისიაში შესული ქურნალისტიკის, დასავლეთ ევროპის ენებისა და ლიტერატურის და მედიცინის ფაკულტეტების სამეცნიერო საბჭოების გადაწყვეტილებები ამ ფაკულტეტებზე მისაღებ გამოცდებზე ჩასაბარებელი საგნების ნუსხაში ზოგიერთი ცვლილების თაობაზე.

უნივერსიტეტის რექტორმა, აკადემიკოსმა რობინ ვიტარაძემ, მიმდინარე კომისიის დადგენილებაზე მიზანშეწონილად სცნო მხარის დაეჭირათ ამ ცვლილებებისათვის, მაგრამ იქვე განმარტა, რომ, რადგან ამ სახელეების ვითარებისწინებით აბიტურიენტთა მომზადება დაარჩენილ ცხრა თვეში ძნელი იქნება, იგი ძალაში შევიდეს 2003-2004 სასწავლო წლის მისაღებ გამოცდებზე.

ამ წინადადებას როგორც მიმდინარე კომისიის, ისე რექტორატის სხდომაზე მხარი დაუჭირეს და დაადგინეს:

ქურნალისტიკის ფაკულტეტზე ქართულ ენასა და ლიტერატურაში წერითი გამოცდა შეიცვალოს ზეპირით;

დასავლეთ ევროპის ენებისა და ლიტერატურის ფაკულტეტზე გაუქმდეს ზეპირი გამოცდა ქართულ ენასა და ლიტერატურაში...

საქართველოს უნივერსიტეტი, 23 თებერვალი, 2001 წ.

რედაქტორისათვის: ი. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის წესდების თანახმად აღნიშნული ცვლილებები ძალაში შევა მას შემდეგ, როდესაც მას განიხილავს და დაამტკიცებს უნივერსიტეტის სამეცნიერო საბჭო.

რა შედეგები შეიძლება მოაყვას ამ ცვლილებებს, ამის თაობაზე ველთ სპეციალისტთა გამოზიარებას.

1. გადმოცემული შილოდ ის მონაცეთა, რომელიც ქართულ ენასა და ლიტერატურის შეცება.
2. ხაზგასმითაა ჩვენია (სტრუქტურული ცვლილება)

დურბენი

შალვა შალვაშვილი
ქართული ანბანი

